

Styremøte 5-23

tir. 19. september 2023, 08:00 - 10:30

Vestfold Krematorium, Raveien 600, 3239 Sandefjord

Agenda

24/2023

Godkjenning av innkalling og agenda

Beslutning

INNSTILLING

Innkalling og agenda godkjennes.

25/2023

Orientering

Orientering

INNSTILLING

Informasjonen tas til orientering.

25/2023.1

Miljøvennlig kremasjonsteknikk - ny ovn

Orientering

Informasjon om status på prosjektet

25/2023.1.1

Endring i IKS-loven

Diskusjon

Informasjon om endring i IKS-loven.

Se vedlagt dokument fra kommunal- og distriktsdepartement samt presentasjon fra webinar Samfunnsbedriftene.

 IKS - Webinar 6. september 2023.pdf (44 sider)

 Orientering om nye regler for interkommunale selskaper - en(288521).pdf (5 sider)

25/2023.1.2

Eierskapsoppfølging

Orientering

Sandefjord

- Endelig rapport etter eierskapskontroll av Sandefjord kommune mottatt. Se vedlagt rapport.

- Eierskapsmelding mottatt fra Sandefjord kommune. Se vedlagt rapport.

Tønsberg

- Eierskapsmelding mottatt fra Tønsberg kommune. Se vedlagt rapport.

 Rapport_VTR - eierstyring - Sandefjord kommune.pdf (38 sider)

 Eierskapsmelding tbg 23.pdf (10 sider)

 Vedlegg 1 - Figurer og kommentarer.pdf (10 sider)

 Vedtaksbrev - Eierskapsoppfølging - virksomhetenes årlige egenrapportering - 2022.pdf (7 sider)

26/2023

Strategidokument 2024 - 2027

Beslutning

SAKSFREMSTILLING

Se vedlagte forslag til strategidokument 2024 - 2027 og forslag til innkalling til representantskapsmøte.

INNSTILLING

Vedlagte forslag til strategidokument 2024 - 2027 vedtas. Dette forutsetter at innstilling til sak 12/2023 i representantskapet vedtas.

📄 Strategidokument 2024-27 2_utkast.pdf (11 sider)

27/2023

Økonomiplan 2024 - 2027 og årsbudsjett 2024

Beslutning

BAKGRUNN

Saken fremmes med bakgrunn i selskapsavtalens § 8 pkt. 5:

Representantskapet skal behandle følgende saker:5. Budsjett og økonomiplan.

Vestfold krematorium IKS følger den nye Budsjett- og regnskapsforskriften for IKS, kapittel 3, om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for selskaper som utarbeider årsregnskap og årsberetning etter kommuneloven. Se: <https://lovdata.no/forskrift/2023-08-16-1327/§3-2>

Forskriften har virkning fra 1/1-2024.

Representantskapet vedtar Økonomiplan 2024 - 2027 og årsbudsjett 2024. Saken fremmes til styret for behandling før behandling i representantskapet.

Styret forelegges detaljert beskrivelse av forslag til fordeling av budsjettrammen. Under forutsetning av representantskapets fastsetting av Økonomiplan 2024 - 2027 og årsbudsjett 2024 vil styret foreta fordelingen av rammen (budsjett), satt opp i sammen med regnskap foregående år, budsjett 2024, samt plan 2024-27. Se vedlegg.

INNSTILLING

Daglig leder foreslår at styret anbefaler representantskapet å fatte følgende vedtak:

Styret foreslår at representantskapet vedtar vedlagte *Økonomiplan 2024 - 2027 og årsbudsjett 2024*.

(tall i hele tusen kr)

Driftsbudsjett 2024	Regnskap pr. 12-2022	Rev. budsjett 2 2023	Budsjett 2024
Brukerbetaling, salg	8 635	11 030	10 600
Salg av driftsmidler	3 000	1 323	990
Refusjoner/ overføringer	3 417	3 792	3 267
Sum driftsinntekter	15 053	16 147	14 857
Lønn og sosiale utgifter	3 082	3 357	3 565
Kjøp av varer og tjenester	4 232	3 833	2 788
Kalkulatoriske avskrivninger	1 799	1 921	1 921
Overføringer/ Kjøp av andre	0	0	2 303
Refusjoner	919	952	517
Sum driftsutgifter	10 032	10 062	11 094
Brutto driftsresultat	5 021	6 085	3 763
Renteinntekter og utbytte	176	50	110
Renteutgifter og låneomkostninger	1 474	2 371	3 234

Avdrag på lån	1 665	1 679	2 114
Netto finansinntekter/ -utgifter	-2 963	-4 000	-5 238
Motpost avskrivninger	-1 799	-1 921	-1 921
Netto driftsresultat	3 856	4 005	446
Interne finansieringstransaksjoner			
<i>Bruk av disposisjonsfond</i>	0	9 918	3 851
Sum bruk av avsetninger	0	9 918	3 851
Avsatt til disposisjonsfond	1 286	4 005	446
Overført til investeringsregnskap	2 571	9 918	3 851
Sum avsetninger	3 856	13 923	4 297
Utregnet mindre/-merforbruk	0	0	0
Investeringsbudsjett			
Finansieringsbehov			
Investeringer i anleggsmidler	16 244	14 528	16 030
Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l.	5	5	5
Årets finansieringsbehov	16 249	14 533	16 035
<i>Finansiert slik:</i>			
<i>Refusjoner</i>	3 142	1 536	4 576
Bruk av lånemidler	10 536	3 079	7 603
Sum ekstern finansiering	13 678	4 615	12 178
Bruk av avsetninger	0	189	0
Overført fra driftsregnskapet	2 571	9 729	3 856
Sum intern finansiering	2 571	9 918	3 856
Sum finansiering	16 249	14 533	16 035
Utregnet udekket/ udisponert	0	0	0

📄 Økonomiplan 2024_2027 og årsbudsjett 2024.pdf (4 sider)

28/2023

Innkalling til representantskapsmøte

Beslutning

SAKSOPPLYSNINGER

Det er styret som sender innkalling til representantskapet. Fristen er minimum seks uker på forhånd i henhold til vedtak 1-22 i representantskapsmøte 28/4-22.

INNSTILLING

Styret vedtar forslag til innkalling.

28/2023.1

Godkjenning av innkalling og agenda

28/2023.1.1

Styrets arbeid - orientering

28/2023.1.2
Budsjettendring nr 2 2023

28/2023.1.3
Mål- og retningslinjer 2024 - 2027

28/2023.1.4
Økonomiplan 2024 - 2027 og årsbudsjett 2024

29/2023 Enhetspriser 2024

Beslutning

Det legges frem enhetspriser 2024 i eget vedlegg.
Prisene er justert med 4,2% bortsett fra kremasjon.
Salg av metall etter kremasjon reguleres i egen avtale. Pris for kremasjon vedtas i Økonomiplan 2024 - 2027.

INNSTILLING

Vedlagte innstilling til enhetspriser vedtas.

 Enhetspriser 2024.pdf (1 sider)

30/2023 Styrets egnevaluering

Styrets egen evaluering av møtet.

Webinar 6. september 2023

Gjennomgang av endringer i IKS-loven

Tema

1. IKS-loven historikk
2. Litt fakta om IKS
3. Gjennomgang av endringene i IKS-loven
 1. Åpenhet og innsyn
 2. Økonomi
 3. Selskapsorganer og styring
 4. Redusere statens rolle
4. Ikrafttredelse
5. Hva gjør vi nå – veien videre?

Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)

- I kraft 1. januar 2000
- Ligner andre selskapslover
- Kommuner, fylkeskommuner eller IKS er deltakere
- Eget rettssubjekt
- *Ubegrenset økonomisk ansvar*
- *Kan ikke gå konkurs eller åpne gjeldsforhandlinger*
- *Egne eierstyringsgrep*
- Kan opprette og ha datterselskap (konsern)

Delt ansvar (DA)
1 %

Kommunale foretak (KF)
7 %

Interkommunale selskaper (IKS)
8 %

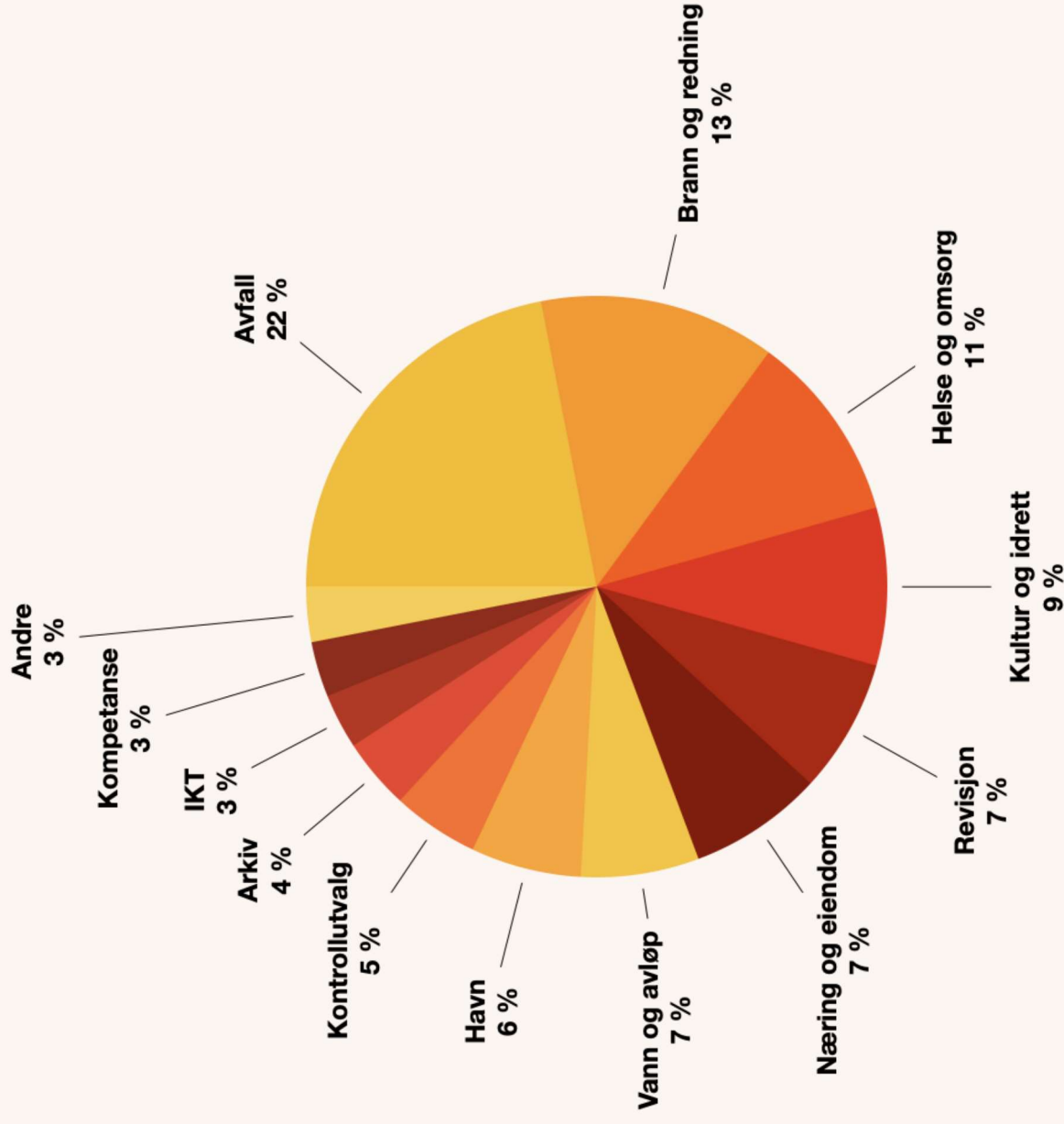
**Interkommunale
selskaper utgjør 8 % av
Norges 2.800
kommunale selskaper.**

Aksjeselskaper (AS)
84 %

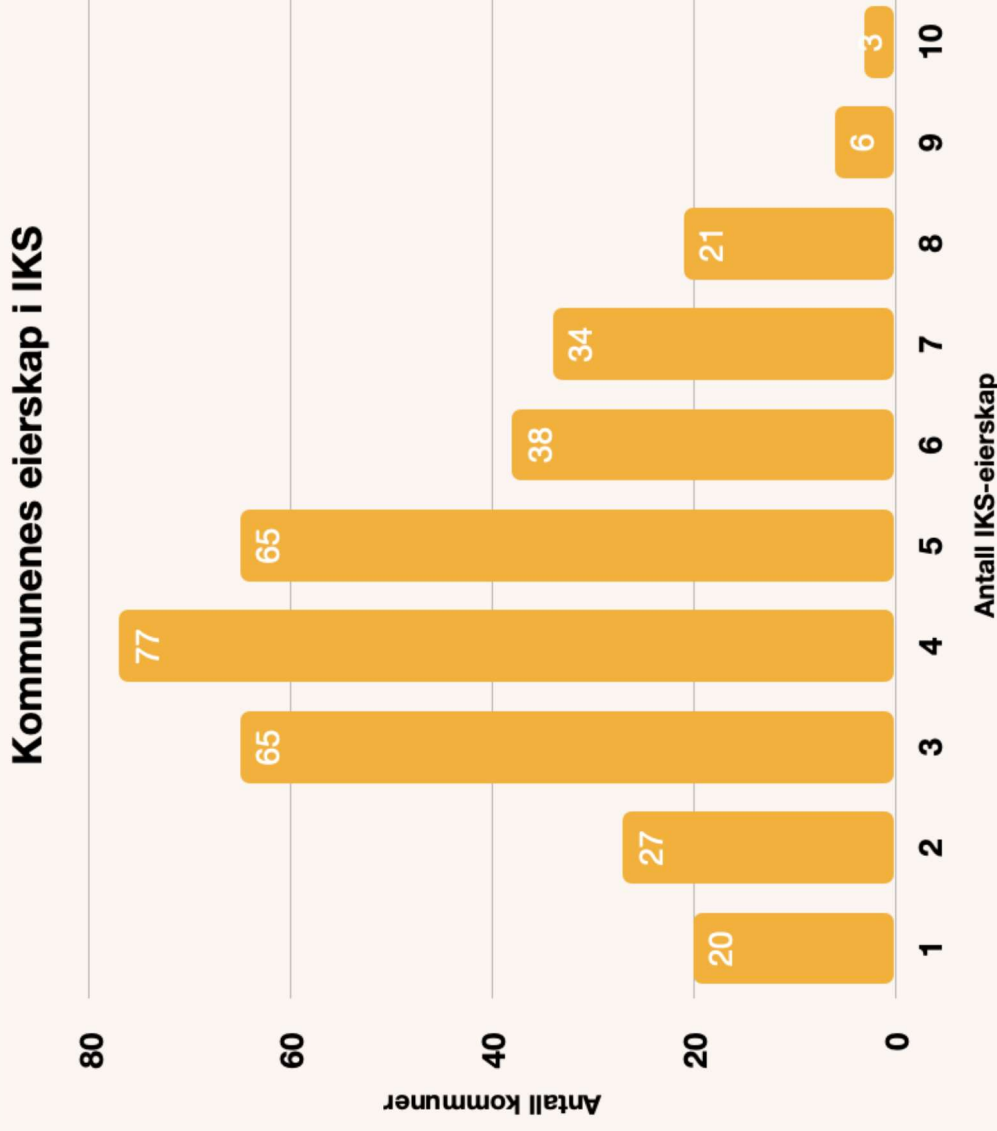
I tillegg er det registrert fire ansvarlige selskaper (ANS) og tre samvirker (SA) som har mer enn 50 prosent kommunale eiere.

Norges 225 interkommunale selskaper fordelt på bransjer

Løser viktige kommunale
fellesoppgaver – mye
lovpålagt

Samtlige norske kommuner har eierskap i IKS, men antallet varierer fra 1 til 10

Oppsummert om IKS

- Mange små og mellomstore selskap – antall 225
- Fordelt over hele Norge
- Samarbeid om kommunale fellesoppgaver (mye lovpålagt)
- Alle norske kommuner har eierskap i minst et IKS
- Generalistkommuneprinsippet og mange små kommuner – avhengig av samarbeid
- Ivaretar samfunnsoppdrag på sentrale områder - innen en godt regulert modell
- IKS omfattet av mye offentligrettslig regelverk – offentliglova, forvaltningsloven, kommuneloven, anskaffelsesreglene, statsstøttereglene mv.

Gjennomgang av endringer i IKS-loven

1. Åpenhet og innsyn (møteoffentlighet)
2. Økonomiforvaltning
3. Selskapsorgan og styring av IKS
4. Redusere statens rolle m.m.

Foto: Jan Erik Hæhre, Nes kommune styre

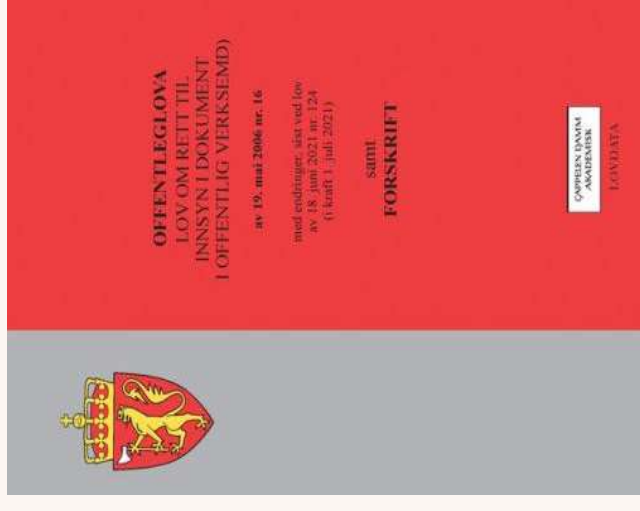
Åpenhet og innsyn i IKS Møteoffentlighet

Offentlighetsloven

De fleste IKS er omfattet av offentlighetsloven.

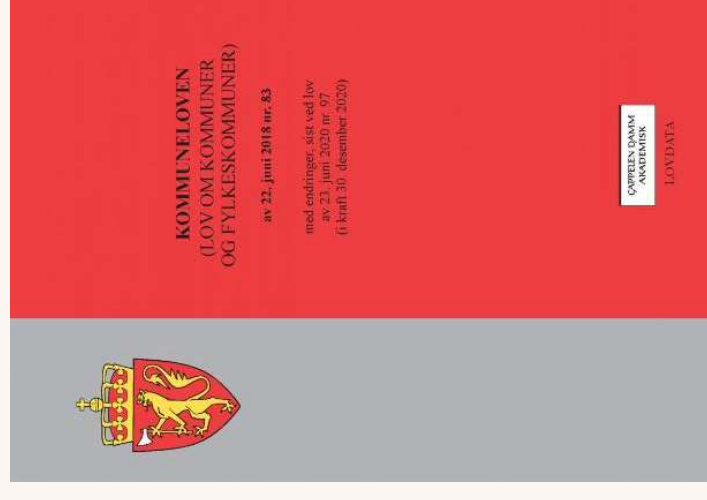
1. Dokumentene er som hovedregel offentlige - § 3
2. Plikt til å føre journal (etter reglene i arkivloven) - § 10
3. Arkivforskriften – utfyllende regulering av plikten

Dvs. stor grad av åpenhet og innsyn i IKS-ets saksdokumenter.

Nytt krav om møteoffentlighet for representantskapet

- Alle IKS som er omfattet av offentlighetsloven skal fra 1. januar 2024 følge de samme reglene som kommuner, kommunale foretak og andre kommunale organer når det gjelder innsyn og avvikling av møter i eierorganet.
- Møtene i **representantskapet** skal holdes for **åpne dører**.
- Harmonisering med kommuneloven

➤ Krav til kunngjøring av møtene – ny § 8 andre ledd

- Møteinncalling og saksliste skal kunngjøres offentlig på forhånd.
- På en **hensiktsmessig måte** slik at allmennheten vet **når** og **hvor** møtet avvikles, og **hvilke saker** som skal behandles.
- Kunngjøring i lokalpressen, oppslag, post eller melding til husstander e.l.
- Andre møtedokumenter som ikke er unntatt fra offentlighet, skal også være tilgjengelige for allmennheten (innstillinger, saksfremlegg, rapporter osv.)
- Møtet skal kunngjøres selv om det antas at hele/deler må lukkes

➤ Krav til gjennomføring av møtene – ny § 8a

Hovedregelen = fysiske møter, men fjernmøter kan vedtas

Møtene skal gjennomføres slik at alle som vil kan være til stede og/eller følge forhandlingene, jf. kommuneloven §§ 11-5 og 11-6 .

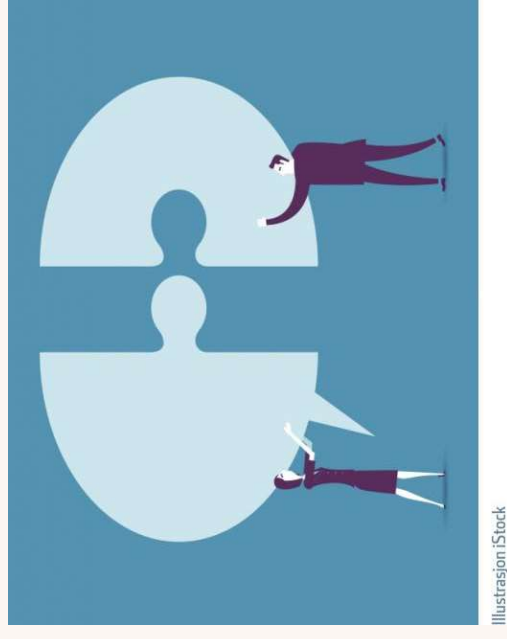
- Det må benyttes **møtelokaler** som er så store at de kan romme et rimelig antall tilhørere når det er behov for det.
- Møtet må heller ikke holdes på et sted som i realiteten er utilgjengelig for interesserte innbyggere av kommunen.
- Alternativt må man sørge for **strømming** av møtet (jernmøte) som legges på nett eller vises i egnede lokaler i kommunen (el.).

Foto: Shutterstock

➤ Krav til offentliggjøring av møteprotokoll – ny § 9a

- Protokollen fra representantskapsmøte skal offentliggjøres og være tilgjengelig for allmennheten.
- Journalføres og legges på nettsidene, både hos selskapet og kommunen.
- **NB:** Protokoll fra **styremøtene** i IKS som omfattes av offentliglova, er offentlige dokumenter som også bør gjøres tilgjengelig.

Møteoffentlighet i IKS – unntak

Adgang til å lukke møtet i representantskapet på samme vilkår som kommunestyret og andre kommunale organ i følgende tilfeller, jf. kommuneloven § 11-5 og § 11-6:

Skal lukkes:

- Behandling av sak om en **arbeidstakers** tjenstlige forhold.
- Dersom det i møtet vil fremkomme opplysninger underlagt **lovbestemt taushetsplikt**.

Kan lukkes:

- Når hensynet til **personvern** krever det.
- Dersom tungtveiende offentlige interesser tilsier det og det vil komme opplysninger i møtet som kunne vært unntatt etter offentleglova.

Møtet i representantskapet skal lukkes

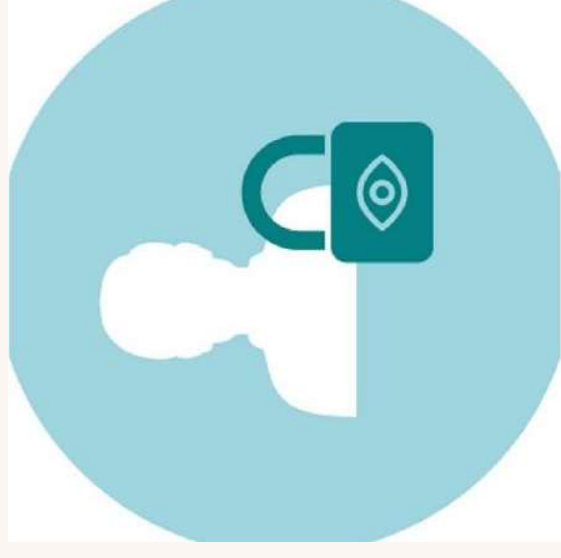
1) Saker om arbeidstakers tjenstlige forhold.

Tilsetting, avskjed, lønnsvilkår, varsel, permisjon eller andre tjenstemessige forhold

2) Opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt etter forvaltningsloven fvl. § 13 første ledd:

- 1) noens personlige forhold, eller
- 2) tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår

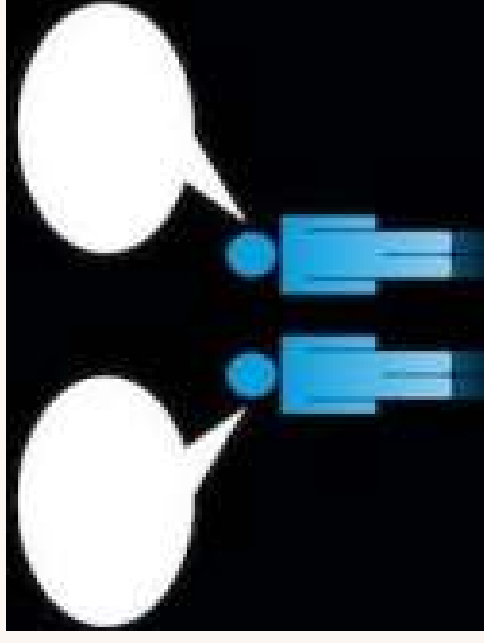
3) Taushetsbelagte opplysninger etter annet lovverk.

Møtet i representantskapet *kan* lukkes

- 1) Når hensynet til personvern krever det.
- 2) Dersom tungtveiende offentlige interesser tilsier det og det vil komme opplysninger i møtet som kunne vært unntatt etter offentleglova.

Personvern ← ↗ Noens personlige forhold

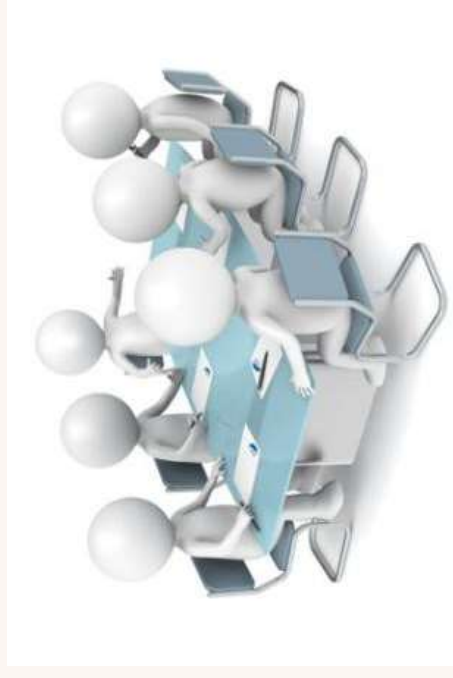
Tungtveiende offentlige interesser som lukningsgrunn

- Høy terskel – kumulative vilkår
- Konkrete opplysninger om faktiske forhold
 - ✓ Hensyn til forretningsmessige forhold
 - ✓ Hensyn til gjennomføring av offentlige kontroll- eller reguleringstiltak
- Det må fremkomme opplysninger i møtet som det ville vært adgang til å **unnta fra innsyn etter offentliglova**, hvis de fantes i et saksdokument.

Styremøtene i IKS - ingen ny regulering

- Møtene kan fortsatt holdes for lukkede dører
- Hensynet til frie og åpne diskusjoner
- Selskapsinteressen
- Et ikke-politisk organ
- Andre saks typer enn i representantskapet
- Styrets arbeidsform – møteprinsippet
- Det personlige styreansvaret
- Viktig drøftingsarena mellom styret (arbeidsgiver) og daglig leder

Økonomiforvaltning IKS

Økonomibestemmelser i IKS-loven – oversikt

Endringer

- § 18. Økonomiplan og årsbudsjett
- § 19. Årsbudsjettets bindende virkning. Vesentlige budsjettavvik
- § 20. Innholdet i økonomiplanen og årsbudsjettet
- § 22. Lån og avdrag på lån
- § 22 a. Godkjenning av vedtak om lån og leieavtaler
- § 22 b. Garantier og finans- og gjeldsforvaltning
- § 27. Selskapets regnskap

Ingen endringer

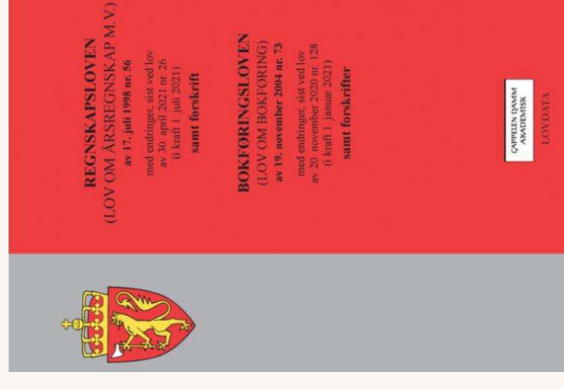
- § 21. Realiserte verdier
- § 23. Utlegg, arrest, konkurs m.v.
- § 24. Betalingsvansker
- § 25. Salg av selskapets faste eiendommer m.v.
- § 26. Eierskifte

Økonomibestemmelser i IKS-loven

Overordnet om endringene:

- **Harmonisering** av IKS-lovens økonomibestemmelser med tilsvarende bestemmelser i kommuneloven (2018).
- Mange endringer av språklig og redaksjonell karakter.
- Nye frister for årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen.
- Ny forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsmelding for IKS (erstatte nåværende).

Hovedregel: IKS fører regnskap etter **regnskapsloven, IKS-loven § 27 (1)**

Økonomiplanen og årsbudsjettet for IKS - §§ 18-20

- Innholdet skal svare til det som gjelder kommunen
- Språklige endringer slik at regler/krav er likelydende
- Klargjøring av styrets og rep skapets ansvar for økonomien
- Økonomiplanen ikke er bindende for årsbudsjettet (nytt)
- Ekspisitt krav til budsjettbalanse (nytt)
- Krav om rask inndekning av underskudd - 2 år (nytt)
- Nærmere bestemmelser i ny budsjett- og regnskapsforskrift om innholdet i økonomiplanen og årsbudsjettet, og om innholdet i kravet om budsjettbalanse.

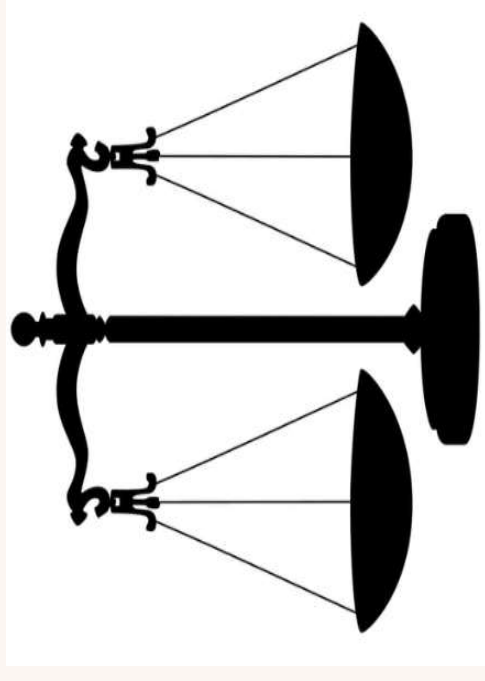

Balansekrav og krav om inndekning – IKS-loven § 20

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal:

- være realistiske, fullstendige og oversiktlige
- settes opp i **balanse** slik at all bruk av midler i budsjettåret har dekning i årets tilgang på midler
- **dekke inn negativ egenkapital** i årsregnskapet jf. § 27 femte ledd tredje punktum - innen to år

Sammenhengen med 5-årsregelen etter selvkost?

Inndekningskrav på 2 år vs. 5-årsregelen i selvkostforskriften § 8

KDD: Årsregnskapet og selvkostregnskapet er ikke er fullt ut samanfallede, og normalt vil det være ulikheter mellom resultatet i årsregnskapet og resultatet i selvkostregnskapet. Et underskudd på selvkost vil heller ikke nødvendigvis medføre et underskudd i årsregnskapet, og det vil variere i hvilken grad et underskudd i selvkost påvirker selskapets egenkapital.

- KDD: Det må derfor **skilles** mellom adgangen til å fremføre et **underskudd i selvkostregnskapet** og en plikt til å dekke inn **negativ egenkapital i årsregnskapet**.
- Plikten og fristen til inndekking innen to år knytter seg ikke til underskudd i årsregnskapet eller underskudd i selvkostregnskapet. **Inndekningsplikten blir utløst først dersom den samlede egenkapitalen for selskapet blir negativ.**
- Det er derfor **ingen motsetning** mellom inndekningskravet på to år og adgangen til å jevne ut underskudd på selvkost over flere år, konkluderer KDD.
- «Gebyra for selvkosttenester kan dermed *jamnast ut over tid gjennom utlikning av underskot og overskot i selvkostrekneskapen over fleire enn to år, innanfor rammene av selvkostforskriften § 8.*»

Låneopptak og avdrag på lån m.m. - § 22

- En rekke språklige endringer og tillegg
- Åpnes for at IKS kan ta opp **lån til å kjøpe alle aksjene i et «rent» eiendomsselskap** (lånfinansiering av anskaffelse)
- Krav om beregning av **årlige minimumsavdrag** (må baseres på avskrivninger)
- Konsekvens: Strammere avdragsprofil for en del IKS

Godkjenning av vedtak om lån og leieavtaler - § 22 a

«Dersom en av deltakerne er registrert i ROBEK etter kommuneloven § 28-1, er selskapets vedtak om å ta opp lån ikke gyldig før det er godkjent av departementet. Det samme gjelder for vedtak om å inngå en avtale om leie av varige driftsmidler hvor leieavtalen kan påføre selskapet utgifter ut over de fire neste budsjettårene. En avtale som er inngått i strid med første eller andre punktum er ugyldig.»

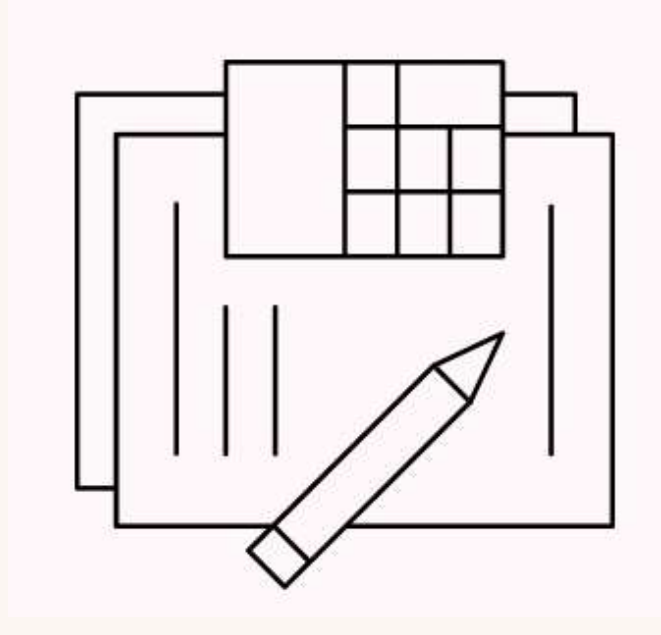
Garantier og finans- og gjeldsforvaltning - § 22 b

«Selskapet kan ikke stille garanti eller pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser. En avtale om slik garanti eller pantsettelse er **ugyldig**. Selskapet skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.»

Årsregnskap og årsberetning - § 27

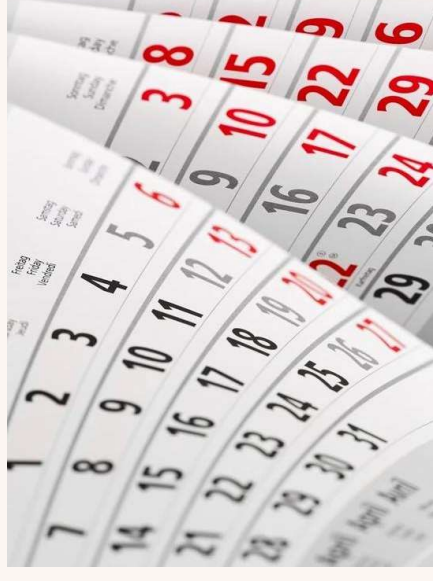
- Hovedregel: IKS utarbeider årsregnskap og årsberetning etter *regnskapsloven*, men kan velge å følge kommuneloven
- For de IKS som følger regnskapsloven skal *årsberetningen* også redegjøre for (nye presiseringer):
 - ✓ vesentlige budsjettavvik
 - ✓ virksomhetens måloppnåelse
 - ✓ andre ikke-økonomiske forhold av vesentlig betydning
- «Små foretak» - fortsatt ikke plikt til årsberetning

Nye frister - samsvar med kommunen og KOSTRA:

1. Årsregnskapet utarbeides av DL senest 22.2
2. Årsregnskapet og årsberetningen avlegges av styret senest 31.3
3. Revisjonsberetning avgis til representantskapet senest 15.5

Årsregnskapet og årsberetningen skal fastsettes av representantskapet senest 30. juni (som før).

Forskrifter til økonomibestemmelsene

- Ny forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper
- Erstatter dagens økonomi- og budsjettforskrift (1999)
- Ny forskrift trer i kraft 1. januar 2024

- Forskriftshjemler i IKS-loven
- § 20: om innholdet i økonomiplanen og årsbudsjettet og om innholdet i kravet om budsjettbalanse.
 - § 22: om nedbetaling av lån og om beregning av minimumsavdraget
 - § 27: nærmere regler om innholdet i årsregnskapet og årsberetningen. I forskrift kan det også gis nærmere regler om innholdet i plikten til å dekke inn negativ egenkapital

Oppsummert økonomiforvaltning IKS

Hvilken profil har endringene – retningen?

- Harmonisering med kommuneloven
- Tettere økonomisk styring (budsjett og økonomiplan)
- Skjerpet kontroll
- Egenkapitalsituasjonen (budsjettbalanse og inndekningskrav)
- Redusere risiko (jf. eiernes ubegrenset ansvar)
- Tydeliggjorte plikter og ansvar

- Smalere handlingsrom for innovasjon, utvikling og næringsvirksomhet?

Selskaps- og eierorganer, styring av IKS m.v.

Representantskapet §§ 6 og 10 - endringer

- Valg til representantskapet kan avgjøres ved *avtalevalg* i kommunestyret (i tillegg til forholdsvalg og flertallsvalg).
- Minst to vara for hvert faste medlem
- Representantskapet fastsetter selv godtgjørelse til leder og nestleder av rep skap. Den delen som utgjør lederoppgaver skal betales av IKS-et.
- Representantskapet kan beslutte antall styremedlemmer innen selskapsavtalens intervall

Styrets myndighet og ansvar - § 13

«Forvaltningen av selskapet hører under styret. Styret skal

1. sørge for en **forsvarlig organisering** av selskapets virksomhet
2. se til at **virksomheten drives i samsvar med** selskapets formål, selskapsavtalen, selskapets økonomiplan og årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet
3. holde seg orientert om selskapets **økonomiske stilling**
4. se til at selskapets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende **kontroll**.

Styret skal føre **tilsyn** med daglig leders ledelse av virksomheten.»

Taushetsplikt for alle som utfører tjeneste eller arbeid for IKS - § 15

Alle IKS som omfattes av offentlighetsloven, og nye regler om møteoffentlighet og tilgjengeliggjøring av saksdokumenter, skal også omfattes av **forvaltningslovens regler om taushetsplikt**.

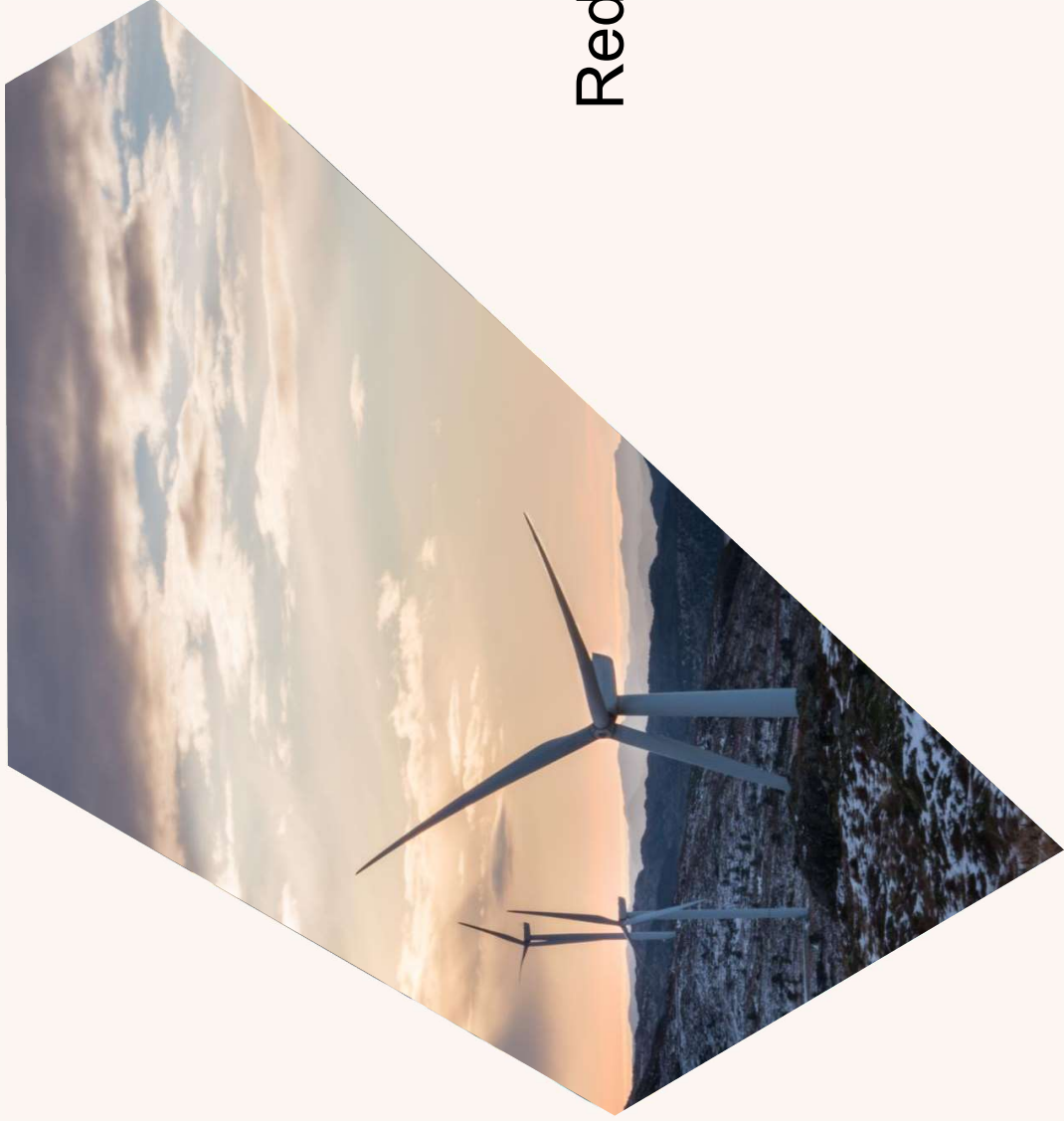
Lovbestemt taushetsplikt fvI. § 13:

1. Noens personlige forhold
2. Forretningssensitive forhold

Taushetsplikt etter annet lovverk.

Gjelder **alle** = både ansatte, styre og representantskap

Redusere statens rolle m.m.

Uttreden, utelukkelse og oppløsning - §§ 30-32 m.m.

Følgende regler oppheves:

- Beslutning om **oppløsning** av et IKS trenger ikke godkjenning fra departementet (KDD)
- Heller ikke adgang til å «bringe spørsmål» som gjelder **uttreden** eller **utelukkelse** av deltaker inn til departementet for vurdering.
- Overgangsbestemmelser i § 40, § 41 oppheves da de ikke lengre har noen funksjon.

Ikrafttredelse – når starter nye bestemmelser å gjelde?

Ikrafttredelse av endringer

1. juli 2023

- Nye regler for valg av representantskapsmedlemmer (avtalevalg og krav til antall varamedlemmer)
- Endringene som reduserer statens rolle i IKS

1. januar 2024

- Møteoffentlighet
- Endringer i økonomibestemmelsene
- Den nye budsjett- og regnskapsforskriften for IKS
- Osv.

Trer i kraft 1. juli og 1. januar

Følgende trer i kraft 1. juli 2023:

Endringsloven §§ 6 første ledd fjerde punktum, 6 andre ledd, 30, 31, 32 og 33.

Følgende trer i kraft 1. januar 2024:

Endringsloven §§ 4, 6 første ledd sjette punktum, 7, 8 a, 9, 9 a, 10, 12, 13, 15, 18, 19, 20, 22, 22 a, 22 b, 27, 40 og 41.

Veien videre?

Forberedelser og tilpasning til nye regler

- Valg av medlemmer til representantskapet
- Møteoffentlighet – opplæring/kurs
- Økonomi – høstens budsjettarbeid
- Styrets ansvar og myndighet
- Selskapsavtalen – behov for endringer?
- Justeringer i selskapets årshjul
- Sjekk styreinstruks, rutiner o.a.

Relevante kilder, artikler og informasjon

- ❖ IKS-loven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-01-29-6?q=interkommunale%20selskap>
- ❖ Lovproposisjon til IKS-loven: [Prop. 61 L \(2022–2023\) – regjeringen.no](https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2023-06-02-22?q=interkommunale%20selskap)
- ❖ Endringsloven: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2023-08-16-1327?q=interkommunale%20selskap>
- ❖ Ny budsjett- og regnskapsforskrift for IKS: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2023-08-16-1327?q=interkommunale%20selskap>
- ❖ Kommunalnytt: [Kommunalnytt 3/2023 \(mailchi.mp\)](https://www.mailchi.mp)
- ❖ Samfunnsbedriftenes nettsider: <https://www.samfunnsbedriftene.no/artikkel/stortinget-vedtok-endringer-i-iks-loven>
- ❖ Tilsvarende webinar om endringer i IKS-loven: 6. september, 11. oktober og 8. november 2023.
- ❖ Eget webinar om endringer i økonomibestemmelsene (Samfunnsbedriftene og NKRF) – oktober/november.
- ❖ Webinar om 1. november om innsyn og offentlighet (dokumenter).

Kontaktinfo:

agnete.sommerset@samfunnsbedriftene.no

elen.gjinnas@samfunnsbedriftene.no

Takk for oss!

Interkommunale selskaper (IKS)

Deres ref

Vår ref

Dato

23/428-23

7. september 2023

Orientering om nye regler for interkommunale selskaper - endringer i IKS-loven mv.

Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) ble endret i mai 2023, og det er fastsatt en ny forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for IKS-ene.

Lovendringene og den nye forskriften er tilgjengelige på Lovdata:

- [Lov om endringer i lov om interkommunale selskaper \(møteoffentlighet, økonomiforvaltning m.m.\)](#)
- [Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper \(budsjett- og regnskapsforskriften for IKS\)](#)

Kommunal- og distriktsdepartementet orienterer i dette brevet kort om de nye reglene som trådte i kraft fra 1. juli 2023 og reglene som vil gjelde fra 1. januar 2024.

Lovendringene er nærmere omtalt i [Prop. 61 L \(2022-2023\) Endringer i lov om interkommunale selskaper \(møteoffentlighet, økonomiforvaltning m.m.\)](#)

Møteoffentlighet for representantskapet

Fra 1. januar 2024 skal representantskapet i interkommunale selskaper følge de samme reglene om møteoffentlighet som kommunale organer, kommunale foretak og interkommunale samarbeid etter kommuneloven. Møteoffentlighetsreglene gjelder for møter i representantskapet i interkommunale selskaper som er omfattet av offentlighetsloven.

Møteoffentlighet innebærer krav om åpne møter, kunngjøring av møter og tilgjengeliggjøring av møteinnkallinger, saksdokumenter og protokoller. Reglene om møteoffentlighet inkluderer også regler om når møter kan eller skal lukkes, og når saklister, saksdokumenter og

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kdd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Kommunalavdelingen

Saksbehandler
Bent Devik
22 24 72 27

protokoller kan eller skal holdes tilbake eller sladdes. Regler om åpne møter har som mål å å skape tillit til kommunal virksomhet og styrke lokaldemokratiet.

Interkommunale selskaper må i perioden fram mot 1. januar 2024 legge til rette for at representantskapsmøtene kan være åpne, at møtene kan kunngjøres og at saksdokumenter og protokoller kan bli gjort tilgjengelige for allmennheten.

Regler om taushetsplikt

Fra 1. januar 2024 vil forvaltningslovens regler om taushetsplikt gjelde for de interkommunale selskapene som er omfattet av offentlighetsloven. Mange av disse selskapene vil fra før være omfattet av forvaltningsloven, og dermed reglene om taushetsplikt. Lovendringen innebærer at alle selskapene som skal følge reglene om møteoffentlighet får en klar hjemmel for å unnta fra offentlighet de opplysningene som er underlagt forvaltningslovens regler om taushetsplikt.

Regler om økonomiforvaltningen

Fra 1. januar 2024 gjøres det flere justeringer i reglene for selskapenes økonomiforvaltning. Vi gjør spesielt oppmerksom på følgende endringer (ikke uttømmende):

- lovens krav til innholdet i økonomiplanen, årsbudsjettet og årsberetningen er harmonisert med reglene i kommuneloven
- det er fastsatt en ny forskrift om innholdet i økonomiplanen, årsbudsjettet, årsregnskapet og årsberetningen
- loven stiller et eksplisitt krav om budsjettbalanse og inndekning av negativ egenkapital
- loven åpner opp for å ta opp lån til kjøp av aksjene i «rene» eiendomsselskaper
- reglene for beregningen av kravet til minste årlige avdrag er endret
- fristene for avleggelse av årsregnskapet og årsberetningen mv. er utvidet

Endringene gjelder fra 1. januar 2024, det vil si fra og med budsjett- og regnskapsåret 2024. Enkelte endringer gjelder likevel også for årsregnskapet og årsberetningen for 2023, se nedenfor.

Budsjett- og regnskapsåret 2023

For selskapets *årsbudsjett for 2023 og økonomiplan for 2023-2026* gjelder reglene i IKS-loven slik den lyder før lovendringen trer i kraft. Lovendringen medfører altså ingen endringer for inneværende årsbudsjett og økonomiplan.

For selskapets *årsregnskap og årsberetning for 2023*, gjelder reglene i IKS-loven slik den lyder etter endringene fra 1. januar 2024 og reglene i den nye budsjett- og regnskapsforskriften for IKS ([forskrift 16.8.2023 nr. 1327](#)).

Det vil si at årsregnskapet og årsberetning for 2023 (i 2024) skal utarbeides, avlegges, revideres og behandles i samsvar med IKS-loven § 27 fjerde og femte ledd slik den lyder fra 1. januar 2024:

- Daglig leder skal utarbeide årsregnskapet for 2023 (og rapportere dette til KOSTRA) senest 22. februar 2024.
- Styret skal avlegge årsregnskapet og årsberetningen for 2023 senest 31. mars 2024.
- Regnskapsrevisor skal avgi revisjonsberetningen for 2023 til representantskapet med kopi til styret senest 15. mai 2024.
- Styret legger frem forslag til vedtak om årsregnskap og årsberetning for representantskapet (i rimelig tid før møtet).
- Representantskapet fastsetter årsregnskapet og årsberetningen for 2023 senest 30. juni 2024.
- Vedtaket skal angi hvordan et overskudd skal disponeres eller negativ egenkapital skal dekkes inn. Negativ egenkapital skal dekkes inn senest det andre året etter at det oppsto

Det vil videre si at *årsregnskapet for 2023* skal ha et innhold i tråd med reglene i den nye budsjett- og regnskapsforskriften for IKS ([forskrift 16.8.2023 nr. 1327](#)). *Oppstillingene* i årsregnskapet for 2023 skal imidlertid svare til oppstillingene i årsbudsjettet for 2023 slik det følger av dagens budsjett- og regnskapsforskrift ([forskrift 17.12.1999 nr. 1568](#)) slik at regnskapet sammenstilles mot budsjettet for 2023.

Også *årsberetningen for 2023* skal ha et innhold i tråd med reglene i IKS-loven § 27 første eller andre ledd slik den lyder fra 1. januar 2024 og reglene i den nye budsjett- og regnskapsforskriften for IKS ([forskrift 16.8.2023 nr. 1327](#)).

Budsjett- og regnskapsåret 2024

For selskapets *årsbudsjett for 2024 og økonomiplan for 2024-2027* gjelder reglene i IKS-loven slik den lyder etter endringene fra 1. januar 2024 og reglene i den nye budsjett- og regnskapsforskriften for IKS ([forskrift 16.8.2023 nr. 1327](#)). Dette betyr at årsbudsjettet for 2024 og økonomiplanen for 2024-2027 må utarbeides og vedtas høsten 2023 (innen 31.12.2023) med et innhold som er i samsvar med lov- og forskriftsreglene som trer i kraft 1. januar 2024.

For selskapets *årsregnskap og årsberetning for 2024* gjelder reglene i IKS-loven slik den lyder etter endringene fra 1. januar 2024 og reglene i den nye budsjett- og regnskapsforskriften for IKS ([forskrift 16.8.2023 nr. 1327](#)).

Andre endringer

Fra 1. juli 2023 er statens rolle i organiseringen av selskapene redusert. Tidligere hadde loven en ordning om at departementet kunne pålegge en deltaker som ønsket å gå ut av selskapet, at deltakerforholdet skulle fortsette, dersom representantskapet brakte saken inn

for departementet. Videre kunne en deltaker som ble utestengt fra selskapet, bringe spørsmålet om utestenging inn for departementet. Det var også krav om at departementet måtte godkjenne oppløsning av et IKS, selv om alle deltakerne var enige i oppløsningen. Nå er disse reglene opphevet. Oppløsning av et IKS krever derfor kun enighet mellom deltakerne. Eventuelle uenigheter om at en deltaker forlater eller blir utestengt fra selskapet løses av deltakerne selv.

Fra 1. juli 2023 ble det innført et nytt krav om at det skal velges minst to varamedlemmer for hvert faste medlem til representantskapet.

Videre får IKS-loven fra 1. januar 2024 presiseringer av bestemmelsene om styrets myndighet og godtgjøring, og en endring av bestemmelsen om hvordan selskapsavtalen skal angi krav om antall styremedlemmer. Videre gjør lovendringen at avtalevalg nå kan brukes når kommunestyret eller fylkestinget velger medlemmer til representantskapet.

Med hilsen

Ragnhild Spigseth (e.f.)
avdelingsdirektør

Bent Devik
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Landets kommuner

Landets fylkeskommuner

KS

NKRF

Norges kemner- og kommuneøkonomers forbud

Den norske revisorforening

Samfunnsbedriftene

Vestfold
og Telemark
revisjon

Rett person på rett sted - eierstyring og styrevalg

Forvaltningsrevisjon | Sandefjord kommune

Innhold

Sammendrag	3
1. Innledning	5
1.1. Kontrollutvalgets bestilling.....	5
1.2. Problemstilling og kriterier/revisjonskriterier.....	5
1.3. Metode og kvalitetssikring	5
1.4. Uttalelse fra eierrepresentant og selskap.....	6
2. Problemstilling – eierskapsmelding.....	7
2.1. Kriterier	7
2.2. Eierskapsmelding for Sandefjord kommune	7
2.3. Informasjon om virksomheten	12
2.4. Revisors vurdering	12
3. Problemstilling – styrevalg	14
3.1. Kriterier	14
3.2. Valgkomite – organisering og informasjon	17
3.3. Behandling av valgkomiteens innstilling.....	20
3.4. Kjønnsbalanse i styrevalg	22
3.5. Numeriske vararepresentanter.....	23
3.6. Opplæring av styret.....	24
3.7. KS styrevervregister	24
3.8. Styret i konsern	25
3.9. Rutiner for vurdering av habilitet	27
3.10. Prinsipiell vurdering av styregodtgjøring	28
4. Konklusjoner og anbefalinger	29
4.1. Konklusjoner.....	29
4.2. Anbefalinger	30
Litteratur og kildereferanser	31
Vedlegg.....	32
Vedlegg 1: Uttalelse fra kommune og selskaper.....	32
Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring.....	36

Sammendrag

I denne eierskapskontrollen har vi sett på kommunens eierskapsmelding og gjennomføringen av styrevalg i selskaper hvor kommunen har eierinteresser.

Sandefjord kommune har en omfattende eierskapsmelding som legger til rette for etterlevelse av de lovkrav og anbefalinger¹ om styrevalg som vi har undersøkt. Vi ser likevel at ikke alle forventinger og krav i eierskapsmeldingen er fulgt opp i praksis.

Tema 1 – Eierskapsmelding

I hver kommunestyreperiode skal kommunestyret vedta en eierskapsmelding. Denne skal gi informasjon om kommunens eierskap og prinsipper for forvaltningen av dette eierskapet.

Kommunens eierskapsmelding er i hovedsak i samsvar med lovkravene. Eierskapsmeldingen har eierskapsprinsipper som gir utfyllende informasjon både om hvordan kommunen skal opptre som eier og hvilke forventinger kommunen har til selskaper som kommunen har eierinteresser i. Vi mener imidlertid at kommunens selskapspresentasjon ikke har inkludert alle de organisasjonsformer som kommuneloven forutsetter at skal være med. Dette bør rettes når neste versjon av eierskapsmeldingen skal utarbeides.

Kommunen har plikt til å informere om sin egen virksomhet og virksomhet som utføres av andre rettssubjekt på kommunens vegne. Utover eierskapsmeldingen er det lite informasjon om dette på kommunens nettsider, og informasjonen i eierskapsmeldingen fra 2020 begynner naturlig nok å bli utdatert. Vi mener derfor at kommunen bør vurdere tiltak for å sikre at de oppfyller denne informasjonsplikten.

Tema 2 – styrevalg

Valg av styremedlemmer regnes som en av de viktigste eieroppgavene. Det er derfor viktig at kommunen har rutiner som sikrer gode prosesser for valg av styremedlemmer i samsvar med lovkrav og KS anbefalinger. I forbindelse med undersøkelsene våre har vi sett nærmere på praksis i fem forskjellige selskaper som kommunen har eierinteresser i.

Kommunens eierskapsprinsipper gir tydelige føringer for hvordan styrevalg skal gjennomføres, både for selskapene og for saksbehandlingen i kommunen. Vi vurderer at disse føringene bidrar til at styrevalg gjennomføres i samsvar med lovkrav og anbefalinger fra KS. Vi ser imidlertid at det varierer i hvilken grad kommunens eierskapsprinsipper etterleves i selskapene og kommunen.

Alle selskapene benytter valgkomite, men tre av selskapene har ikke vedtektsfestet den, slik KS anbefaler.² Valgkomiteen mottar i de fleste tilfeller informasjon fra styret i forbindelse med sitt

¹ KS, *Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll*, 2020

² To av disse selskapene har i aksjonæravtalen av det skal være valgkomite.

arbeid. Kommunens eierskapsmelding legger opp til at formannskapet skal behandle alle innkallinger til representantskap og generalforsamlinger for selskaper som kommunen har eierinteresser i. Innstillingen fra valgkomiteen på valg av styre skal inngå i denne behandlingen. Våre undersøkelser tyder på at dette ikke overholdes fullt ut i de selskapene vi har sett på. Vi kan heller ikke se at valgkomiteene gir en skriftlig begrunnelse for sin innstilling, slik det følger av kommunens eierskapsmelding.

I kommunalt eide aksjeselskap og interkommunale selskap (IKS) skal begge kjønn være representert i selskapets styre. Alle unntatt ett av de undersøkte selskapene oppfyller dette kravet for styremedlemmer valgt av eierne.

KS Styrevervregister er en tjeneste hvor som viser styremedlemmene i selskaper og hvilke andre styreverv og interesser styremedlemmene har. Ifølge eierskapsmeldingen skal selskapene benytte KS styrevervregister. Vi ser at kun to av de fem undersøkte selskapene har tatt det i bruk.

KS anbefaler at selskapene sikrer opplæring av styremedlemmene. Vi ser at dette gjøres i begrenset grad i de selskapene vi har undersøkt. Vi mener at kommunen bør forsikre seg om at selskapene sørger for at styremedlemmer får tilbud om nødvendig opplæring.

Anbefalinger

Vi anbefaler kommunen

- å sikre at oversikten over virksomheter i eierskapsmeldingen er i samsvar med kravet i kommuneloven § 26-1, andre ledd, bokstav b og c
- å vurdere om ytterligere tiltak bør gjøres for å oppfylle informasjonsplikten om rettssubjekter som utfører virksomhet på vegne av kommunen, jf. kommuneloven § 4-1
- å sikre at innstillinger til styrevalg blir behandlet av kommunen i samsvar med kommunens eierskapsmelding
- gjennom eierorganet i selskapet å:
 - sikre at kravet til kjønnsrepresentantaksjon er oppfylt i alle styrer
 - arbeide for at valgkomiteens innstilling blir sendt ut med innkallingen til møte i eierorganet, og at innstillingen er skriftlig begrunnet
 - arbeide for at selskapene bruker KS styrevervregister og sikrer at informasjon i systemet blir oppdatert
 - arbeide for at selskapene sikrer nødvendige kompetansetiltak for styret

Horten, 11.09.23

1. Innledning

1.1. Kontrollutvalgets bestilling

Eierskapskontrollen er bestilt av kontrollutvalget i Sandefjord kommune i sak 09/23.

Reglene om eierskapskontroll står i kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav d, jf. § 23-4 og § 24-2, og i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

1.2. Problemstilling og kriterier/revisjonskriterier

Rapporten handler om følgende problemstillinger:

1. Har kommunen en eierskapsmelding i samsvar med gjeldende krav?
2. Sikrer kommunen at styrevalg gjennomføres i samsvar med lovkrav, kommunens føringer og anbefalinger fra KS?

Kriteriene³ i denne eierskapskontrollen er hentet fra kommuneloven, kommunens eierskapsmelding og KS prinsipper for eierskap.⁴ Kriteriene framgår under hver problemstilling nedenfor.

Følgende selskaper er valgt ut til eierskapskontrollen:

- Vestfoldmuseene IKS
- Fønix AS
- Sirkulær Bestiller AS
- Vestfold Krematorium IKS
- Greve biogass AS

Heretter omtalt som de utvalgte selskapene.

1.3. Metode og kvalitetssikring

Eierskapskontrollen er gjennomført av forvaltningsrevisor Trygve Børsting, med Kirsti Torbjørnson som oppdragsansvarlig.

Vi har gjennomgått relevant dokumentasjon fra kommunen og selskapene, og vi har stilt skriftlige spørsmål til bla. daglige ledere og ledere av valgkomiteene i selskapene og til kommunen. Vi har også gjennomført et intervju med kommunens eierskapsrepresentant (ordfører).

³ Med utgangspunkt i problemstillingen(e) skal revisor etablere kriterier, jf. RSK 002 pkt. 14. Kriterier er de krav, normer og/eller standarder som utøvelsen av eierskapet skal vurderes opp mot.

⁴ KS har utarbeidet en veileder med anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. Se: KS, *Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll*.

Det står mer om metode og tiltak for kvalitetssikring i vedlegg 3 til rapporten.

1.4. Uttalelse fra eierrepresentant og selskap

Rapporten er sendt til uttalelse til kommunen v/ eierrepresentant og de utvalgte selskapene, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14. Vi har mottatt uttalelse fra Sandefjord kommune. Vi har ikke mottatt et eget høringssvar fra eierrepresentanten i kommunen. Vi har mottatt svar fra alle selskapene, med unntak av Vestfoldmuseene IKS. Høringssvarene har medført noen mindre endringer. Fønix AS ga utfyllende informasjon om styreopplæring i sitt høringssvar, dette har medført endringer i avsnitt 3.6 og 3.6.1. Uttalelsene ligger i vedlegg 1.

2. Problemstilling – eierskapsmelding

Problemstilling 1: Har kommunen en eierskapsmelding i samsvar med gjeldende krav?

2.1. Kriterier

Det følger av kommuneloven § 26-1 at kommunestyret minst en gang i valgperioden skal vedta en eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen skal minimum inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, gi en oversikt over selskap, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, og angi kommunens formål med sine eierinteresser.

Av kommuneloven § 4-1 går det frem at kommunen aktivt skal informere om egen virksomhet og om virksomhet som andre rettssubjekter utfører på vegne av kommunen. Det skal også legges til rette for at alle skal få tilgang til slik informasjon.

På dette grunnlaget har vi utledet følgende kriterier:

- **Kommunestyret skal behandle kommunens eierskapsmelding i hver valgperiode.**
- **Kommunens eierskapsmelding skal minimum gi informasjon om**
 - **kommunens eierskapsprinsipper**
 - **oversikt over kommunens eierskap**
 - **kommunens formål med eierskap i virksomhetene**
- **Eierskapsmeldingen og informasjon om kommunens eierskap skal være lett tilgjengelig for befolkningen.**

2.2. Eierskapsmelding for Sandefjord kommune

Behandling av eierskapsmelding

Sandefjord kommunes eierskapsmelding er fra 2020, og ble vedtatt i kommunestyresak 81/20 den 17.09.2020. I den politiske behandlingen ble det vedtatt flere endringer i meldingen. Disse endringene er tatt i versjonen som er publisert på kommunens hjemmeside.

Eierskapsprinsipper

Sandefjord kommune sin eierskapsmelding er innholdsrik. Blant temaene som er omtalt er: roller og rolleforståelse, valg av styre, krav til selskapene, eierforvaltning og oversikt over eierskapet.

De tre første kapitlene i eierskapsmeldingen skisserer kommunens eierskapsprinsipper. Det første av disse kapitlene er *Roller og rolleforståelse*. Dette kapitlet beskriver hvordan ansvaret for oppfølging av eierskapet er fordelt mellom kommunestyre, formannskap, eierrepresentant (ordfører), kommunedirektøren og eierskapsteamet. Her beskrives også representantskapet/ generalforsamling/årsmøte, eiermøter, styret og daglig leder.

Det andre kapitlet *Valg av styre* gir retningslinjer for styresammensetning, styregodtgjøring og bruk av valgkomite. Dette temaet vil vi komme nærmere inn på i problemstilling 2.

I eierskapsmeldingens tredje kapittel beskrives de krav som kommunen stiller til selskapene. Vi har sammenfattet disse kravene i tabellen under:

Tabell 1 Krav til selskapene i kommunens eierskapsmelding.

Krav til selskapene	Utdypning
Offentlighet	Kommunen forventer at selskaper omfattet av offentlighetsloven skal iverksette tiltak som sikrer åpenhet og innsyn i samsvar med lovkrav. Eiermøter og generalforsamling skal normalt være offentlige.
Åpenhet og informasjon	Selskapene skal sikre god informasjonsflyt til eierne. Kommunen skal få en årlig orientering om selskapets utvikling. Forut for generalforsamling/representantskapsmøter skal kommunen gis anledning til å behandle spørsmål av prinsipiell karakter og styrevalg.
Definerte mål for virksomheten	Selskapenes mål for virksomheten skal være tydelig definert i vedtektene eller selskapsavtalen. Selskapet skal ha klare mål og strategier for sin virksomhet.
Eierinvolvering	For aksjeselskaper skal som hovedregel innkalling og sakspapirer sendes ut fire uker før generalforsamling. For interkommunale selskaper skal innkalling og sakspapirer sendes ut med minst fire ukers varsel før representantskap. ⁵
Samfunnsansvar	Selskapene skal opptre som ansvarlige samfunnsaktører. Dette inkluderer blant annet hensynet til: miljø, lokalsamfunn, ansatte, menneske-rettigheter, likestilling, bekjemping av arbeidslivskriminalitet mv. Lønn for ledende ansatte skal være styrets ansvar, men moderasjon skal vektlegges. Selskapene bør vedta seriøsitetsbestemmelser tilsvarende kommunens.
Klima og miljø	Selskapene skal gjennomgå sin virksomhet og etablere målsetninger for klima, miljø og energi, samt beskrive relevante tiltak. Selskap hvor kommunen er majoritetseier bør kartlegge og synliggjøre hvordan foretaket skal bidra til å nå FNs bærekraftsmål.

⁵ Kommunen har opplyst til oss at de har gitt beskjed til alle selskaper at komplett innkalling til representantskap og generalforsamling skal sendes ut minst fire uker for og helst seks uker.

Krav til selskapene	Utdypning
	Det forventes av selskap som er heleid av Sandefjord kommune miljøsertifiseres.
Revisor og bruk av rådgivere	Selskapets revisor skal være uavhengig av styret og daglig leder.
Habilitet	Kommunen anbefaler styrene å etablere rutiner for å håndtere habilitetskonflikter.
Etikk	Kommunen bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften, og forankrer disse i selskapet.
Antikorrupsjon	Selskapene bør etablere et antikorrupsjonsprogram som en del av de etiske retningslinjene.
Skattepraksis	Kommunen må sikre at selskapene praktiserer en god skattepraksis som ikke uthuler skattegrunnlaget i Norge eller i andre land. Dette bør tas inn i selskapenes etiske retningslinjer.

Kommunens eierskapsmelding har også et avsnitt som gjelder kapitalstruktur (bla. Størrelse på egenkapital i selskapene) og utbyttepolitikk.

Oversikt over eierskap

Kommunens eierskapsmelding inneholder en oversikt over kommunens eierskap. Først blir forskjellige organisasjonsformer presentert, under hver organisasjonsform er en liste med hvilke selskap som kommunen eier med den aktuelle selskapsformen. Deretter kommer en selskapspresentasjon hvor det gis mer detaljert informasjon om hvert selskap som: grunnleggende opplysninger om selskapet (organisasjonsform mm.), selskapets eget formål, eiere, styresammensetning (m/honorar), dagligleder (m/lønn), økonomiske nøkkeltall og revisjonsselskap. Videre følger det en beskrivelse av hvilket formål kommunen skal oppnå med eierskapet.

I beskrivelsen av selskapsformer står det at kommunens § 27-selskap og samvirkeforetak ikke blir presentert i selskapspresentasjonen. Dette gjelder START i Vestfold⁶ og Biblioteksentralen SA. Vertskommunesamarbeidet Vestfold offentlige innkjøpssamarbeid (VOIS) er heller ikke med i selskapspresentasjonen.

De fem utvalgte selskapene er listet opp i selskapspresentasjonen. Informasjon om selskapets ledelse og økonomi er av eldre dato (2019/2020), noe som følger naturlig av at eierskapsmeldingen er fra 2020. Vi ser at det også er andre forhold ved selskapene har endret seg

⁶ I eierskapsmeldingen er selskapet oppgitt som et § 27-selskap. Per dags dato er selskapet organisert som et kommunalt oppgavefelleskap.

etter at eierskapsmeldingen har blitt vedtatt, eks. er Sirkulær Bestiller AS omtalt under sitt gamle navn Grenland Vestfold Bestiller AS (endret i 2021). Vestfoldmuseene IKS er oppgitt med utdatert eiersammensetning (denne ble endret omtrent en måned før meldingen ble vedtatt).

Kommunens formål med eierskapet

I selskapspresentasjonen er alle selskaper oppgitt med både selskapets formål og kommunens formål for eierskapet. Lengden på beskrivelsene varierer fra selskap til selskap. Beskrivelsen av kommunens formål med eierskapet er i noen tilfeller knyttet til FNs bærekraftsmål, mens i andre tilfeller bygger eierformålet på oppfyllelse av lovkrav som gjelder for kommunen.

I tabellen under vises både selskapets formål og kommunens formål med eierskapet for de fem utvalgte selskapene:

Tabell 2 Oversikt over selskapets formål og kommunens formål med eierskapet for de fem utvalgte selskapene.

	Selskapets formål	Kommunens formål med eierskapet
Vestfold-museene IKS	Drift av museer, Vestfoldarkivet og samlingsforvaltning med fellesmagasin	Gjennom eierskapet i Vestfoldmuseene ønsker Sandefjord kommune å sikre publikum tilgang til kultur, kunst og historie. Samtidig sikres ivaretagelse og bevaring av kulturskatter.
Fønix AS	<p>Attføring eller varig tilrettelagt arbeide er selskapets primære virksomhet.</p> <p>Selskapet skal bistå mennesker som står utenfor arbeidslivet – eller står i fare for å falle ut av det – med å få eller beholde et arbeid.</p> <p>Selskapet skal være arbeidsgiver for mennesker som har behov for et varig tilrettelagt arbeid. Kvalifisering til jobb gjennom å øke kompetanse er en sentral del av arbeidsområdet for alle målgrupper. Selskapet skal i tilknytning til varig tilrettelagt arbeid drive virksomhet som gir varierte gode tilrettelagte arbeidsplasser for målgruppen.</p>	<p>Sandefjord kommune har i Kommuneplanens samfunnsdel i <i>bærekraftsmål 8</i> om anstendig arbeid og økonomisk vekst vedtatt:</p> <p>«<i>OVERORDNET MÅL: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle</i>»</p> <p>Gjennom eierskapet i Fønix vil Sandefjord kommune kunne stå for et stødig grunnlag for å oppnå selskapets formål: Selskapet skal bistå mennesker som står utenfor arbeidslivet – eller står i fare for å falle ut av det – med å få eller beholde et arbeid. Med dette tas en aktiv rolle i å oppnå bærekraftmålet. Kommunen er en viktig samarbeidspartner og tilrettelegger for næringsliv og kan således bidra både til økonomisk vekst og målet om full sysselsetting og anstendig arbeid for alle – hvilket utgjør formålet med eierskapet.</p>

	Selskapets formål	Kommunens formål med eierskapet
Sirkulær Bestiller AS	Bestillerorgan for selskapets aksjeeiere. Selskapets virksomhet er gjennom offentlig anbudskonkurranser å ta ansvar for behandling av det våtorganiske avfallet (matavfall og slam) med høy klimanytte til selskapets aksjeeiere.	Gjennom eierskapet i Grenland Vestfold Bestiller ønsker Sandefjord kommune å sikre gode priser på håndtering av våtorganisk avfall.
Vestfold Krematorium IKS	Krematorium	Gjennom eierskapet i Vestfold krematorium sikrer Sandefjord kommune et lokalt tilbud til de av kommunens innbyggere som ønsker kremering av sine avdøde nære og kjære.
Greve biogass AS	Selskapets overordnede formål og samfunnsansvar er å bidra til kontinuitet og grønn verdiskapning. Dette skal skje igjennom utvikling av verdikjeder basert på biogass produsert fra organisk avfall, husdyrgjødsel og slam, og ved klimavennlig produksjon av mat fra biogjødsel og grønn CO2.	<p>Gjennom eierskapet i GreVe Biogass ønsker Sandefjord kommune å ta en førende rolle i utviklingen av bærekraftig avfallshåndtering spesielt, og «grønn» næring generelt. I Kommuneplanens samfunnsdel i <i>bærekraftsmål 11</i> om å gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, særlig delmål 11.6 om å redusere negative konsekvenser av luftkvalitet og avfallshåndtering</p> <p><i>«Håndtering av avfall, herunder kildesortering, kompostering og effektive renovasjonsløsninger er sentrale tiltak for reduksjon av klimagasser.»</i></p> <p>I Strategisk næringsplan har kommunen vedtatt:</p> <p><i>«Kommunen skal være pådriver for gode løsninger for vei, jernbane, kollektivtrafikk, bredbåndsdekning, ladepunkter for elbil, fyllestasjoner for biogass mv»</i></p> <p>Som eier av GreVe Biogass AS tar Sandefjord kommune en aktiv rolle i å oppnå bærekraftsmål 11, samtidig er kommunen</p>

	Selskapets formål	Kommunens formål med eierskapet
		med på å sikre at det faktisk produseres biogass for fyllestasjonene og således bidra til oppfyllelse av mål i Strategisk næringsplan.

Tabellen viser hvordan kommunens formål for eierskapet til en viss grad er forskjellig fra selskapets eget formål og at kommunen bygger eierformålet på FNs bærekraftsmål der det er relevant.

Som nevnt over er det noen selskaper som ikke er omtalt i eierskapsmeldingen grunnet organisasjonsform. En følge av dette er at det heller ikke er oppgitt et formål for kommunens eierskap i disse selskapene.

2.3. Informasjon om virksomheten

Kommunen skal aktivt informere om virksomhet som andre rettssubjekter utfører på vegne av kommunen, jf. kommuneloven § 4-1. Mange av de selskapene hvor kommunen har eierinteresse vil falle inn under denne plikten. Kommunens eierskapsmelding er publisert på hjemmesidene til kommunen og bidrar dermed til informasjon i henhold til kravet i kommuneloven. Den er lagt ut på siden «om oss» med en kort forklaring. Vi kan ikke se at den er publisert noe annet sted. Eierskapsmeldingen kommer opp hvis man søker på eierskapsmelding i søkefeltet. Hvis man spør samtaleroboten på kommunens nettside («Kommune-Kari») får man imidlertid beskjed om at eierskapsmeldingen ikke er publisert.

Vi har fått opplyst fra Kommunen at alle selskapene hvor de har eierandel opplyser på sine nettsider at kommunen er en av eierne. Unntaket er et selskap som ikke har nettside. Videre opplyser kommunen at for de selskapene hvor formannskapet er generalforsamling, publiseres sakspapirene på kommunens nettside under politikk og innsyn. Det lages også hvert år en eierskapssak til formannskapet, som informerer om eierskapet og driften det siste året. Eierskapssaken er også tilgjengelig på kommunens nettsider.

2.4. Revisors vurdering

Kommunen har en omfattende og innholdsrik eierskapsmelding. Vi mener at eierskapsmeldingen i hovedsak oppfylder kommunelovens krav. Unntaket er at det er noen organisasjonsformer som ikke blir omtalt i selskapspresentasjonen i eierskapsmeldingen. Derfor mener vi at eierskapsmeldingen ikke fullt ut er i overensstemmelse med kommuneloven § 26-1, andre ledd, bokstav b og c.

Eierskapsmeldingen ble vedtatt i 2020 og kommunen har derfor oppfylt kravet om at kommunestyret skal vedta en eierskapsmelding i inneværende kommunestyreperiode.

Eierskapsmeldingen oppfyller kravet til at den skal beskrive kommunens eierskapsprinsipper. Prinsippene omfatter både eierstyring av selskapene og hvilke forventinger kommunen har til selskapene.

Innholdet i selskapspresentasjonen er regulert i kommuneloven § 26-1, andre ledd, bokstav b. Av Prp 46 L (2017-2018) om ny kommunelov s. 413-414 fremgår det at oversikten over selskaper skal inkludere blant annet aksjeselskaper, interkommunale selskap (IKS), kommunale foretak, samvirkeforetak, kommunalt oppgavefelleskap og vertskommunesamarbeid. I kommunens eierskapsmelding står det at de ikke har tatt med § 27-selskap (nå kommunalt oppgavefelleskap), samvirkeselskap og vertskommunesamarbeid. Disse virksomhetene er nevnt, men nærmere informasjon og kommunens formål med disse er ikke beskrevet, jf. kommuneloven § 26-1, andre ledd, bokstav c.

Kommunen har publisert eierskapsmeldingen på sine nettsider. Det er et tiltak som bidrar til å informere om virksomhet som utføres av andre på vegne av kommunen. Vi mener at det kan være vanskelig å finne denne informasjonen og at deler av informasjonen om selskapene er utdatert. Den årlige saken om eierskap til formannskapet gir mer oppdatert informasjon om selskapene, men denne kan også være vanskelig finne, da den kun publiseres i innsynsløsningen for politiske møter. Vi mener derfor at kommunen bør vurdere om ytterligere tiltak skal gjennomføres for å informere om slik virksomhet, jf. kommuneloven § 4-1.

3. Problemstilling – styrevalg

Problemstilling 2: Sikrer kommunen at styrevalg gjennomføres i samsvar med lovkrav, kommunens føringer og anbefalinger fra KS?

3.1. Kriterier

Valg av styremedlemmer er en av de viktigste oppgavene for eier av et selskap. Grunnleggende krav til styrevalg og styresammensetning følger av aksjeloven, IKS-loven, kommuneloven og eventuelt selskapsavtale eller vedtekter, bla. Fremgangsmåte ved valg, størrelse og kjønnsammensetning. KS sine anbefalinger⁷ gir råd til kommunen om hvordan den best mulig kan organisere eierskapet sitt. Et av de sentrale temaene i veilederen er styresammensetning og -valg.

Valgkomite

Selskapets valgkomite har som oppgave å legge frem forslag på hvem som skal velges til styret i selskapet. Forslaget legges frem for representantskap/generalforsamling, som står for selve valget. Ordningen med valgkomite er ikke lovregulert, men anbefales av KS. Det kommer frem av KS anbefaling nr. 10 at bruk av valgkomite bør fastsettes i vedtekter eller selskapsavtale. Videre anbefaler KS at valgkomiteen bør sammensettes for å reflektere de forskjellige eierne i selskapet.

I Sandefjord kommunes eierskapsmelding fremgår det at valg av styre og styreleder i aksjeselskaper og interkommunale selskaper skal skje på bakgrunn av innstilling fra en valgkomite. Innstillingen skal være begrunnet og skriftlig. Valgkomiteens innstilling skal sendes ut med innkallingen i god nok tid til at kommunen kan gjennomføre en forsvarlig saksbehandling. Kommunen har informert om at komplett innkalling skal foreligge senest fire uker før møtet og helst seks uker før.

Kommunens eierskapsorgan er formannskapet. Formannskapet behandler alle eierskapsaker med mindre noe annet følger av lov eller bestemt på annen måte. Dette inkluderer også saker om kommunens standpunkt når det gjelder valg av styremedlemmer.

Sammensetning av styret

KS fremhever at valgkomiteen bør fokusere på kompetanse og personlige egenskaper i prosessen med å finne styremedlemmer. Kommunens eierskapsmelding vektlegger også viktigheten av at styret skal reflektere selskapets behov, at kompetansen til de forskjellige styremedlemmene bør være ulik og supplerende.

I anbefaling nr. 12 har KS listet opp tiltak som bidrar til å sikre god kompetanse i selskapenes styre. Blant annet anbefales det at styret hvert år foretar en egevaluering av seg selv, hvor

⁷ KS, *Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll*

kompetanse i styret er et naturlig tema. KS anbefaler også at det gis opplæring av styremedlemmer og det gjennomføres styreseminarer.

Av kommunens eierskapsmelding fremgår det at valgkomiteen bør ha dialog med sittende styreleder og få tilgang til styrets anbefalinger etter egnevalueringen.

For IKS og aksjeselskaper hvor kommunen, alene eller med andre kommuner, eier 2/3 av aksjene skal begge kjønn være representert i styret, jf. IKS-loven § 10, første ledd og kommuneloven § 21-1. Faste medlemmer og varamedlemmer skal telles hver for seg, og ansattvalgte styremedlemmer skal holdes utenfor tellingen.⁸ Antallet som skal være representert av hvert kjønn er bestemt ut fra antallet medlemmer i styret, dette er nærmere beskrevet i aksjeloven § 20-6. KS anbefaling nr. 11 sier at uavhengig av organisasjonsform, bør det tilstrebes balansert kjønnsrepresentasjon.

KS anbefaler at det oppnevnes varamedlemmer til styret, og at disse oppnevnes i numerisk rekkefølge, dette for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret (anbefaling nr. 14).

I noen tilfeller er kommunale selskap organisert konsern, det vil si at selskapet som kommunen har eierandel i (morselskap), selv eier andre selskap (datterselskap). For at det skal regnes som et konsern må morselskapet eier mer enn 50% av aksjene, eller på annet vis ha bestemmende innflytelse på selskapet. Det kan derfor også være andre eiere av datterselskapene i tillegg til morselskapet hvor kommunen er eier.

KS anbefaler at som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte til styrene i datterselskapene. Dette er viktig for å unngå rolleblanding og dobbeltroller og ivareta hierarkiet og organenes tilsynsfunksjoner. KS peker på at man må være særlig oppmerksom på problemstillinger knyttet til anbud og inhabilitet i tilfeller hvor et selskap skal inngi anbud til et annet selskap i samme konsern.

Retningslinjer for habilitet

I anbefaling nr. 15 tilrår KS at styrene etablerer rutiner for å håndtere habilitetskonflikter. KS viser til at spørsmål om habilitet kan oppstå på to måter. Den første måten er at inhabilitet oppstår når styremedlemmer eller ansatte i selskapet skal behandle en sak i selskapet. For IKS gjelder de samme reglene om habilitet som i kommunen, jf. IKS-loven § 15, jf. kommuneloven §§ 11-10 og 13-3 og forvaltningsloven kapittel II. For aksjeselskap er habilitet for styre og daglig leder regulert i aksjeloven § 6-27. I noen tilfeller vil også forvaltningslovens regler for habilitet gjøre seg gjeldende for avgjørelser i aksjeselskap. Kommunen eierskapsmelding anbefaler også at selskapene har rutiner for å håndtere habilitet.

Den andre tilfellet hvor inhabilitet kan oppstå, er når kommunen skal behandle saker som gjelder selskapet. I henhold til forvaltningsloven § 6, første ledd, bokstav e, nr. 2, er styremedlemmer, daglig leder og andre med ledende stillinger i et selskap inhabil i saker hvor selskapet er part.

⁸ Jamfør Ot.prp.nr.97 (2002–2003).

Derfor kan ikke en folkevalgt behandle en sak der selskapet er part, hvis vedkommende også er styremedlem i selskapet. Inhabilitet i kommunen kan også oppstå dersom det foreligger andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til at behandlingen er upartisk, jf. forvaltningsloven § 6 andre ledd.

Både selskapet og kommunen bør ha tydelige rutiner for å håndtere spørsmål om inhabilitet i samsvar med reglene.

KS styrevervregister

KS anbefaler at alle styremedlemmer og personer i selskapets ledelse bør registeres i KS styrevervregister (anbefaling nr. 17). Dette er et tiltak for å sikre åpenhet rundt hvilke verv disse personene har.

Kommunens eierskapsmelding fastsetter at de som er oppnevnt av kommunen til styreverv, skal registrere sine verv i KS styrevervregister. Kommunen opplyser at dette i utgangspunktet skal forstås slik at styremedlemmer skal registrere alle verv som vedkommende har.⁹

Bruk av styrevervregisteret kan forebygge at inhabile personer deltar i behandlingen av en sak, og kan dermed øke tilliten til at habilitetskravene blir ivaretatt, både i kommunen og selskapet.

Selskapene må selv vedta og varsle KS om at de ønsker å ta i bruk registeret. Videre må selskapet registrere hvem som sitter i styret. Deretter må vervsinnhaveren selv logge seg på løsningen for at personnummeret skal bli registrert i styrevervregisteret. Personnummeret trengs for at systemet skal hente inn opplysninger om andre verv som vedkommende har. Når denne registreringen er gjort, vil styrevervregisteret årlig innhente opplysninger fra bla. Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i Brønnøysund og Skatteetatens aksjonærregistret. Da denne informasjonen oppdateres kun en gang i året, kan det oppstå avvik mellom informasjonen i styrevervregisteret og faktiske forhold.

Godtgjøring til styret

Godtgjøring til styret bestemmes av selskapets eierorgan (representantskap/generalforsamling). I KS anbefaling nr. 16 tilrådes kommunen å ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Det kan danne et grunnlag for fastsettelsen av godtgjøring i eierorganet.

På dette grunnlaget har vi utledet kriterier for styrevalgprosessene i de utvalgte selskapene:

- **Sandefjord kommune bør gjennom eierorganene sikre følgende:**
 - **selskapene skal ha valgkomite, og det bør være regulert i vedtekter/selskapsavtale**

⁹ Kommunen mener imidlertid at dette kan presiseres i neste utgave av eierskapsmeldingen. Som et forslag fra kommunedirektøren kan det endres til at alle verv skal registreres slik at eventuelle interessekonflikter ifm. ulike verv er synlige.

- **det skal arbeides for at valgkomiteen får nødvendig informasjon for å sikre en styresammensetning som reflekterer selskapets behov**
- **valgkomiteens innstilling skal sendes ut sammen med innkallingen**
- **kjønnsrepresentasjonen i styrene skal være i samsvar med lovkravene**
- **selskapenes styrer bør ha numeriske varamedlemmer**
- **selskapene bør ha tiltak for å styrke styremedlemmenes kompetanse**
- **selskapene skal bruke KS styrevervregister**
- **selskaper med konsernorganisering bør ha vurdert om styremedlemmer i morselskapet kan sitte i styret til datterselskapet**
- **Kommunen bør:**
 - **ha rutiner for håndtering av inhabilitet som følge av styreverv**
 - **ha gjort en prinsipiell vurdering av styregodtgjørelser**
 - **sikre at eierorganet (formannskapet) får drøftet styrevalg før generalforsamling/representantskap gjennomføres**

3.2. Valgkomite – organisering og informasjon

Vedtektsfesting og organisering av valgkomite

Alle de fem selskapene i utvalget har valgkomite. For Vestfoldmuseene IKS og Vestfold Krematorium IKS er det fastsatt i selskapsavtalen at det skal være en valgkomite. Sirkulær Bestiller AS og Greve Biogass AS har ikke fastsatt valgkomite i vedtektene, men det kommer frem av aksjonæravtalen. For alle selskapene er det beskrevet fremgangsmåte med valg av komiteen og hvilke oppgaver komiteen skal ha. Fønix AS har ikke fastsatt i vedtektene at det skal være valgkomite.

Valgkomiteene består i hovedsak av ordførere og varaordførere fra eierkommunene (3-4 medlemmer). I Vestfold Krematorium IKS er det fastsatt at representantskapet skal utgjøre valgkomiteen. Sirkulær Bestiller AS har en valgkomite med fem medlemmer, her er det både ordførere og ansatte i kommunene som er medlemmer.¹⁰ Fønix AS er heleid av Sandefjord kommune. Vi har fått opplyst at «Valgkomite for andre møter, styrer og stiftelser» (kst-sak 83/19) fungerer som valgkomite for de selskapene som kommunen eier fullt ut, inkludert Fønix AS.¹¹

Valgkomiteene består av både menn og kvinner. Unntaket er Fønix AS, hvor valgkomiteen har bestått av bare menn i 2022 og 2023 da det ene kvinnelige medlemmet trådte ut pga. inhabilitet og ble erstattet av et mannlig varamedlem. Det er menn som er leder av alle fem valgkomiteene.

Utover beskrivelsen av valgkomite i aksjonæravtalen eller selskapsavtale, har ingen av selskapene en egen instruks for valgkomiteens arbeid.

¹⁰ Medlemmene er både fra direkte og indirekte eiere.

¹¹ I kommunens eierskapsmelding fremgår det at «formannskapetets faste valgkomité» er valgkomite, uten at dette er nærmere spesifisert.

Informasjon til valgkomiteen

Vi har vært i kontakt med lederne av valgkomiteene for de forskjellige selskapene for å undersøke hvilken informasjon de får fra selskapene.

Tabell 3 Informasjon som valgkomiteene mottar før de lager innstilling på valg i styret

Selskap	Informasjon valgkomiteen mottar:
Vestfoldmuseene IKS	<ul style="list-style-type: none"> • oversikt over sammensetningen av styret og hvem som er på valg • leder har samtale med styreleder om styresammensetningen, herunder kompetanse
Fønix AS	<ul style="list-style-type: none"> • oversikt over hvem som var i styret, hvem som var på valg og tjenestetid • leder hadde samtale både med styreleder og daglig leder om det var spesielle kompetansebehov eller andre ting de ønsket å meddele • kjønnsbalanse var også et tema
Vestfold Krematorium IKS	<ul style="list-style-type: none"> • leder har hatt dialog med styre i forkant av valg, hvor temaet er hvordan styret fungerer og hvilken kompetanse som de trenger.
Greve Biogass AS	<ul style="list-style-type: none"> • leder har hatt tett dialog med styreleder.
Sirkulær Bestiller AS	<ul style="list-style-type: none"> • leder for valgkomiteen opplyser at de ikke har mottatt noe informasjon fra styret om styrets sammensetning i forbindelse med valg.

Som tabellen viser, har alle valgkomiteene hatt kontakt med styret eller styreleder for å få informasjon i forkant av valg. Noen har også fått annen informasjon i tillegg. Unntaket er Sirkulær Bestiller AS, hvor det ikke har vært kontakt mellom valgkomiteen og styret før de lagde innstillingen. Valgkomiteen i Sirkulær Bestiller AS har en litt annen rolle, da det er de forskjellige eierne som innstiller på styremedlemmer, mens valgkomiteen innstiller på et medlem (som blir styreleder) og varamedlemmer. Leder for valgkomiteen opplyser at valgkomiteen ser på kompetansesammensetning og kjønnsbalanse på de medlemmene som er innstilt fra eierne.

En kilde til informasjon for valgkomiteene er styrets egenevaluering. I alle selskapene, med unntak av Sirkulær Bestiller AS, er gjennomføring av styreevaluering en del av styreinstruksen.

Vestfoldmuseene IKS har fremlagt styreevaluering for 2022 og opplyser at evaluering for 2023 gjennomføres på høsten. Fønix AS har opplyst at de har gjennomført styreevaluering i 2022 og 2023, dette gjøres i siste møte før generalforsamling (dvs. på våren). Vi har fått fremlagt evalueringen fra 2023. Fra Vestfold Krematorium IKS har vi fått fremlagt kortfattede evalueringer 2022 og 2023, denne er oversendt leder av valgkomiteen. Greve Biogass AS har ikke gjennomført styreevaluering i 2022-2023, men gjennomførte en evaluering i november 2021. Styret i Sirkulær Bestiller AS har ikke gjennomført styreevalueringer i 2022 eller 2023.

Intervju med ordfører

I forbindelse med prosjektet har vi intervjuet ordfører, som er kommunens eierrepresentant i de fleste selskaper hvor kommunen har eierinteresser. Ordføreren sitter også i noen valgkomiteer som innstiller på kandidater til selskapets styre.

Når det gjelder informasjon til valgkomiteen fortalte ordføreren at valgkomiteen har samtaler med styreleder, i disse samtalene vurderer de hvordan bla. Styret fungerer og kompetansebehov i styret. I tillegg brukes egenevalueringene som de fleste styrer gjennomfører. Ordfører fremhever at det er selskapets behov som er avgjørende for hvem som skal foreslås til styret. Sentralt her er hvilken kompetanse selskapet trenger, dette kan variere ut fra hvilken fase selskapet er i og hvilken kompetanse som finnes i administrasjonen. Eksempelvis kan det være nyttig for et selskap å ha en jurist i styret hvis dette ikke finnes i administrasjonen. I tillegg er det viktig at styremedlemmene er interessert i å ha vevert og at de har tiden som trengs til å utføre vervet.

3.2.1. Revisors vurderinger – valgkomite

Alle de utvalgte selskapene har valgkomite. Det varierer imidlertid hvordan denne er regulert. I de to IKSene fremgår det av selskapsavtalen at det skal være valgkomite. Mens for to av aksjeselskapene fremgår dette av aksjonæravtalen, men ikke av vedtektene.

Fønix AS har ikke vedtektsfestet valgkomite. Selskapet er heleid av kommunen og det er «valgkomite for andre møter, styrer og stiftelser» som fungerer som valgkomite for selskapet. I eierskapsmeldingen står det at det er «formannskapetets faste valgkomité» som er valgkomite for kommunens heleide selskaper. Kommunen har opplyst at dette er samme komite. Dette fremstår for oss som utydelig, og vi mener dette bør tydeliggjøres i neste revisjon av eierskapsmeldingen.

Vi mener at kommunen bør arbeide for at alle selskapene har i sine vedtekter eller selskapsavtale at det skal være valgkomite.

Basert på de opplysninger vi har fått tyder det på at valgkomiteene i hovedsak får nødvendig informasjon for å utføre sine oppgaver. De fleste valgkomiteene har dialog med styreleder for å få informasjon om hvordan styret fungerer og hvilken kompetanse som behøves. Dette samsvarer også med det ordfører opplyser.

De fleste selskapene har også gjennomført styreevaluering, og har fastsatt dette i styreinstruksen. Noen selskaper gjennomfører evalueringen på høsten, mens et selskap opplyste at de gjorde det

på siste møte rett før generalforsamling. Med tanke på at styrevalg vanligvis gjøres på våren, og at styreevalueringen også skal være et verktøy for valgkomiteen er det etter vår vurdering mest hensiktsmessig at styreevalueringen også gjøres på våren, men tidlig nok til at valgkomiteen kan nyttiggjøre seg av evalueringen i sitt arbeid. Det selskapet som skiller seg mest ut er Sirkulær Bestiller AS. Her opplyser leder for valgkomiteen at de ikke har fått informasjon fra styret. Selskapets styre har heller ikke gjennomført egnevalueringer i 2022 eller 2023.

3.3. Behandling av valgkomiteens innstilling

Vi har undersøkt om valgkomiteens innstilling har vært vedlagt innkallingen til generalforsamling/representantskap i de utvalgte selskapene i årene 2022 og 2023. Videre har vi sjekket om innstillingen fra valgkomiteen har vært vedlagt saksfremlegget til formannskapet i Sandefjord kommune i forbindelse med behandlingen av innkallingen. Resultatet vår undersøkelse vises i tabellen under.

Tabell 4 Valgkomiteens innstilling vedlagt innkalling til generalforsamling/representantskap og formannskapets saksfremlegg (2022)

Selskap	Valgkomiteens innstilling vedlagt innkallingen i 2022?	Valgkomiteens innstilling vedlagt ved saksfremlegg til formannskapet i 2022?
Vestfoldmuseene IKS	Ja	Ja
Fønix AS*	Ja	Ja, men som generalforsamling.
Sirkulær Bestiller AS	Ja	Nei, innkalling ikke behandlet.
Vestfold Krematorium IKS	Nei	Nei, innkalling ikke behandlet.
Greve biogass AS	Nei	Nei, innkalling behandlet i formannskapet, men uten innstillingen fra valgkomiteen.

* Formannskapet er generalforsamling for Fønix AS.

Tabell 5 Valgkomiteens innstilling vedlagt innkalling til generalforsamling/representantskap og formannskapets saksfremlegg (2023)

Selskap	Valgkomiteens innstilling vedlagt innkallingen i 2023?	Valgkomiteens innstilling vedlagt ved saksfremlegg til formannskapet i 2023?
Vestfoldmuseene IKS	Nei, ble ettersendt	Nei, innkalling behandlet i formannskapet, men uten innstilling fra valgkomiteen
Fønix AS*	Nei	Nei, innstilling fremlagt i møtet (generalforsamlingen for Fønix AS).

Selskap	Valgkomiteens innstilling vedlagt innkallingen i 2023?	Valgkomiteens innstilling vedlagt ved saksfremlegg til formannskapet i 2023?
Sirkulær Bestiller AS	Ikke aktuelt, kun et suppleringsvalg for en av eierne i 2023.	Ikke aktuelt, innkalling behandlet i formannskapet.
Vestfold Krematorium IKS	Nei	Nei, innkalling behandlet i formannskapet, men uten innstilling fra valgkomiteen
Greve biogass AS	Ja	Ja

* Formannskapet er generalforsamling for Fønix AS.

Tabellen viser at i årene 2022 og 2023 fulgte valgkomiteens innstilling med innkallingen til representantskap eller generalforsamling i fire av ni tilfeller. Formannskapet fikk fremlagt tre av disse (inkludert Fønix AS) når de skulle behandle innkallingen fra selskapet. Innstillingen for Fønix AS i 2022 ble behandlet av formannskapet i funksjon som generalforsamling for Fønix AS, og ikke som formannskap.

Ingen av de skriftlige innstillingene som vi har fått fremlagt, begrunner hvorfor kandidatene er innstilt til å bli valgt til styret. Valgkomiteen i Vestfoldmuseene IKS ga imidlertid i 2023 litt bakgrunnsinformasjon om den ene nye kandidaten som skulle velges til styret. I Greve Biogass AS ble det begrunnet fra valgkomiteen hvorfor antall styremedlemmer ble endret i 2023. Mens det i Vestfold Krematorium IKS ble gitt en begrunnelse i protokollen på at valg skulle gjennomføres hvert år (og ikke hvert andre år), men det er uklart om dette kom fra valgkomiteen.¹²

Intervju med ordfører

Ordfører vurderer at formannskapets behandling av valgkomiteens innstilling til viss grad er en formalitet. Begrunnelsen for dette er at formannskapet ikke sitter på hele det informasjonsgrunnlaget som valgkomiteen har brukt for å utarbeide sin innstilling. Formannskapet må derfor til en viss grad må ha tillit til valgkomiteens arbeid når det gjelder kandidatene som er foreslått. Ordfører mener at grunnen for at formannskapet eventuelt skulle ha innvendinger til en kandidat er i så fall at noen av formannskapsmedlemmene har informasjon om den foreslåtte kandidaten som tilsier at vedkommende ikke burde bli valgt.

Ordfører opplyser at i de tilfellene han er med i valgkomiteen, vil han orientere muntlig for formannskapet hva som ligger til grunn for innstillingen.

3.3.1. Revisors vurdering – behandling av valgkomiteens innstilling

¹² Daglig leder i Vestfold Krematorium IKS har opplyst at de nå har endret rutinene, slik at innstillingen fra valgkomiteen i fremtiden skal følge innkallingen.

Vi vurderer at kommunen ikke har etterlevd retningslinjer i eierskapsmeldingen for saksbehandlingen av innstillinger til styrevalg. I perioden 2022 og 2023 fulgte valgkomiteens innstilling med innkallingen i et mindretall av tilfellene. I ingen av tilfellene ble det fremlagt skriftlig begrunnelse for kandidatene som ble innstilt. I kun tre av de ni tilfellene ble valgkomiteens innstilling fremlagt for formannskapet.

3.4. Kjønnbalanse i styrevalg

Vi har sett på kjønnbalansen blant de eiervalgte styremedlemmene (dvs. de som er valgt av representantskap eller generalforsamling) i de utvalgte selskapene. Vi har sett på sammensetningen etter valgene som ble gjennomført i 2022 og 2023.

Tabell 6 Kjønnrepresentasjon i styrene til de utvalgte selskapene: medlemmer, varamedlem og kjønn på styreleder

Selskap	År	Menn (vara)	Kvinner (vara)	I samsvar med lovkrav?	Kjønn styreleder
Vestfoldmuseene IKS	2022	2 (2)	3 (1)	Ja	Mann
	2023	2 (1)	3 (1)	Ja	Mann
Fønix AS	2022	2 (1)	2 (1)	Ja	Mann
	2023	3 (1)	1 (1)	Nei	Mann
Sirkulær Bestiller AS	2022	3 (0)	3 (1)	Ja	Kvinne
	2023	3 (0)	3 (1)	Ja	Kvinne
Vestfold Krematorium IKS	2022	2 (1)	2 (1)	Ja	Mann
	2023	2 (1)	2 (1)	Ja	Mann

Selskap	År	Menn (vara)	Kvinner (vara)	I samsvar med lovkrav?	Kjønn styreleder
Greve Biogass AS	2022	3 (1)	2 (1)	Ja	Mann
	2023	2 (1)	1 (1)	Ja	Mann

Tabellen viser at alle valgene av eiervalgte styremedlem er gjennomført i samsvar med kravet til kjønnsbalanse. Unntaket er styrevalget i Fønix AS i 2023, hvor det er tre menn og en kvinne blant de eiervalgte styremedlemmene. Sett på tvers av selskapene er det god balanse mellom menn og kvinner i styrene. Unntaket er blant styrelederne, hvor det er fire mannlige styreledere og en kvinne.¹³

Intervju med ordfører

På spørsmål om kjønnsbalanse i styrene så viste ordfører til et eksempel hvor en kandidat som var foreslått av en eierne ble endret for å kunne ivareta kravet til kjønnsbalanse. Videre mente ordfører at det viktigste var å ha rett kompetanse hos de som skulle velges inn i styrer. Ordfører mener at det kanskje er behov for å se litt bredere enn de man kanskje allerede kjenner til for å få kjennskap til flere kvinnelige styreleder kandidater.

3.4.1. Revisors vurdering – kjønnsbalanse i styrene

Med unntak av styrevalget i Fønix AS i 2023 oppfyller alle selskapene kravet til kjønnsbalanse blant de styremedlem som er valgt av eierne. Styret i Fønix AS består av fire medlemmer valgt av eierne. Det følger da av lovbestemmelsen at det skal være to av hvert kjønn. Faste medlemmer og varamedlemmer skal telles hver for seg, og ansattvalgte styremedlemmer skal holdes utenfor, jf. aksjeloven § 20-6.

3.5. Numeriske vararepresentanter

Vestfoldmuseene IKS, Fønix AS og Vestfold Krematorium IKS har i sine vedtekter eller selskapsavtale at det skal være numeriske vara. Dette står det ikke noe om i vedtektene eller aksjonæravtalen til Greve Biogass AS og Sirkulær Bestiller AS.

I styrevalget for Greve Biogass AS i 2022 og 2023 fremgår det ikke eksplisitt at det er en numerisk varaordning, men måten varamedlemmene er satt opp tyder på at dette er tilfellet. Når det gjelder

¹³ Av oversikten over selskaper i kommunens eierskapsmelding kommer frem at det var mannlige styreleder i 14 av selskapene og kvinnelige styreleder i 2 av selskapene (per 2020).

Sirkulær Bestiller AS er det kun ett varamedlem, mens vedtektene sier at det skal være to. Årsaken til at det kun er valgt ett er ikke oppgitt.

3.5.1. Revisors vurdering – numeriske vararepresentanter

Samtlige selskaper hvor det velges mer enn et varamedlem, synes å praktisere numeriske vara i den perioden vi har undersøkt. Greve Biogass AS og Sirkulær Bestiller AS har ikke dette i vedtektene eller aksjonæravtalen og vi mener at det vil være en fordel. Sirkulær Bestiller AS har kun et varamedlem, mens vedtektene fastsetter at det skal være to. Vi mener at kommunen gjennom eierorganet bør sørge for at det velges varamedlemmer i samsvar med vedtektene.

3.6. Opplæring av styret

Det er to selskap som opplyser at de har et fast opplæringstilbud til sine styremedlemmer, Vestfoldmuseene IKS og Fønix AS. Vestfoldmuseene IKS opplyser at nye styremedlemmer får et informasjonsskriv etter at de er valgt, og det avholdes en orientering for disse. Fønix AS opplyser at nye styremedlemmer blir invitert til en orienteringsdag hos bedriften. I tillegg gjennomføres det hvert år en strategisamling for styret og selskapets ledelse. Vestfold Krematorium IKS opplyser at de hadde et kurs i regnskap i 2022, men har ikke noe fast opplæring av styremedlemmer. Fønix AS, Sirkulær Bestiller AS og Greve Biogass AS opplyser at de ikke har noen styreopplæring. Daglig leder i Greve Biogass AS opplyser at årsaken til dette er at styre allerede har tilstrekkelig kompetanse.

I eierskapsmeldingen er det en ambisjon om at kommunen på sikt skal kunne tilby en samling for styremedlemmer og representantskapsmedlemmer en gang i valgperioden for å kunne tilby opplæring, dele erfaringer mm. Kommunen opplyser at dette ikke har vært gjennomført i denne perioden, men at det tas sike på å gjennomføre dette i neste periode.

3.6.1. Revisors vurdering – opplæring

To selskap har faste rutiner for styreopplæring, mens et annet kan vise til et opplæringstiltak til styret. Opplæringstiltaket i regi av kommunen som er skissert i eierskapsmeldingen er ikke gjennomført. KS anbefaler at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene, jf. anbefaling nr. 9. Vi vurderer at selskapene selv bør sørge for nødvendige opplæringstiltak for styremedlemmene. Vi mener at kommunen best kan bidra til å sikre dette gjennom å ta opp spørsmål om styreopplæring i generalforsamling eller representantskap.

3.7. KS styrevervregister

Fønix AS, Sirkulær Bestiller AS og Greve Biogass AS benytter seg ikke av KS Styrevervregister. Vestfoldmuseene IKS benytter seg av Styrevervregisteret. I velkomstbrevet de sender til nye styremedlemmer, oppfordres styremedlemmene til å registre seg. Vestfold Krematorium IKS benytter seg også av styrevervregisteret. De opplyser at daglig leder har en årlig påminnelse liggende i kalenderen om å oppdatere informasjonen.

Det varierer hvor mye informasjon Styrevervregisteret inneholder om styremedlemmenes andre interesser og verv. Vi har for eksempel merket oss at for et styremedlem som sitter i to

selskapsstyrer, gir Styrevervregisteret informasjon om andre verv for ett av selskapene, men ikke for det andre selskapet. Vi har fått opplyst fra KF registertjenester, som drifter Styrevervregisteret, at systemet er avhengig av at styremedlemmene logger seg inn for at personnummer skal registreres. Registrering av personnummer er en forutsetning for at opplysninger om andre verv blir hentet inn til registeret.

3.7.1. Revisors vurdering – KS styrevervregister

Tre av selskapene benytter seg ikke av KS styrevervregister. Vi mener at dette ikke er samsvar med kommunens eierskapsmelding, som krever at styremedlemmene skal være registret.

Styrevervregisteret gir ikke fullstendig informasjon om styremedlemmenes øvrige verv og andre interesser. Kommunen bør derfor forsikre seg om at selskapene bruker Styrevervregisteret korrekt, og at hvert styremedlem er kjent med hva de må gjøre for å oppnå dette.

3.8. Styrer i konsern

Det forekommer ikke noen vurderinger av konserndannelser eller styresammensetning i konsern i kommunens eierskapsmelding. To av de utvalgte selskapene utgjør et konsern: Fønix AS og Greve Biogass AS.

Fønix AS

Fønix AS eier 100% av Fønix Arbeidsinkludering AS som igjen eier 100% av Fønix Vaskeri AS. Disse selskapene utgjør et konsern hvor Fønix AS er morselskapet og kommunen har sitt direkte eierskap.

Administrerende direktør i Fønix AS har opplyst at selskapet ble omorganisert til konsern som følge av krav som ble stilt av NAV til attføringsbedrifter/varig tilrettelagt arbeid (VTA). Blant annet skulle attføring eller varig tilrettelagt arbeid være tiltaksbedriftens primære virksomhet. Dette kravet måtte være oppfylt inne 01.01.22. Administrerende direktør opplyser at konsernorganiseringen ikke var ønsket fra eier, ledelse eller ansatte, men resultat av NAVs krav.

Styreleder og daglig leder i Fønix AS er både generalforsamling og styre i både Fønix Arbeidsinkludering AS og Fønix Vaskeri AS. Administrerende direktør i Fønix AS er også daglig leder i Fønix Arbeidsinkludering AS og Fønix Vaskeri AS.

Administrerende direktør opplyser at forslag til selskapsstruktur ble fremlagt og diskutert med kommunen i et eiermøte før den ble vedtatt i styret til Fønix AS.

Leder av valgkomiteen for Fønix AS opplyser at de ikke har vært involvert i hvem som er i styret til de to datterselskapene.

Greve Biogass AS

Greve biogass AS har eierandel i to selskaper: Den Magiske Fabrikken AS hvor Greve Biogass AS eier 66 prosent, og Reklima AS hvor Greve Biogass AS eier 45%.

Siden Greve Biogass AS har bestemmende innflytelse over Den Magiske Fabrikken AS, regnes disse to selskapene som et konsern, hvor Greve Biogass AS er morselskap.

Styreleder i Greve Biogass AS og daglig leder i Lindum AS er generalforsamlingen i Den Magiske Fabrikken AS.¹⁴

Vi ser fra Proff (per. 15.08.23) at alle de tre styremedlemmene i Greve Biogass AS, samt et varamedlem, er med i styret i Den Magiske Fabrikken AS. Styreleder i Greve Biogass AS er også styreleder i Den Magiske Fabrikken AS.

Vi stilte spørsmål til daglig leder i Greve Biogass AS (også daglig leder i Den Magiske Fabrikken) om det var gjort noen refleksjoner rundt styresammensetning i Den Magiske Fabrikken. Daglig leder opplyste at styresammensetningen er resultat av eieravtalen, hvor det står at Greve Biogass AS skal ha tre styremedlemmer og Lindum AS to styremedlemmer.

Valgkomiteen for Greve Biogass AS har også ansvaret for å innstille kandidater fra Greve Biogass AS til styret i Den Magiske Fabrikken AS. Vi stilte spørsmål også til leder av valgkomiteen om det var gjort noen refleksjoner rundt styresammensetning i de to selskapene sett under ett. Leder av valgkomiteen opplyste at fordeler og ulemper med at styremedlemmer er med i styrene til begge selskapene hadde vært drøftet i valgkomiteen og med styreleder i Greve Biogass AS.

Greve Biogass AS har utarbeidet prinsipper for eierstyringen av Den Magiske Fabrikken AS. Eierprinsippene gir retningslinjer for styret i begge selskapene. Det skal også utarbeides en årlig rapport om eierstyring og selskapsledelse. En slik rapport for 2022/23 ble fremlagt for generalforsamlingen i Greve Biogass AS i juni 2023.

Intervju med ordfører

Ordfører mener at hvorvidt det er de samme styremedlemmene i mor- og datterselskap måtte vurderes ut fra hvilket formål konsernorganiseringen har.

3.8.1. Revisors vurdering – konsern

Vi ser at det KS anbefaler som hovedregel for styresammensetning i konsern ikke er fulgt. Vi vurderer imidlertid at selskapene har reflektert rundt hva som er en hensiktsmessig sammensetning av styrene i konsernet, selv om avveiningene av fordeler og ulemper med gjennomgående styrerepresentasjon ikke kommer frem av noen eksplisitte skriftlige vurderinger eller rutiner. Vi kan ikke se at kommunen har gitt noen føringer for konserndannelser og styresammensetning i disse, og vi mener at kommunen bør vurdere dette i neste versjon av eierskapsmeldingen.

¹⁴ Lindum AS leide og driftet tidligere biogassanlegget, driften ble fra 01.01.23 overtatt av Den Magiske Fabrikken AS selv. Lindum AS har i stedet gått inn på eiersiden av Den Magiske Fabrikken AS med en aksjeandel på 34 prosent.

3.9. Rutiner for vurdering av habilitet

Kommunens eierskapsmelding omtaler habilitet på to steder. Først omtales det i forbindelse med styrevalg. Her står det at medlemmer av kommunestyret og ansatte i kommunen er inhabile ved behandling av en sak i kommunen som gjelder et selskap hvor de har en ledende stilling, er styremedlem eller er medlem av bedriftsforsamlingen. Det understrekes at dette ikke medfører at et forbud mot at folkevalgte kan velges som styremedlemmer, men at man bør være oppmerksom på at inhabilitet kan oppstå ved valg av styremedlemmer.

I eierskapsmeldingen fastsettes det at en kommunestyrerepresentant normalt ikke skal velges inn i styret for selskaper og kommunale foretak. Hvis en sittende kommunestyrerepresentant skal velges til et styre, bør det først vurderes hvor ofte vedkommende vil bli inhabil. Det påpekes at det særlig kan bli en ulempe dersom det er snakk om sentrale folkevalgte eller ansatte i ledende stillinger. Sittende kommunestyrerepresentanter kan velges når den politiske forankringen er nødvendig for å ivareta kommunens interesser i selskapet, og når andre eiere er representert på politisk nivå. Allikevel skal ikke ordfører, kommunedirektør og kommunedirektørens ledergruppe velges til styret, da disse alltid skal kunne representere kommunen som eier.

Til sist understrekes det at det ikke skal velges styremedlemmer til selskaper hvor kommunen har eierinteresser, dersom det kan medføre interessekonflikter for den som innehar vervet.

Den andre gangen habilitet blir nevnt i eierskapsmeldingen, er i forbindelse med forventinger til selskapene som kommunen har eierinteresser i. Her gjentas hvordan folkevalgte og ansatte kan bli inhabile i forbindelse med kommunes behandling. Videre anbefales det at selskapene har faste rutiner for håndtering av habilitet.

I kommunens reglement om saksbehandling i folkevalgte organer er det nærmere regler for hvordan folkevalgte skal gå frem i saker hvor de kan være inhabile, og hvordan spørsmål om habilitet blir saksbehandlet i organet.

Intervju med ordfører

Ordfører mener at det har vært noe uoppmerksomhet rundt spørsmål om habilitet og andre verv som folkevalgte innehar. Ordfører mener derfor at bevissthet rundt forskjellige roller man har som folkevalgt bør være et tema man bør ha litt mer om i neste runde med folkevalgtopplæring.

3.9.1. Revisors vurdering – habilitet

Vi vurderer at kommunen har tilstrekkelige rutiner for å håndtere habilitet i forbindelse med styreverv. Vi merker oss allikevel at avledet inhabilitet¹⁵ ikke omtalt, som bla. Kan oppstå når ledere i administrasjonen er styremedlemmer eller har sentrale roller i selskapet.

¹⁵ Jamfør forvaltningsloven § 6, tredje ledd. Avledet inhabilitet tilsier at når tjenestemann er inhabil kan heller ikke tjenestemannens underordnede fatte vedtak i saken. Dette gjelder kun administrasjonen.

Kommunens prinsipp om at kommunestyrerepresentanter, ordfører, kommunedirektør og kommunaldirektørens ledergruppe ikke skal sitte i styret til selskaper som kommunen har eierinteresser i, vurderes som et effektivt tiltak for å redusere risikoen for inhabilitet i folkevalgte organ.

Det vil alltid være behov for å sikre god rolleforståelse og ivareta bevissthet rundt spørsmål om habilitet. Vi mener derfor at kommunen bør sikre at dette får fokus i folkevalgtopplæringen, slik det blir fremhevet av ordfører.

3.10. Prinsipiell vurdering av styregodtgjøring

Det kommer frem av eierskapsmeldingen at styregodtgjøring bør reflektere styremedlemmenes ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Videre fremgår det at godtgjøringen skal være moderat, men slik at den fremmer verdiskapning i selskapet. Justering av styrets godtgjørelse bør følge kommunal deflator for inneværende år. Det gis ikke konsulentonorar eller «tapt arbeidsfortjeneste» til styremedlemmer.

Intervju med ordfører

I intervju fortalte ordfører om praksisen med å justere styregodtgjøringen i takt med kommunal deflator, noe han mener at kommunen har jobbet med at skal bli fulgt opp i praksis. Videre forteller ordfører at det noen ganger kan være aktuelt å vurdere nivået på godtgjøringen, basert på ansvar og oppgaver vervet innebærer. Det kan også i noen tilfeller være aktuelt ekstra godtgjøring hvis det er særskilte hendelser for selskapet som har medført ekstra arbeid for styret. Ordførers vurdering er at det er et moderat nivå på styregodtgjøringene i de selskapene kommunen har eierskap i.

3.10.1. Revisors vurdering – styregodtgjøringer

Eierskapsmeldingen har gitt noen kriterier som nivået på styregodtgjøringer skal vurderes etter og prinsipp for justering av disse. Ordfører/eierrepresentant er kjent med disse prinsippene.

4. Konklusjoner og anbefalinger

4.1. Konklusjoner

Kommunens eierskapsmelding er i hovedsak i samsvar med lovkravene. Eierskapsmeldingen har eierskapsprinsipper som gir utfyllende informasjon både om hvordan kommunen skal opptre som eier og hvilke forventinger kommunen har til selskaper som kommunen har eierinteresser i. Vi mener imidlertid at kommunens selskapspresentasjon ikke har inkludert alle de organisasjonsformene som kommuneloven forutsetter at skal være med. Dette bør rettes når neste versjon av eierskapsmeldingen skal utarbeides.

Kommunen har plikt til å informere om sin virksomhet og virksomhet som utføres av andre rettssubjekt på kommunens vegne. Utover eierskapsmeldingen er det lite informasjon om dette på kommunens nettsider og informasjonen i eierskapsmeldingen fra 2020 begynner naturlig nok å bli utdatert. Vi mener derfor at kommunen bør vurdere tiltak for å sikre at de oppfyller denne informasjonsplikten.

Kommunens eierskapsprinsipper gir tydelige føringer for hvordan styrevalg skal gjennomføres både for selskapene og for saksbehandling i kommunen. Vi vurderer at disse føringene bidrar til at styrevalg gjennomføres i samsvar med lovkrav og anbefalinger fra KS. Våre undersøkelser tyder imidlertid på at det varierer i hvilken grad kommunens eierskapsprinsipper etterleves i de undersøkte selskapene og kommunen.

Alle de undersøkte selskapene benytter valgkomite, men tre av selskapene har ikke vedtektsfestet den, slik KS anbefaler.¹⁶ Valgkomiteen mottar i de fleste tilfeller informasjon fra styret i forbindelse med sitt arbeid. Kommunens eierskapsmelding legger opp til at formannskapet skal behandle alle innkallinger til representantskap og generalforsamlinger for selskaper som kommunen har eierinteresser i. Innstillingen fra valgkomiteen på valg av styre skal inngå i denne behandlingen. Våre undersøkelser tyder på at dette ikke overholdes fullt ut i de selskapene vi har sett på. Vi kan ikke se at valgkomiteene gir en skriftlig begrunnelse av sin innstilling, slik det følger av kommunens retningslinjer.

I kommunalt eide aksjeselskap og interkommunale selskap skal begge kjønn være representert i selskapets styre. Alle unntatt ett av de undersøkte selskapene oppfyller dette kravet for styremedlemmer valgt av eierne.

Ifølge kommunens eierskapsmelding skal selskapene benytte seg av KS styrevervregister. Vi ser at kun to av de utvalgte selskapene har tatt det i bruk.

¹⁶ To av disse selskapene har i aksjonæravtalen at det skal være valgkomite.

KS anbefaler at selskapene sikrer opplæring av styremedlemmene. Vi ser at dette gjøres i begrenset grad i de selskapene vi har undersøkt. Vi mener at kommunen bør forsikre seg om at selskapene sørger for at styremedlemmene får tilbud om nødvendig opplæring.

4.2. Anbefalinger

Vi anbefaler kommunen

- å sikre at oversikten over virksomheter i eierskapsmeldingen er i samsvar med kravet i kommuneloven § 26-1, andre ledd, bokstav b og c
- å vurdere om ytterligere tiltak bør gjøres for å oppfylle informasjonsplikten om rettssubjekter som utfører virksomhet på vegne av kommunen, jf. kommuneloven § 4-1
- å sikre at innstillinger til styrevalg blir behandlet av kommunen i samsvar med kommunens eierskapsmelding
- gjennom eierorganet i selskapet å:
 - sikre at kravet til kjønnsrepresentantaksjon er oppfylt i alle styrer
 - arbeide for at valgkomiteens innstilling blir sendt ut med innkallingen til møte i eierorganet, og at innstillingen er skriftlig begrunnet
 - arbeide for at selskapene bruker KS styrevervregister og sikrer at informasjon i systemet blir oppdatert
 - arbeide for at selskapene sikrer nødvendige kompetansetiltak for styret

Litteratur og kildereferanser

Lover og forskrifter

Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven)

Lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper (IKS-loven)

Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Forskrift 17. juni 2019 nr. 904 om kontrollutvalg og revisjon

Offentlige dokument

Ot.prp.nr.97 (2002–2003) Om lov om endringer i lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper, lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper og i enkelte andre lover (likestilling i styret i statsaksjeselskaper, statsforetak, allmennaksjeselskaper mv.)

Prop. 46 L (2017-2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner

Kommunens dokumenter

Kst.-sak 83/19 *Valg av representanter til generalforsamlinger, representantskap, årsmøter, styret og fylkesmøte*

Kst.-sak 81/20 *Eierskapsmelding 2020*

Dokument *Eierskapsmelding 2020 (vedtatt 17.09.2020)*

Elektroniske kilder

KS, *Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll*, 2020,

<https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/for-deg-som-folkevalgt/AnbefalingerEierskap2020.PDF>

KS, «KS styrevervregister», publisert 25.01.22, hentet 09.08.2023,

<https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/etikk/ks-styrevervregister/>

Proff, diverse oppslag på selskaper, <https://www.proff.no/>

Den Magiske Fabrikken, «Samarbeid som suksessfaktor», udatert, hentet 07.07.23,

<https://denmagiskefabrikken.no/samarbeid/>

Bøker

Bernt, Jan Fridthjof og Rasmussen, Ørnulf *Frihagens forvaltningsrett, Bind 1*, 2. utgave, Bergen: Fagbokforlaget, 2010.

Vedlegg

Vedlegg 1: Uttalelse fra kommune og selskaper

Sandefjord kommune

Vi mottok hørings svar fra Sandefjord kommune den 31.08.23:

Kommunedirektøren registrerer at det fra revisjonen gis god tilbakemelding på en fylldig eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen skal utarbeides og vedtas minst én gang hver valgperiode. De forbedringsforslag som legges frem i rapporten vil bli innarbeidet i en ny versjon som er planlagt lagt frem for det nye kommunestyret i løpet av første halvår 2024.

Sandefjord kommune har allerede en aktiv eierstyring overfor de selskapene kommunen har eierinteresser i. Dette har blitt ytterligere forsterket gjennom Eierskapsnettverket i Vestfoldkommunene som ble dannet i 2022. Gjennom nettverket vil det være mulig å legge mer tyngde bak krav ved at flere eiere i et selskap stiller krav om det samme. Fra før har flere av Vestfoldkommunene tilsvarende prinsipper i sine Eierskapsmeldinger. For de øvrige anbefalingene vil kommunen følge opp overfor selskapene og fortsette å være tydelig, gjennom deltakelse i eierorganet, i forventningen om at Eierskapsmeldingens prinsipper følges opp av de enkelte selskapene.

Med vennlig hilsen

Julie Holte-Ambjørnsen

advokatfullmektig / eierskapskoordinator

Vestfoldmuseene IKS

Vi har ikke mottatt hørings svar fra Vestfoldmuseene IKS.

Fønix AS

Vi mottok følgende hørings svar fra Fønix AS ved administrerende direktør den 01.09.23:

Tema 1 Eierskapsmelding – ingen kommentarer

Tema 2 Styrevalg

Styret i Fønix vil i neste ordinære Generalforsamling foreslå reviderte Vedtekter for eier, hvor bruk av valgkomite er vedtektsfestet.

Tema 3 Kjønnbalanse i styret

3.4.1. Revisors vurdering – kjønnbalanse i styrene (s23)

Under dette punktet står følgende setning : «*Styret i Fønix består av fire medlemmer*».

Dette er feil – styret i Fønix AS består av seks medlemmer – fire styremedlemmer valgt av Sandefjord kommune, to styremedlemmer valgt av de ansatte. Det er viktig å understreke at i et

AS er styremedlemmer valgt av de ansatte likeverdige styremedlemmer med de som er valgt av eier. De har de samme rettigheter og plikter. De er ikke tillitsvalgte og representanter for de ansatte, de er likeverdige styremedlemmer som de eiervalgte.

Av de seks styremedlemmene i Fønix AS er det tre kvinner og tre menn, dvs. hvert kjønn representert med 50%. Styrets leder er mann, Administrerende direktør er kvinne. Konklusjonen på dette er at det er meget god kjønnsbalanse i styret i Fønix AS.

Det bør gå tydeligere fram i hele kapittel 3.4 Kjønnsbalanse i styrevalg, at det kun er styremedlemmer valgt av eier som omtales, og altså ikke hele styret.

Vi foreslår også at i «kap 3.4.1.Revisors vurdering», bør revisor i tillegg opplyse om de faktiske forhold, dvs. kjønnsbalanse i hele styret. Det er hele styret som i det praktiske liv fører kontroll med og legger strategi for selskapet, og som representerer eierne.

Vi anbefaler også at diskusjonen gjøres større, ved å diskutere hvordan kommunens valg av styremedlemmer / varamedlemmer påvirker kjønnsbalansen i styrene.

Kapitell 3.6 Opplæring i styret

Her har vi nok vært litt unyansert i vår tilbakemelding til revisor, ved at vi har meldt at vi ikke har noen rutine for styreopplæring.

Vi bedriver en styreopplæring vi mener er formålstjenlig for selskapet, vi kaller det bare ikke «styreopplæring».

Ved oppstart i styret blir nye styremedlemmer invitert til en dag med adm. Direktør for å bli kjent med selskapet, det innebærer bla. besøk i ulike avdelinger for å forstå virksomheten og utfordringsbilde, og en gjennomgang av utfordringsbilde og betraktninger som ligger til bakgrunn for vedtatt strategi.

Ansattevalgte styremedlemmer inviteres ved behov til et møte med styrets leder / Adm. Dir. for en gjennomgang av rollen som styremedlem og rammer for denne, og spesielle forhold ved å være valgt av de ansatte, men ikke representere de ansatte.

Hvert år arrangerer vi en strategisamling med styret og ledelse, som fungerer som en opplæring av både styre og ledelse i hvilke rammebetingelser, mulighetsrom og utviklingstrender som vil påvirke selskapet. Her inviteres for eksempel representanter for NAV, forskere av aktuelle forskningsrapporter, politikere, departement/direktorater hvor det skjer arbeid av betydning for utvikling av selskapet.

Dette danner et felles kunnskapsgrunnlag for styre og ledelse for utvikling av strategi.

Vi mener det er viktig at opplæring er tilpasset behovet i styret.

Etikk

I tabellen på s 8 – Tabell 1 Krav til selskapene i kommunens eierskapsmelding står det under overskriften «Etikk». «Kommunen bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften og forankrer disse i selskapet».

Dette kan leses som at det er selskapsstyrene som skal utarbeide Etiske retningslinjer for selskapet. Vi foreslår at dette omformuleres til:

«Kommunen bør påse at selskapsstyrene **sørger for at selskapet** utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften, og forankrer disse i selskapet».

For at etiske retningslinjer faktisk får et eierskap og forankring og blir brukt i det daglige arbeidet av ansatte og ledelse, mener vi det er avgjørende at administrasjonen har ansvaret for etableringen av etiske retningslinjer og at organisasjonen er involvert i utarbeidelsen.

Sirkulær Bestiller AS

Vi mottok følgende uttalelse fra Sirkulær Bestiller AS v/daglig leder den 07.09.23:

Hei

Beklager at vi ikke har meldt tilbake, men vi har ingen merknader til rapporten.

Rapporten vil bli lagt frem på neste styremøte i Sirkulær Bestiller og avvikene som er påpekt vil bli fulgt opp.

Mvh

Anne Berit Steinseth

Vestfold Krematorium IKS

Vi mottok følgende hørings svar fra Vestfold Krematorium IKS den 04.09.23:

Hei,

En liten tilbakemelding fra styret på Vestfold Krematorium:

Pkt 3.2 legg til at valgkomitéen er fastsatt å være representantskapet.

Vennlig hilsen

Monika Holm Svinsholt

Daglig leder

Greve Biogass AS

Vi mottok følgende hørings svar fra Greve Biogass AS den 07.09.23:

Hei

Beklager manglende tilbakemelding.

Greve Biogass har ingen kommentarer til rapporten.

Vennlig hilsen

Gry Haugsnes

Daglig leder

Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring

Eierskapskontrollen startet opp ved oppstartsbrev til kommunen 25.05.23 og oppstartsbrev til selskapene 31.05.23. Oppstartsmøte med kommunen ble holdt 06.06.23 med kommunedirektør og eierskapsteam til stede. I møtet presenterte vi prosjektplanen med problemstillinger, kilder for kriterier og plan for gjennomføringen.

Eierskapskontroller skal gjennomføres på en måte som sikrer at informasjonen i rapporten er relevant og pålitelig. At dataene er relevante (gyldige/valide) innebærer at de beskriver de forholdene som problemstillingene omhandler. Pålitelighet (reliabilitet) handler om at innsamling av data skal skje så nøyaktig som mulig og at det ikke har skjedd systematiske feil underveis.

Vi vil nedenfor redegjøre for datagrunnlaget vårt og hvilke metoder vi har brukt for å svare på problemstillingene. Vi vil også beskrive hvilke tiltak som er brukt for å sikre dataenes relevans og pålitelighet.

Innsamling av data, relevans og pålitelighet

Datainnsamling og rapportskrivning har foregått i perioden juni til august 2023.

Vi har valgt ut fem selskap hvor kommunen har eierinteresse som vi har hatt hovedfokus på i eierskapskontrollen. Selskapene ble valgt for å få et variert utvalg av selskaper med forskjellig organisasjonsform (AS/IKS), virksomhet, størrelse på kommunens eierandel og om selskapet hadde vært med på eierskapskontroll tidligere. Vi benyttet oss også av informasjon fra den årlige rapporteringen som selskapene gjør til Sandefjord kommune. På dette grunnlag ble følgende selskaper valgt ut til kontrollen:

- Vestfoldmuseene IKS
- Fønix AS
- Sirkulær Bestiller AS
- Vestfold Krematorium IKS
- Greve biogass AS

Datainnsamlingen har bestått av dokumentanalyse av dokumenter innhentet fra kommunen og de utvalgte selskapene. Vi har også sendt skriftlige spørsmål til kommunen og de utvalgte selskapene ved daglig leder og leder av valgkomiteene. Vi har intervjuet kommunens eierskapsrepresentant (ordfører). Informasjon fra intervju er nedtegnet i referat som er bekreftet av kildene.

Vi har sjekket ut med administrasjonen at fakta i rapporten er korrekt framstilt. Rapporten er sendt kommunedirektøren til uttalelse, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14. Uttalelsen ligger i vedlegg 1.

Personopplysninger

I forbindelse med denne eierskapskontrollen har vi behandlet personopplysninger som navn og e-postadresser til ansatte og politikere i kommunen, samt styreleder/daglig leder i selskapene.

Vårt rettslige grunnlag for å behandle personopplysninger i forbindelse med eierskapskontroll er kommuneloven § 24-10, jf. § 23-6.

Vi behandler personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Personvernerklæringen er tilgjengelig på vår nettside vtrevisjon.no.

God kommunal revisjonsskikk - kvalitetssikring

Eierskapskontroll skal gjennomføres, dokumenteres, kvalitetssikres og rapporteres i samsvar med kommuneloven og god kommunal revisjonsskikk.¹⁷

Kvalitetssikringen skal sikre at undersøkelsen og rapporten har nødvendig faglig og metodisk kvalitet. Videre skal det sikres at det er konsistens mellom bestilling, problemstillinger, revisjonskriterier, data, vurderinger og konklusjoner.

Vestfold og Telemark revisjon IKS har et system for kvalitetskontroll som er i samsvar med den internasjonale standarden for kvalitetskontroll.¹⁸ Denne forvaltningsrevisjonen er kvalitetssikret i samsvar med vårt kvalitetskontrollsystem og i samsvar med kravene i RSK 002.

¹⁷ God kommunal revisjonsskikk i eierskapskontroll kommer til uttrykk først og fremst i RSK 002 Standard for eierskapskontroll. Gjeldende standarder er fastsatt av Norges Kommunerevisorforbunds styre høsten 2020. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipper og standarder, fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

¹⁸ ISQM 1 og 2 er internasjonale standarder for kvalitetsstyring og oppdragskontroll for revisjonsforetak som utfører revisjon eller forenklet revisorkontroll av regnskaper, eller andre attestasjonsoppdrag eller beslektede tjenester.

På vakt for felleskapets verdier

Rapporten er utarbeidet av
Vestfold og Telemark revisjon IKS

Har du spørsmål til rapporten?

Ta kontakt med oss:

Telefon: 33 07 13 00

E-post: post@vtrevisjon.no

www.vtrevisjon.no

23: 3804 409

Kvalitet og internkontroll

Dato: 07.09.2023

Vestfold Krematorium Iks
Postboks 1055
3204 Sandefjord

Eierskap til selskaper, årlig rapportering

Kommunestyret- 117/23, har i møte 06.09.2023 18.00 fattet følgende vedtak:
Selskapene bes sørge for at formannskapet gis anledning til å behandle sakspapirer før møte i eierorganet.

Avvik mellom kommunens fastsatte prinsipper for eierstyring og mottatte svar fra selskapene vurderes i de operative eierorganene.

Selskapene bes om å vurdere om opptjent egenkapital kan benyttes til redusert innbetaling fra eierne.

Selskapene bes om å ha særlig oppmerksomhet på effektiv drift og holde kostnadsnivået nede.

Med hilsen

Kjell Arne Kjær
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Saksbehandler:
Kjell Arne Kjær, telefon: 33 40 62 61
Kvalitet og internkontroll

Eierskap til selskaper, årlig rapportering

Utvalg	Møtedato	Type	Saksnummer
Formannskapet	28.08.2023	PS	096/23
Kommunestyret	06.09.2023	PS	117/23

Kommunedirektørens innstilling

Selskapene bes sørge for at formannskapet gis anledning til å behandle sakspapirer før møte i eierorganet.

Avvik mellom kommunens fastsatte prinsipper for eierstyring og mottatte svar fra selskapene vurderes i de operative eierorganene.

Selskapene bes om å vurdere om opptjent egenkapital kan benyttes til redusert innbetaling fra eierne.

Selskapene bes om å ha særlig oppmerksomhet på effektiv drift og holde kostnadsnivået nede.

Vedtak som innstilling fra Formannskapet - 28.08.2023

Selskapene bes sørge for at formannskapet gis anledning til å behandle sakspapirer før møte i eierorganet.

Avvik mellom kommunens fastsatte prinsipper for eierstyring og mottatte svar fra selskapene vurderes i de operative eierorganene.

Selskapene bes om å vurdere om opptjent egenkapital kan benyttes til redusert innbetaling fra eierne.

Selskapene bes om å ha særlig oppmerksomhet på effektiv drift og holde kostnadsnivået nede.

28.08.2023 Formannskapet:

Møtebehandling:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

FSK- 096/23 Vedtak:

Selskapene bes sørge for at formannskapet gis anledning til å behandle sakspapirer før møte i eierorganet.

Avvik mellom kommunens fastsatte prinsipper for eierstyring og mottatte svar fra selskapene vurderes i de operative eierorganene.

Selskapene bes om å vurdere om opptjent egenkapital kan benyttes til redusert innbetaling fra eierne.

Selskapene bes om å ha særlig oppmerksomhet på effektiv drift og holde kostnadsnivået nede.

06.09.2023 Kommunestyret:**Møtebehandling:**

Formannskapetets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KST- 117/23 Vedtak:

Selskapene bes sørge for at formannskapet gis anledning til å behandle sakspapirer før møte i eierorganet.

Avvik mellom kommunens fastsatte prinsipper for eierstyring og mottatte svar fra selskapene vurderes i de operative eierorganene.

Selskapene bes om å vurdere om opptjent egenkapital kan benyttes til redusert innbetaling fra eierne.

Selskapene bes om å ha særlig oppmerksomhet på effektiv drift og holde kostnadsnivået nede.

Sammendrag:

Tønsberg kommunes eierskap er knyttet til 18 selskaper. Selskapene utfører viktige oppgaver og forvalter store verdier på vegne av fellesskapet. Når kommunen etablerer selskap og foretak, endrer den politiske styringslinjen karakter. Den tradisjonelle forvaltningsstyringen erstattes av eierstyring.

Kommunestyret har et tilsyns- og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverk etterlevs og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollansvaret gjelder også når virksomheten er skilt ut i egne selskaper. Kommunedirektøren legger årlig frem en sak for formannskapet og kommunestyret med virksomhetenes økonomiske situasjon, en vurdering av status på eierskapsprinsippene og eventuelt andre spesielle forhold eller hendelser.

Selskapenes egenrapportering viser at de jevnt over følger kommunens krav og forventninger i tråd med vedtatt Eierskapsmelding 2021 – 2024. Samlet sett er selskapenes økonomiske stilling pr 31.12.2022 generelt god. Det ble utført til sammen 476 årsverk i selskapene.

Når saksdokumenter til møter i representantskap eller generalforsamling (eierorganet) i selskapene ikke oversendes, eller oversendes eierne for sent, fører det til manglende politisk forankring og mindre åpenhet. Tilsvarende gjelder f.eks. når selskapene ikke er tilsluttet KS styrevervregister for registrering av medlemmer. Det er kommunens valgte representant i eierorganet som sammen med øvrige eiere vurderer og evt. vedtar endringer og forbedring der prinsippene ikke følges.

Mange av selskapene utfører viktige samfunnsoppgaver, og er sentrale bidragsytere for å nå kommunens fastsatte mål bl.a. innenfor klima- og miljø. De er også strategisk viktige for å utvikle Tønsberg. God samhandling mellom Tønsberg kommune som eier og selskapene er derfor nyttig og nødvendig. Det gjelder spesielt for Greve Biogass AS når drift og utvikling av fabrikken fra 2023 er overført til datterselskapet Den Magiske Fabrikken AS, og Tønsberg har tatt opp byggelån for utvidelse av fabrikken.

Vedlegg:

- Vedl. 1 - Oversikt selskaper 01.08.2023
- Vedl. 2 - Selskapsopplysninger
- Vedl. 3 - Oppfølging av kommunens prinsipper for eierskap
- Vedl. 4 - DS Kysten AS
- Vedl. 5 - Færder Nasjonalparksenter IKS
- Vedl. 6 - Gigafib Holding AS
- Vedl. 7 - Greve Biogass AS
- Vedl. 8 - IKA Kongsberg IKS
- Vedl. 9 - IUA Vestfold
- Vedl. 10 - Jarlsberg IKT
- Vedl. 11 - Nord-Jarlsberg Avfallsselskap IKS
- Vedl. 12 - Revetal Arbeid og Kompetanse AS
- Vedl. 13 - Revetal Søndre AS
- Vedl. 14 - Start i Vestfold
- Vedl. 15 - Tykkmark AS
- Vedl. 16 - Tønsberg Renseanlegg IKS
- Vedl. 17- Tønsberglivet AS
- Vedl. 18 - Velle Gruppen AS
- Vedl. 19 - Vestfold Avfall og Ressurs AS
- Vedl. 20 - Vestfold Interkommunale Brannvesen IKS
- Vedl. 21 - Vestfold Krematorium IKS
- Vedl. 22 - Vestfold og Telemark revisjon IKS
- Vedl. 23 - Vestfold Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS
- Vedl. 24 - Vestfold Vann IKS
- Vedl. 25 - Vestfoldmuseene IKS

Bakgrunn for saken:

Kommunestyret vedtok 19.05.2021 Eierskapsmelding 2021 – 2024. Det følger av eierskapsmeldinga at formannskapet bør gis en oppdatering om virksomhetenes økonomiske situasjon hvert år. Videre framgår det av eierskapsmeldinga punkt 4.4 at virksomhetene årlige skal rapportere om kravene i eierskapsmeldinga er overholdt.

Kommunedirektørene i tidligere Vestfold fylke og Vestfold og Telemark fylkeskommune har etablert samarbeid for administrativ eierskapsoppfølging. Dette følges opp av en eierskapskoordinator fra hver enkelt kommune. Ved å tilstrebe like prinsipper og samordnet innrapportering, er målet å oppnå en mer enhetlig eierstyring fra kommunene, samt forenkling for virksomhetene. Virksomhetenes rapportering for 2022 er basert på et elektronisk spørreskjema som er utarbeidet i samarbeid med Sandefjord, Larvik, Færder, Horten, Holmestrand kommuner og Vestfold og Telemark fylkeskommune, og hvor rapporteringen er samordnet. Rapporteringen skal bidra til åpenhet rundt kommunens eierposisjoner.

Faktagrunnlag:

Rapporteringen omfatter eierskap i til sammen 18 selskaper, hvorav 8 er aksjeselskaper (AS) og 10 er interkommunale selskaper (IKS). Tønsberg kommune eier 100 % av aksjene i Revetal Søndre AS og Tykkmark AS som begge eier tomter på Revetal. Oppdatert selskapsinformasjon pr. 01.08.2023 og økonomisk informasjon pr. 31.12.2022 fremgår av vedlegg 1.

I tillegg eier kommunen mindre andeler i de tre samvirkeforetakene i Viken Skog SA, Bygdehuset Sagatun SA og Biblioteksentralen SA, Ramnes Private Barnehage AS med 4 % og Filmparken AS med 1 %.

Egil Johansen er valgt til ny styreleder i IKA Kongsberg IKS. I Greve Biogass AS er antall styremedlemmer redusert fra fem til tre medlemmer.

Nye daglige ledere er ansatt i:

Revetal Arbeid og Kompetanse AS, Øyvind Berg, fra 01.01.2023

Greve Biogass AS, Gry Haugsnes fra 01.02.2023

Vestfold Interkommunale Brannvesen IKS, Jan Helge Kaiser, fra 28.09.2023

Innrapportert fra selskapene:

Alle selskapene har helt eller delvis oppnådd målene som ble satt for 2022, jfr. vedlegg 2, selskapsopplysninger. I samme vedlegg vises godtgjørelser og sykefraværstatistikk.

Selskapene har rapportert på innsparingstiltak som er gjennomført i 2022. 10 av 18 selskaper opplyser at de har gjennomført spesielle tiltak. IKS-ene har i større grad iverksatt innsparingstiltak sammenlignet med AS-ene. De ulike tiltakene er i liten grad beskrevet, og svarene er ikke entydige. Bl.a. foretok Vestfold Krematorium IKS en grundig gjennomgang for å redusere kremasjonsavgiften i 2021, og har dermed svart «Nei» i sin egenrapportering for 2022.

Det er fortsatt en utfordring at Tønsberg kommune ikke mottar møteinnkallinger og saksdokumenter til representantskapsmøter (IKS) og generalforsamlinger (AS) i tilstrekkelig tid til å behandle sakene i formannskapet i tråd med Eierskapsmelding 2021-2024 prinsipp 5. Seks aksjeselskaper og et interkommunalt selskap opplyser at de ikke evner å oversende

dokumentene 6 uker før møte i eierorganet. 17 av 18 selskaper har behandlet selskapenes strategiplaner i eierorganet i løpet av 2022 og 2023.

Økonomi:

Samlet økte selskapenes driftsinntekter med ca. 6 % fra 2021 til ca. kr. 1,186 mrd. i 2022. 8 av 18 selskaper avla årsregnskap med underskudd.

Samlet sett vurderes selskapenes økonomiske stilling som god. Sum av driftsresultater i % av driftsinntekter var 4,1 %, som er en økning med 1,6 % fra 2021. Selskapenes egenkapitalandel er høy (42,2 %), og økte med 0,9 % sammenlignet med 2021. Selskapenes likviditet er derimot noe svekket. Sett i forhold til sum kortsiktig gjeld går den ned fra 2,7 % til 2,0 %. I vedlegg 2 vises en tabell nøkkeltallene spesifisert pr. selskap.

Greve Biogass AS (Greve) hadde i 2022 er årsunderskudd på ca. kr. 8,6 mill. Det ble ved regnskapsavslutning foretatt en avsetning på kr. 8 mill. på bakgrunn av en uavklart avtale med kontraktspart. Forholdet er nå avklart, og den faktiske kostnaden ble i tråd med avsetningen. Ca. kr. 1,6 mill. gjelder for 2022, mens resterende beløp skriver seg fra perioden 2018 – 2021. Greve har svak likviditet, og finansiell risiko på flere områder.

En svært god resultatmargin i Vestfold Krematorium IKS skyldes i første rekke økte merinntekter for ikke planlagte kremasjoner for Skien og Oslo kommuner.

Underskudd i Vestfold Interkommunale Brannvesen IKS skyldes i hovedsak korreksjon av regnskapet for 2021 med bakgrunn i ny veileder til selvkostforskriften.

Opplysningene ovenfor viser at tallene fra hvert selskap må vurderes individuelt i forhold til formål og historikk. Ingen av selskapene har fått vesentlige merknader fra revisor.

På grunn av ny kommunelov som trådte i kraft i 2018 er det ikke lenger mulig å fortsette med samarbeidsform etter kommunelovens § 27 i kommuneloven fra 1992. Omdanningen må finnes sted innen utgangen av 2023, jfr. overgangsbestemmelser i kommuneloven. Tønsberg kommune har eierandel i tre §27-samarbeider. START kommunalt oppgavefelleskap, Jarlsberg IKT, og IUA Vestfold (interkommunalt utvalg mot akutt forurensning). Alle er i løpet av 2023 vedtatt omdannet til Kommunale oppgavefelleskap og vil følge reglene i kommunelovens kapittel 19. Fullstendig rapportering til kommunestyret om selskapene blir foretatt ved neste års selskapsrapportering.

Samlet er det (inkl. de tre tidligere §27-selskapene) utført 517,2 årsverk. I selskaper med spesielt høyt sykefravær har styrene iverksatt tiltak for å redusere fraværet.

Rettslig grunnlag:

Lov om aksjeselskaper (aksjeloven), 1997-06-13-44

Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven), 1999-01-29-6

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), 2018-06-22-83, Kap. 26 Eierstyring

Forholdet til kommuneplanen:

Konsekvenser for barn og unge:

Ikke vurdert.

Vurderinger:

Innrapportert fra selskapene:

Høy grad av måloppnåelse bekreftes i avlagte styreberetninger fra selskapene for 2022. Sammenlignet med 2021 er det forholdsvis flere «Ja-svar». Det viser at styrene fra 2022 har en bedre oppfølging av eiernes forventinger.

Andelen av virksomhetene som er tilsluttet Styrevervregisteret til KS for registrering av medlemmer bør bli høyere. I dag svarer kun 8 virksomheter positivt på at de er tilsluttet Styrevervregisteret.

Kommunedirektøren har for øvrig ingen instruksjonsrett overfor virksomhetene. Det er kommunens valgte representant som legger fram politiske vedtak fra formannskap og kommunestyre i eierorganet. Sammen med øvrige eiere vurderes og evt. vedtas endringer og forbedringer.

Godtgjørelser til styrene og daglig ledere vurderes til å være på et moderat nivå. Styrenes ansvar, kompetanse og tidsbruk varier. Fastsatt styrehonorar skal vurderes i det enkelt tilfelle, og forholdsvis små forskjeller det er mellom selskapene må forventes. Det er styret i hvert selskap som fastsetter godtgjørelse til daglig leder, mens eierorganet fastsetter honorar til styrets medlemmer. Kommunedirektøren forventer at det utvises moderasjon ved fastsetting av lønn til ledende ansatte i tråd med prinsipp nr. 10 i eierskapsmeldinga.

De fleste selskapene utfører lovpålagte oppgaver eller forvaltningsoppgaver som er skjermet fra konkurranse. Selskapene finansieres med driftstilskudd fra eierne, eller hvor kommunene er kunder og fastsetter gebyrer til for kommunale tjenester til innbyggerne etter selvkostprinsippet. Selv om selskapene har forholdsvis høy gjeldsgrad og lav likviditetsgrad fører det ikke til høy risiko for kommunen.

For flere av selskapene med negativt driftsresultat må det sees i sammenheng med budsjettert årsresultat. IKA Kongsberg IKS og Vestfold Telemark revisjon IKS en planlagt bruk av tidligere års overskudd. Dersom selskapenes arbeidskapital er tilfredsstillende, forventer kommunedirektøren at alle selskaper benytter egenkapital som ikke er bundet til å redusere eiernes driftstilskudd.

Høyere kraftpriser, økte rentekostnader, kostnadsøkninger og leveranseproblemer fra underleverandører var utfordringer som førte til høyere driftskostnader i 2022 sammenlignet med 2021. Kommunedirektøren forventer at selskapene har gode rutiner for økonomisk rapportering til styrene, og fortsatt er kostnadseffektive, i tråd med prinsipp nr. 6 i kommunens eierskapsmelding om at «virksomhetene skal sørge for effektiv drift og organisering».

Gigafib Holding AS leier ut deler av sitt fibernett til Telenor, og er det eneste av de 18 selskapene som utbetaler utbytte. Tønsberg kommune mottok utbytte med ca. kr. 635 000 fra regnskapsåret 2022.

Greve endrer fra og med 2023 karakter til et holdingselskap, og avhender all sin virksomhet til Den Magiske Fabrikken AS (DMF). DMF eier, driver og utvikler fabrikken, samt forvalter selskapets ressurser. Gjenværende risiko vil være knyttet til eierposten i datterselskapet. Det ble gjennomført en emisjon i januar 2023 hvor Lindum AS kom inn på eiersiden med 34 % av aksjene i DMF. Eierkommunene i Greve har bedt selskapet om å utarbeide et dokument som

beskriver hvordan eierkommunene også har innflytelse over DMF, og hvordan informasjonstilgangen skal ivaretas på en tilfredsstillende måte.

Eierskapet i Greve medfører en økonomisk risiko for Tønsberg kommune. Finansiell risiko i DMF knyttes først og fremst mot pris på biogass. Det er også usikkerhet knyttet til om nasjonal satsning på biogass med bl.a. utbygging av ladestasjoner for kjøretøy, sett i forhold til elektriske busser og lastebiler.

Tønsberg kommune mottok i januar 2023 oppgjør for produksjonslinje 1 og 2. DMF utvider nå anlegget med produksjonslinje 3 (PL3) for å øke dagens produksjon. Tønsberg kommune er byggherre og finansierer utbyggingen. Det foreligger en leieavtale på anlegget som enten Greve eller DMF vil tiltre i påvente av kjøp av anlegget. Tønsberg kommune og DMF har en felles intensjon om at byggelånet skal innfris snarest mulig. Tidspunkt for gjennomføring av utkjøp diskuteres og sees i sammenheng med DMF sin finansielle situasjon og planer for vekst. Plast i biogjødsel har tidligere vært en sak. Det er ikke synlig plast i biogjødselen i dag. Greve vil også i 2023 avholde eiermøter for å informere om status og framdrift i utbygging av PL3. Det er utfordrende å utvide anlegget samtidig som ordinær drift pågår, og tidligere anslått produksjonsvolum vil oppnås på et senere tidspunkt enn tidligere antatt.

DS Kysten AS avla positivt resultat i 2022, og økt bevilgning fra Tønsberg kommune i 2023 har lagt til rette for ytterligere forbedring av likviditet og finansielle stilling. Risikoen til fremtidig drift og evt. tilleggsbevilgning fra Tønsberg kommune knytter seg til uforutsette hendelser og evt. større påkostninger. Skipet er pålagt sertifisering for godkjenning. Det innebærer bl.a. dokking som medfører ekstra kostnader hvert 5 år. Kysten er derfor avhengig av årlige driftsoverskudd for å finansiere nødvendig og kostbart vedlikehold.

Miljødirektoratet har i brev av 05.06.2023 gitt re-autorisasjon av Færder nasjonalparksenter IKS (FN) som besøkssenter fram til 31.12.2028. Autorisasjonen forlenges fordi senteret bl.a. etter befaring blir vurdert som veldrevet. Selv om autorisasjonen vil gi FN et årlig grunntilskudd på ca. kr. 2 mill. er senteret fortsatt være avhengig av fortsatt videreføring av årlig bevilgning av kr. 500 000 fra eierkommunene Tønsberg og Færder.

Flere selskaper gjennomfører eiermøter i tilfeller hvor det planlegges for, eller gjennomføres endringer. Slik informasjonsutvikling, forventningsutveking og drøfting av rammevilkår vurderes som nyttig og nødvendig bl.a. i budsjettprosesser og annen samhandling med fagpersoner i kommunen.

Kommunedirektøren gjentar forventningen om at selskapene må ha rutiner for utsending av saksdokumenter på et tidligere tidspunkt, og samordnet med møteplanen til eiernes formannskap. Selv om lovmessige krav i aksjeloven og lov om interkommunale selskaper er fire uker, er det ikke til hinder for at selskapene kan vedta en utvidet frist. For at kommunen skal legge til rette for åpenhet og demokratisk styring bør selskapenes vedtekter inneholde bestemmelser om innkallingsfrist på seks uker.

Selskapene bekrefter at strategidokumenter revideres jevnlig. I mange tilfeller følger ikke dokumentene møteinnkallinger. Selv om det er det viktig prinsipp ved selskapsorganisering at selskapet ledende organer skal ha en betydelig grad av frihet til å drive sin virksomhet, vil åpenhet om strategier gi politikerne bedre innsikt i selskapene. Selskaper som ikke unntar strategier av f.eks. forretningsmessige årsaker, bør i størst mulig grad legge disse fram for sine

eiere.

Effekt for klima:

Ved behandling av kommunens Eierskapsmelding 2021 – 2024 i mai 2021 vedtok kommunestyret å synliggjøre FN`s bærekraftmål som eget prinsipp for kommunens eierskap. 12 av 18 selskaper svarer at de har forankret målsetninger og tiltak i FN`s bærekraftmål. Selv om selskapene har ulik størrelse og karakter bør det forventes at flere kobler bærekraftmålene til sine strategier.

Alternative løsninger:

Innenfor gjeldende lovverk kan kommunen fastsette øvrige krav i sin utøvelse av eierskapet. Kommunestyret kan gi sitt signal til kommunens eierrepresentant i selskapene, som senere legges fram i eierorganet.

Økonomiske konsekvenser:

Utover de forpliktelser som følger av avtaler med selskapene utløser ikke denne saken økonomiske forpliktelser. Dersom virksomhetene reduseres eiernes innbetalinger, eventuelt vedtar utbetaling av utbytte, jf. forslag til vedtak punkt 4, vil dette være positivt for kommunens økonomi.

Konklusjon:

Innrapportering fra selskapene viser at kommunens vedtatte prinsipper for eierskap i det vesentlige blir fulgt opp. Samlet vurderes selskapenes økonomiske stilling som god.

Kommunedirektøren mener selskapene bør vurdere om tidligere års overskudd bør føre til reduserte driftstilskudd fra eierkommunene, og fortsatt fokusere på effektiv drift og mulige innsparingstiltak.

Innkallinger med tilhørende sakspapirer til møte i eierorganet må sendes til Tønsberg kommune i tilstrekkelig tid for å forberede og behandle disse i formannskapet. Tønsberg kommune ønsker at selskapenes vedtekter inneholder bestemmelse å oversende møteinnkalling med saksdokumenter 6 uker før møte i eierorganet.

Videre behandling:

Saken avsluttes i kommunestyret.

Tønsberg, 15.08.2023

Mette Vikan Andersen
kommunedirektør

Jørn Erik Borge
kommunalsjef

EGENRAPPORTERING OG EIERSKAP 2022

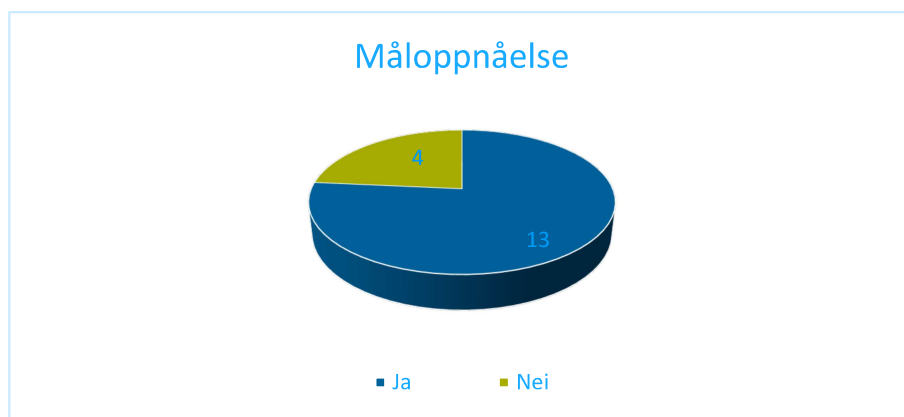
UTVALGTE SPØRSMÅL - VEDLEGG 1

Virksomhetenes rapportering for 2022 til kommunen er basert på et elektronisk spørreskjema som er utarbeidet av eierskapskoordinatorene i samarbeidskommunene i Vestfold og Vestfold og Telemark fylkeskommune i felleskap. Rapporteringen skal bidra til åpenhet rundt kommunens eierposisjoner.

Dette vedlegget gir en figurmessig oversikt over en rekke av spørsmålene som virksomhetene har rapportert på.

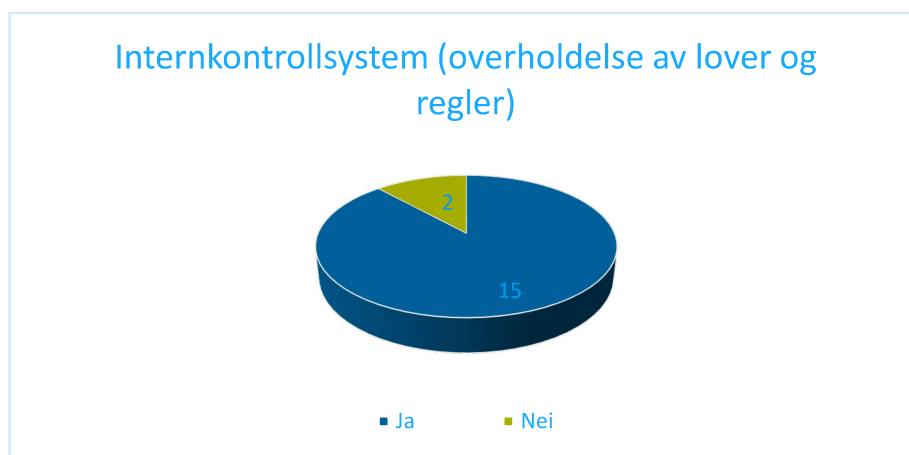
Virksomhetenes drift og styringsverktøy

13 virksomheter oppgir å ha hatt full måloppnåelse for 2022. De resterende oppgir å ha hatt delvis måloppnåelse for 2022. I 2021 oppga 11 virksomheter full måloppnåelse. Virksomhetene som ikke har nådd målene satt for 2022 er Fønix, Sandefjord Lufthavn, Sør-Øst 110 og VESAR.

(Figur 1)

15 virksomheter oppgir at de har internkontrollsystem som sikrer at lover og regler som gjelder selskapets drift blir overholdt. De 2 virksomhetene som svarer nei på dette spørsmålet er Greve Biogass og Midtåsen.

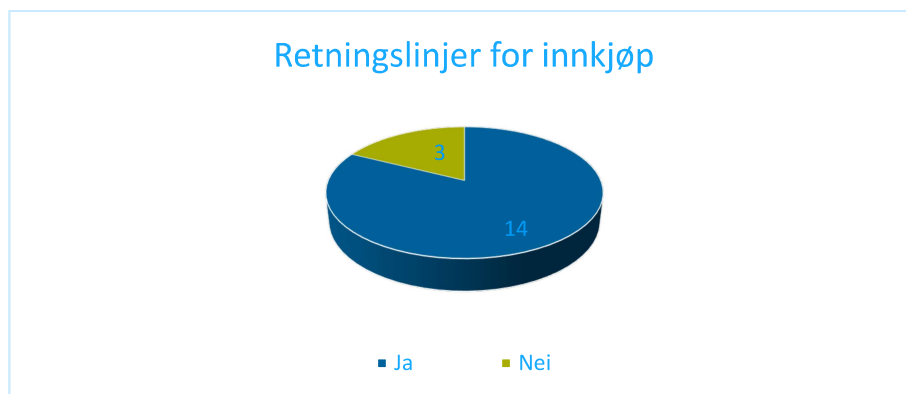
(Figur 2)

Alle virksomheter svarer bekreftende på at de har etiske retningslinjer som jevnlig revideres. Det betyr at de tre selskapene (Greve Biogass, Midtåsen og Sirkulær bestiller) som i 2021 manglet etiske retningslinjer nå har fått det i orden.

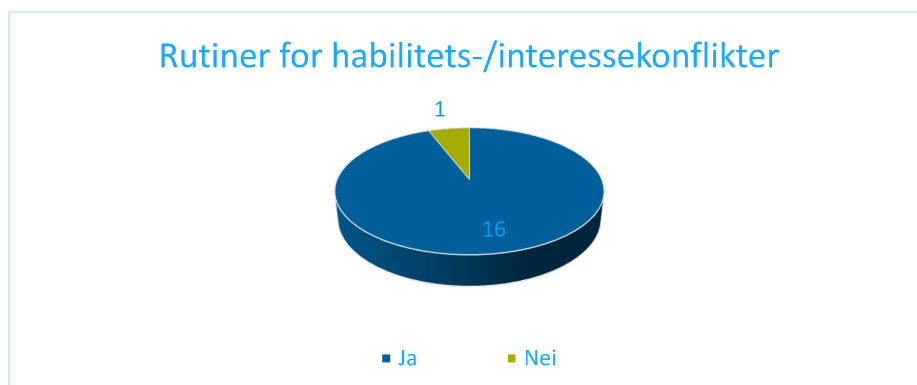
(Figur 3)

14 virksomheter har vedtatt retningslinjer for innkjøp. De 3 virksomhetene som ikke har vedtatt dette er Greve Biogass, Sør-Øst 110 og VETAKS. Sør-Øst 110 svarte bekreftende på dette i 2021.

(Figur 4)

Kun én av virksomhetene har ikke vedtatt rutiner for vurdering av habilitets-/interessekonflikter. Det er Greve Biogass.

(Figur 5)

Kommunen stiller krav om at virksomhetene skal opptre som ansvarlige samfunnsaktører. 16 virksomheter oppgir at de har retningslinjer for hvordan samfunnsansvaret blir ivaretatt for sin virksomhet. I 2021 var det tallet 11.

(Figur 6)

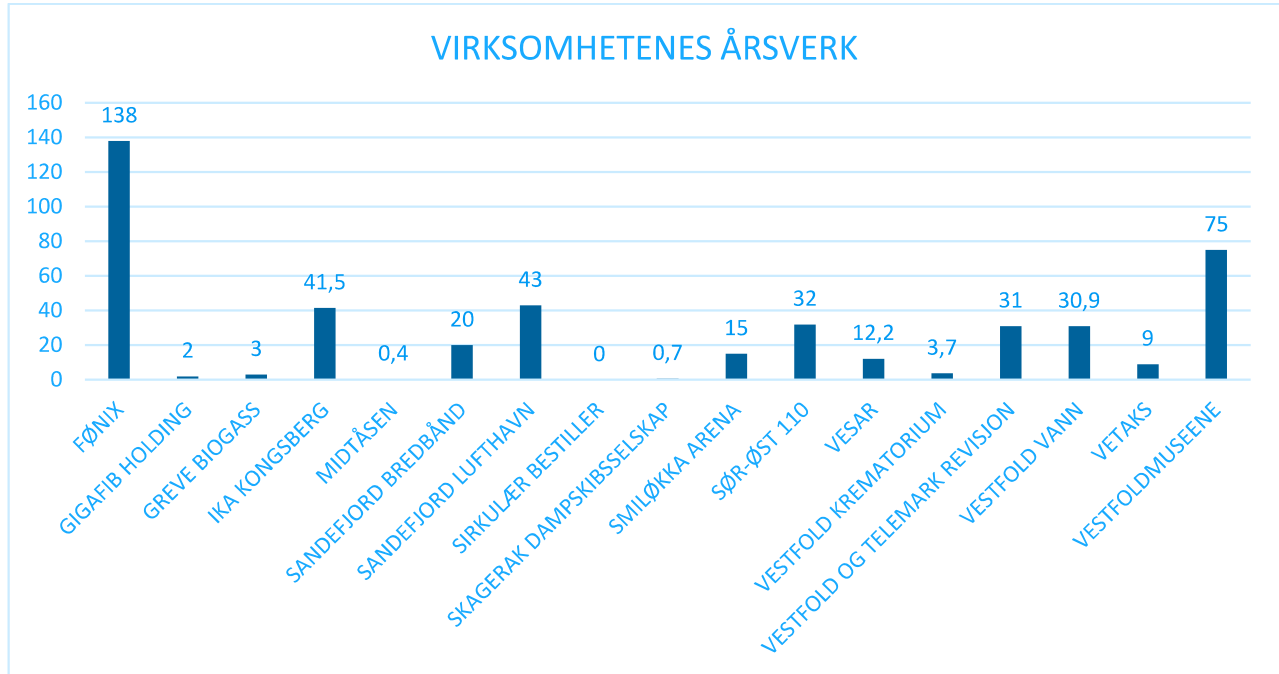
11 virksomheter svarer bekreftende på at de har forankret målsettinger og tiltak i FNs bærekraftsmål. I 2021 var dette tallet 4.

(Figur 7)

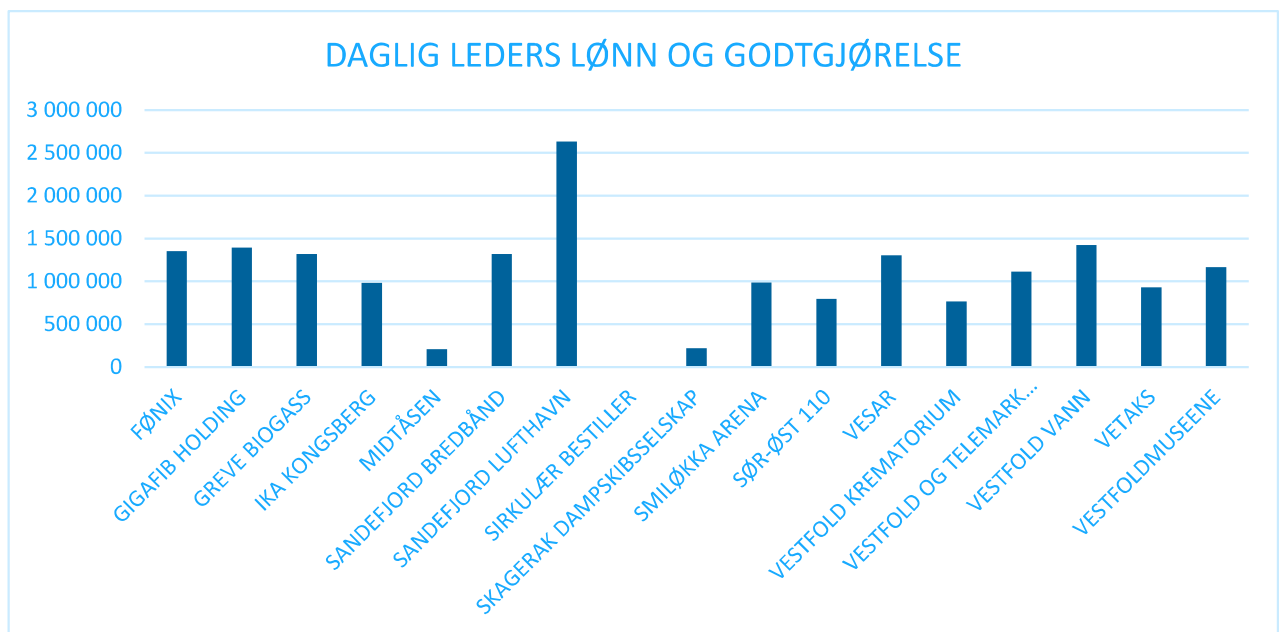
Virksomhetene som arbeidsgivere

Årsverkene i de 17 virksomhetene fordeler seg slik:

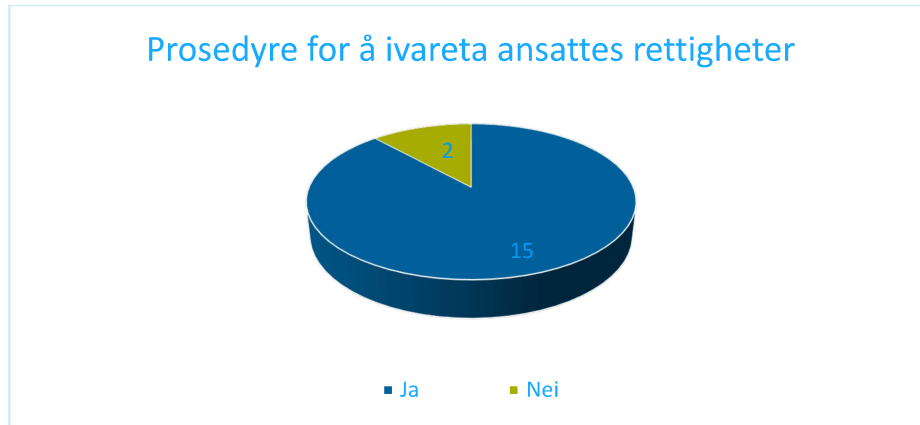
(Figur 8)

Hva de ulike virksomhetene utbetaler i lønn og godtgjørelse til daglig leder fordeler seg slik:

(Figur 9)

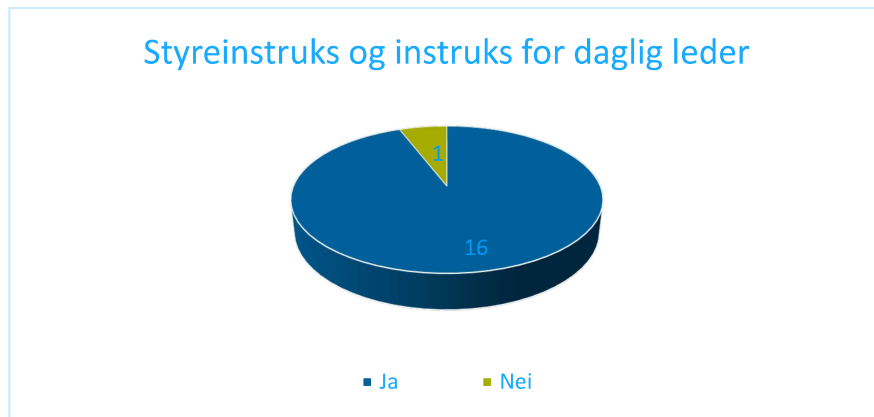
15 av virksomhetene har prosedyrer for å ivareta de ansattes rettigheter. De to virksomhetene som har svart negativt på dette har ingen hele årsverk (Midtåsen og Sirkulær Bestiller).

(Figur 10)

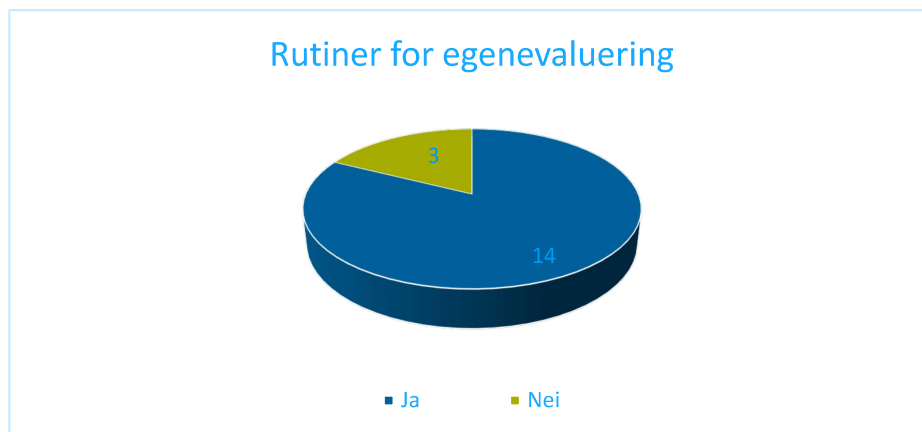
Styret i virksomhetene

16 av virksomhetene har styreinstruks og instruks for daglig leder. Virksomheten som oppgir ikke å ha dette er VETAKS.

(Figur 11)

14 av virksomhetene har rutiner for styrets egenevaluering. De 3 virksomhetene som mangler dette er Sirkulær Bestiller, Skagerak Dampskibsselskap og VETAKS.

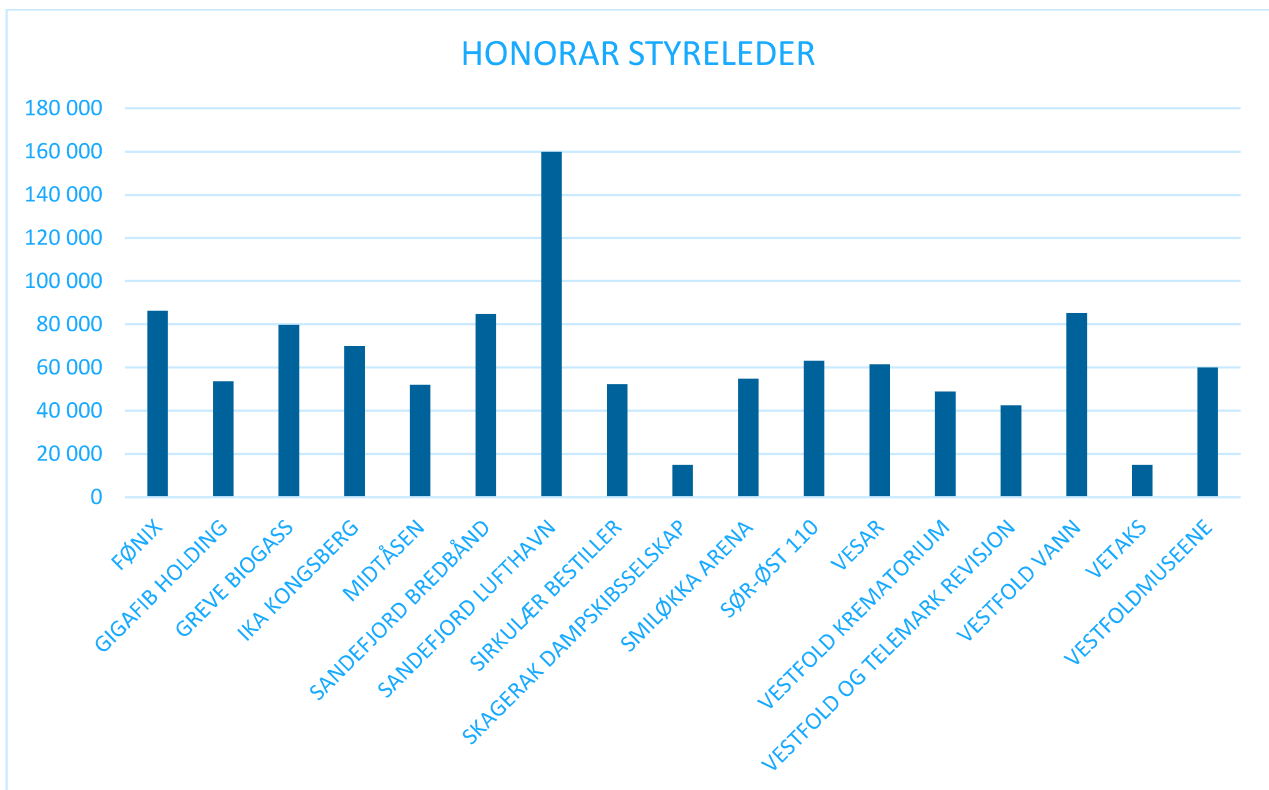
(Figur 12)

Sandefjord kommune stiller som krav i eierskapsmeldingen at valg av styre og styreleder i virksomhetene skal skje på bakgrunn av en begrunnet innstilling fra en valgkomité. 14 av virksomhetene har vedtektsfestet dette. De 3 virksomhetene som ikke har dette vedtektsfestet er Fønix, Gigafib Holding og IKA Kongsberg. IKA Kongsberg svarte bekreftende på dette i 2021.

(Figur 13)

Honorar utbetalt til hver virksomhets styreleder fordeler seg slik:

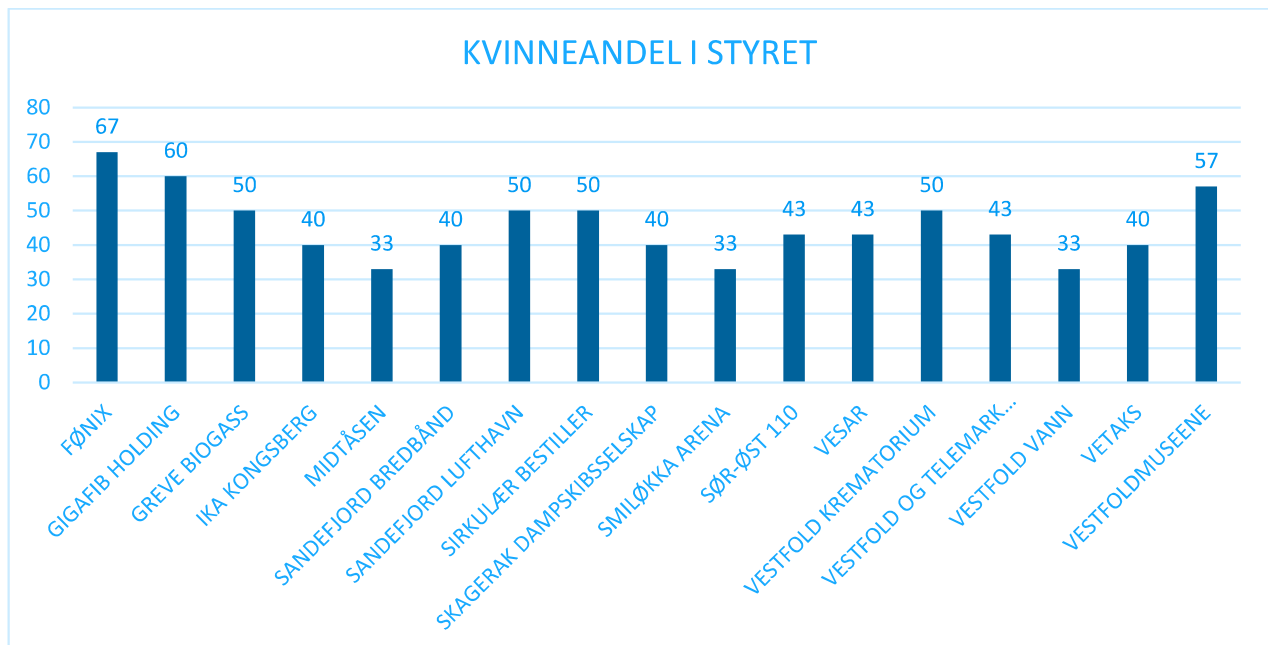

(Figur 14)

Det er krav i loven om representasjon av begge kjønn med minst 40% i styre i AS og IKS. Der styrene har inntil 8 medlemmer, som gjelder de fleste av virksomhetene kommunen har eierskap i, er det forholdstall som gjelder. Henholdsvis 1, 2 og 3. I aksjeselskaper gjelder dette bare når kommunene alene eller til sammen eier minst to tredjedeler av aksjene. Det bør likevel tilstrebes og Sandefjord kommune forventer at det skjer.

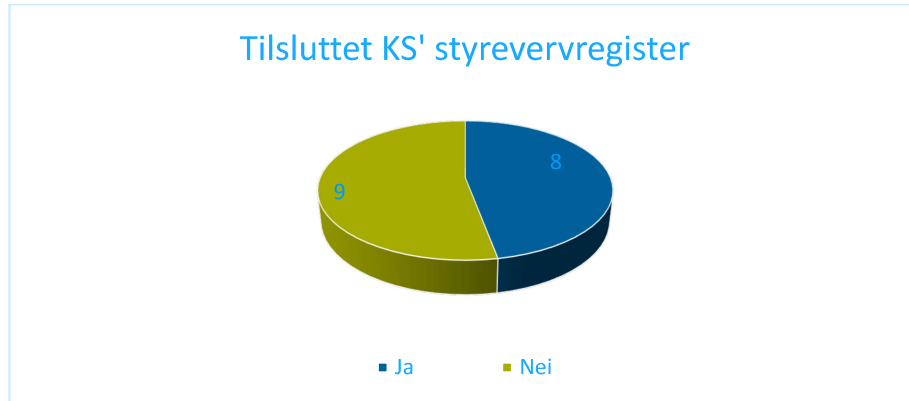
Alle styrene i virksomhetene representeres av begge kjønn med minst 40% eller etter forholdstallene som gjelder i loven (1/3 - 2/5 - 3/8). Vestfold Vann har 6 styremedlemmer, men én av disse er en ansattrepresentant. Det er grunnen til at kvinneandelen utgjør kun 33%. 2 av 5 av de eierorganvalgte styremedlemmene er kvinner – hvilket utgjør 40% kvinneandel og oppfyller lovens krav.

De fleste styrene har flertall av mannlige styremedlemmer.

(Figur 15)

Sandefjord kommune har et krav i eierskapsmeldingen om at de som oppnevnes av kommunene til å inneha styreverv skal registrere sine verv i KS' styrevervregister. 8 av virksomhetene har svart bekreftende på at de er tilsluttet KS' styrevervregister.

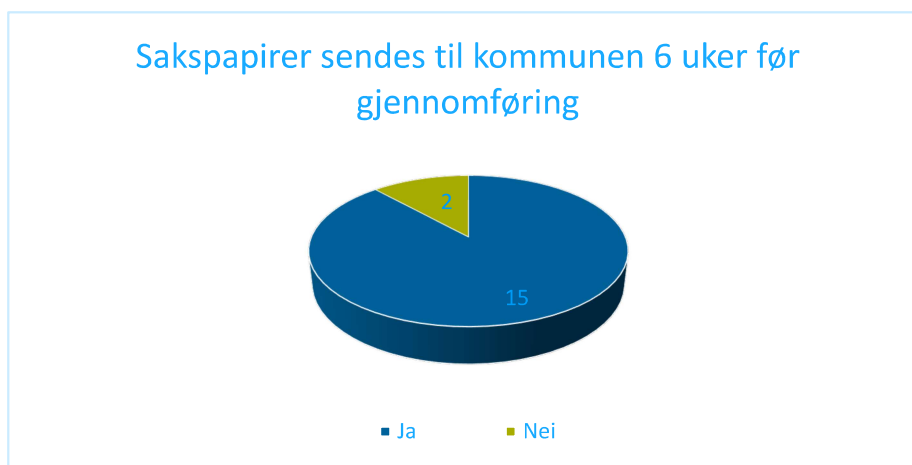

(Figur 16)

Samhandling med eierne

I Eierskapsmelding 2020 stiller Sandefjord kommune et krav om at IKS'er skal sende saksdokumenter og innkalling til representantskapsmøter senest 4 uker før gjennomføring. For aksjeselskapene gjelder det samme, som hovedregel, for generalforsamlinger. Dette for å sikre at formannskapet skal kunne ta stilling til hva kommunens representant skal stemme i de ulike sakene. Ideelt sett bør sakspapirene være kommunens eierskapsteam i hende seks uker før gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter.

På spørsmål om sakspapirer blir oversendt eierne seks uker før generalforsamling og representantskapsmøter svarer 15 av virksomhetene bekreftende. De 2 virksomhetene som opplyser at de ikke gjør dette er Sandefjord Bredbånd og Vestfold Vann. I 2021 var tallet på virksomheter som ikke sendte sakspapirer i god tid 4 – det er imidlertid ingen av de samme som for 2022.

(Figur 17)

Vestfold Krematorium Iks
Postboks 1055
3204 Sandefjord

06.09.2023

Seksjon/avd
Seksjon
kommuneadvokaten

Deres ref.

Vår ref
23/27682- 21

Saksbehandler
Julie Holte-Ambjørnsen
99026423, julie.holte-ambjornsen@sandefjord.kommune.no

Vedtaksbrev - Eierskapsoppfølging - virksomhetenes årlige egenrapportering - 2022

Formannskapet, sak 164/23, har i møte 05.09.2023 fattet følgende vedtak:

1. Saken tas til orientering.
2. Kommunens representant i eierorganene følger opp avvik mellom kommunens prinsipper for eierstyring og mottatte svar fra virksomhetene.
3. Virksomhetene bes sørge for at valgkomiteenes innstilling følger møteinnkallinger.

Med hilsen

Julie Holte-Ambjørnsen
advokatfullmektig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Vedlegg

Vedlegg 1 - Figurer og kommentarer

3123203

06.09.2023

Saksframlegg

Saksnr. 164/23
Utvalg Formannskapet

Møtedato
05.09.2023

Eierskapsoppfølging - virksomhetenes årlige egenrapportering - 2022

Kommunedirektørens innstilling:

1. Saken tas til orientering.
2. Kommunens representant i eierorganene følger opp avvik mellom kommunens prinsipper for eierstyring og mottatte svar fra virksomhetene.
3. Virksomhetene bes sørge for at valgkomiteenes innstilling følger møteinnkallinger.

Formannskapet behandlet saken 05.09.2023:

Behandling:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

FSK- 164/23 Vedtak:

1. Saken tas til orientering.
2. Kommunens representant i eierorganene følger opp avvik mellom kommunens prinsipper for eierstyring og mottatte svar fra virksomhetene.
3. Virksomhetene bes sørge for at valgkomiteenes innstilling følger møteinnkallinger.

SAKSUTREDNING

Behandling:

Saken legges frem for formannskapet som fatter endelig vedtak i saken.

Bakgrunn:

For å utføre lovpålagte og andre kommunale oppgaver oppretter og deltar kommunen i virksomheter som løser noen av disse oppgavene. Kommunen er også deltaker i andre type virksomheter, herunder virksomheter med kommersiell drift.

Kommunens eierskap skal være forutsigbart og langsiktig. Formålet med kommunalt eierskap er å legge til rette for god og effektiv forvaltning og utvikling av virksomheter hvor kommunen har eierinteresser, samt gi tydelige styringssignaler i samsvar med de målsettinger og strategier kommunen har for sitt eierskap.

Sandefjord kommunes eierskap var i 2022 knyttet til 17 virksomheter. De 17 virksomhetene fremgår av listen over årsresultater. I 2022 ble det stiftet ett nytt kommunalt eid selskap; Skagerak Dampskibsselskap AS. De er derfor med i rapporten for første gang.

Virksomhetene utfører viktige oppgaver og forvalter store verdier på vegne av fellesskapet. Sandefjord kommunes oppfølging av eierskapet fremgår av Eierskapsmelding 2020, som ble vedtatt av kommunestyret i september 2020.

Kommunedirektøren fremlegger årlig en sak for de folkevalgte som gir en overordnet oversikt over kommunens eierskap foregående år. Denne saken skal presentere virksomhetenes økonomiske situasjon, en vurdering av status opp mot eierskapsprinsippene og eventuelt andre spesielle forhold eller hendelser.

Saksopplysninger:

Kommunedirektørene i tidligere Vestfold fylke og Vestfold Telemark fylkeskommune har etablert et samarbeid for administrativ eierskapsoppfølging. Dette følges opp av en eierskapskoordinator fra hver enkelt kommune. Ved å tilstrebe like prinsipper og samordnet innrapportering er målet å oppnå en mer enhetlig eierstyring fra kommunene, samt forenkling for virksomhetene.

Virksomhetenes rapportering for 2022 til kommunen er basert på et elektronisk spørreskjema som er utarbeidet av eierskapskoordinatorene i felleskap. Rapporteringen skal bidra til åpenhet rundt kommunens eierposisjoner. Dette saksfremlegget vil ta for seg et mindre utvalg av de spørsmål som virksomhetene har rapportert på. Vedlegg 1 inneholder figurer og forklaringer på et større utvalg av spørsmålene.

Aktuelt 2022

Skagerak Dampskibsselskap AS

Sandefjord kommune etablerte 01.01.2022 Skagerak Dampskibsselskap AS med 100% eierskap. Formålet med selskapet er å bevare, vedlikeholde og utvikle, samt drifte Southern Actor som opplevelsesprodukt og levende teknisk kulturminne, der de tekniske, maritime og sikkerhetsmessige hensyn og krav tilfredsstilles. Tidligere lå ansvaret for driften av hvalbåten hos Vestfoldmuseene og kommunen ga et årlig driftstilskudd. Det årlige driftstilskuddet ble som følge av dette overført til aksjeselskapet fra og med 1. januar 2022. Ansvar for forvaltning, drift og utvikling av hvalbåten SA reguleres i egen avtale mellom Sandefjord kommune og Skagerak Dampskibsselskap AS.

Selskapet sysselsetter daglig leder og tre personer som mottar lønn tilsvarende 1G. Dette utgjør ca 0,7 årsverk. Det er i tillegg mange frivillige som bidrar i stor grad til at hvalbåten kan holdes i gang. Noen av disse bidrar daglig med sin tid og kunnskap.

Greve Biogass AS

Fra 2023, etter en emisjon, har Lindum gått inn som eier av 34 prosent av aksjene i datterselskapet Den Magiske Fabrikken (DMF). Ny eier vil kunne tilføre virksomheten kapital og industriell kompetanse slik at driften kan være kommersiell lønnsom. Greve Biogass er eksponert for finansiell risiko på ulike områder. Fra 1. januar ble all virksomhet overført til datterselskapet DMF. Dette reduserer finansiell risiko for eierne i Greve Biogass AS. Risikoen begrenser seg nå til eierposten i DMF, samt til en eierpost i Reklima AS, der Greve garanterer for et beløp på 4,5 millioner kroner. Greve Biogass AS har en opsjon overfor Tønsberg kommune på kjøp av fabrikkbygget etter at produksjonslinje 3 er fullført. Tønsberg kommune har uttrykt forventning om at kjøpet blir gjennomført.

Virksomhetenes økonomiske resultat

Ved en gjennomgang av årsresultatene for 2022 fremkommer det at 10 av virksomhetene som hadde ordinær drift i 2022 og har vært rapportert på tidligere, har et dårligere årsresultat i 2022 enn i 2021. Året 2022 har vært preget av høye strømutfgifter og høy generell prisøkning.

Virksomhet	Årsresultat 2022	Årsresultat 2021	Årsresultat 2020
FØNIX AS	-2 429 000	5 626 937	6 690 715
GIGAFIB HOLDING AS	2 100 000	4 789 350	1 745 804
GREVE BIOGASS AS	-8 620 000	-3 901 585	-11 800 495
INTERKOMMUNALT ARKIV FOR BUSKERUD VESTFOLD OG TELEMARKE IKS	-2 076 153	70 001	1 271 632
MIDTÅSEN AS	121 815	-116 506	-58 713
SANDEFJORD BREDBÅND AS	28 070 674	25 211 099	20 963 323
SANDEFJORD LUFTHAVN AS	-14 253 000	-30 718 160	6 306 231
SIRKULÆR BESTILLER AS	0	513	0
SKAGERAK DAMPSKIBSSELSKAP AS	-198 544	-	-
SMILØKKA ARENA AS	848 179	-756 6872	-879 416
SØR-ØST 110 IKS	-4 127 762	-2 325 025	4 728 345
VESTFOLD AVFALL OG RESSURS AS	2 728 664	2 790 760	2 947 352
VESTFOLD KREMATORIUM IKS	3 856 482	5 395 889	1 570 336
VESTFOLD OG TELEMARKE REVISJON IKS	714 639	1 172 783	2 756 956
VESTFOLD VANN IKS	5 328 933	6 163 930	-782 089
VESTFOLD, TELEMARKE OG AGDER KONTROLLUTVALGSSEKRETERIAT IKS	224 740	350 084	1 692 710
VESTFOLDMUSEENE IKS	2 982 819	8 193 779	11 840 019

Seks av virksomhetene har avlagt negativt årsresultat i 2022. I 2021 var dette tallet fem. For nærmere gjennomgang av de ulike virksomhetenes økonomiske situasjon vises det til saker behandlet i formannskapet før gjennomføring av representantskapsmøter og generalforsamlinger våren 2023. Det vil likevel bli knyttet en kommentar til noen av disse virksomhetene i det følgende.

Fønix har et konsernresultat på MNOK -2 429. De oppgir en økning i strømutfgifter på 125%, som må sies å være en betydelig økning. 2022 ga også lave arbeidsledighetstall og dermed lavt volum på arbeidsmarkedstiltak fra NAV. I tillegg har selskapet hatt ekstraordinære kostnader ved samlokalisering av virksomheten i Sandefjord med flytting av hovedkontor til Skolmar 12. Selskapet viser til at det er satt inn tiltak gjennom året for å tilpasse seg nye økonomiske betingelser, men disse har ikke full effekt før i regnskapsåret 2023.

Greve Biogass AS har et årsresultat i konsernet på -8,62 millioner. Budsjettet for 2022 viste optimisme på den økonomiske siden, og la opp til et lite overskudd. Selskapet opplyser selv at gamle og kompliserte strukturer har vært krevende for virksomheten og også i 2022 ble resultatet påvirket negativt av forhold som skriver seg tilbake til perioden 2018-2022. Etter en avsetning på 8 millioner kroner i 2022-regnskapet skal dette forholdet være avsluttet i løpet av 2023. I tillegg har selskapet hatt betydelige omstrukturingskostnader.

IKA Kongsberg forklarer det negative resultatet med høye prisstigninger og økte renteutgifter. Underskuddet avviker likevel kun 85 000,- fra regulert budsjett.

Sandefjord Lufthavn har etter en svært krevende pandemi som også rammet flyplassen og selskapet hardt de to første månedene i 2022, hatt en tilfredsstillende passasjerutvikling. Alle forhold rundt statlige tilskudd i forbindelse med pandemien er avklart. Det innebærer også at selskapet som følge av ESAs beslutning, har tilbakebetalt 23,4 millioner kroner av utbetalt tilskudd for 2020, pluss 0,4 millioner kroner i renter. Dette er belastet årsregnskapet for 2022. Russlands krig mot Ukraina, den økonomiske utviklingen i Norge og resten av verden, kombinert med myndighetenes innstramninger i lufthavnas rammebetingelser, kan gjøre at det tar noe tid før selskapets økonomiske resultater er tilbake på samme nivå som før pandemien.

Av virksomhetene som har levert et positivt resultat i 2022 er det grunn til å se nærmere på Vestfold Krematorium. Driftsregnskapet viser et ordinært resultat på kr 3 856 482. Budsjettert resultat var satt til 1 108 927 kr. Selskapet har opplyst om økt antall kremasjoner og økt refusjon ifm salg av metall etter kremasjon som medvirkende årsak til det gode resultatet. Dette til tross for høyere energikostnader og økte driftsutgifter.

Smiløkka Arena avgir i 2022 et positivt resultat igjen, etter et stort underskudd i 2021. Det viser at selskapet har en sunn drift og et riktig fokus.

Sandefjord Bredbånd har igjen et svært positivt år resultatmessig, og utbetalte MNOK 35 i utbytte til kommunen. Kommunestyret har vedtatt å starte en prosess for å selge 100% av aksjene i virksomheten. Forberedelser til salgsprosess foregår nå både i selskapet og i kommuneadministrasjonen.

Virksomhetenes egenrapportering

Virksomhetene har mottatt et skjema for utfylling der det er stilt en rekke spørsmål om blant annet virksomhetens drift og samhandling med eier. Samtlige av de 17 virksomhetene Sandefjord kommune har eierskapsinteresser i har svart. Jevnt over følger virksomhetene kommunens krav og forventninger i tråd med eierskapsmeldingen.

Under følger en gjennomgang av de mest relevante svarene sett opp mot Eierskapsmelding 2020 vedtatt av Kommunestyret i september 2020.

Av de 17 virksomhetene er det 13 som har svart ja på at målene som var satt for 2022 ble nådd. De resterende 4 har svart at de har hatt delvis måloppnåelse.

Virksomhetene er en del av kommunens virkemiddelapparat for å nå kommunens målsettinger innenfor klima og miljø, slik de er beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplan for klima og energi. Virksomheter hvor kommunen er majoritetseier bør kartlegge og synliggjøre hvordan foretaket skal bidra til å nå FNs bærekraftsmål. For 2022 er det hele 11 virksomheter som rapporterer at de har forankret målsettinger og tiltak i FNs bærekraftsmål. I 2021 var dette tallet 4.

Det forventes at virksomheter som er heleid av Sandefjord kommune har en miljøsertifisering. Et søk og en gjennomgang av virksomhetene viser at det er tre virksomheter som har en miljøsertifisering. Disse tre er Sandefjord Bredbånd, VESAR (Miljøfyrtårn) og Sandefjord Lufthavn (ISO 14001 for miljø).

Det var til sammen 457,4 årsverk fordelt på de 17 virksomhetene pr 31.12.2022. Smiløkka rapporterte fra 2021 om 97 årsverk i selskapet, mens det i 2022 rapporteres om 15 årsverk. Årsaken er ikke en kraftig reduksjon i antall ansatte og årsverk, men at selskapet ikke har talt med de tiltaksansatte i bedriften for 2022. De tiltaksansatte er likevel også ansatt i selskapet, men dette skjer i samarbeid med NAV.

2 av de 17 virksomhetene har svart nei på spørsmålet om virksomheten har prosedyrer for å ivareta de ansattes rettigheter etter gjeldende lovgivning og avtaleverk. Disse to har

imidlertid henholdsvis ingen og 0,4 årsverk, noe som kan forklare hvorfor de ikke har hatt fokus på dette.

Ved fastsettelse av lønn til daglig leder ber kommunen, i eierskapsmeldingen, om at moderasjon vektlegges. Ved justering av lønn til daglig leder fremkommer det at det bør tas utgangspunkt i den alminnelige utviklingen i lønn blant befolkningen. Gjennomsnittlig lønn og godtgjørelse for daglig leder i de virksomhetene som har daglig leder på fulltid, ikke medregnet den høyeste (Sandefjord Lufthavn), er i underkant av kr 1,2 mill. Det er samme tall som for 2021.

Sandefjord kommune har lagt til grunn at det bør fastsettes en styreinstruks og en instruks for den daglige ledelsen med særlig vekt på klar intern ansvars- og oppgavefordeling. 16 av virksomhetene har fastsatt en styreinstruks og en instruks for den daglige ledelsen. Det er to flere enn i 2021. Kommunen mener at godtgjøring til styret skal være moderat, men slik at den fremmer verdiskapning i virksomheten. Gjennomsnittlig honorar til styreleder, justert for den høyeste og de to laveste, er rett i underkant av kr 64 000,-.

Kommunen har stilt som krav at de som oppnevnes av kommunene til å inneha styreverv i virksomhetene skal registrere sine verv for allment innsyn i KS' styrevervregister. Det er kun 8 virksomheter som svarer bekreftende på at de er tilsluttet KS' styrevervregister. Det er to flere enn i 2021.

Etter anmodning fra bl.a. Sandefjord kommune har flere av selskapene i 2021 og 2022 vedtektsfestet at sakspapirer skal sendes kommunene senest 6 uker før generalforsamling eller representantskapsmøte skal avholdes. 15 av virksomhetene oppgir at sakspapirene sendes til kommunen 6 uker før planlagt møte.

Kommunedirektørens vurdering:

Denne saken er ment å gi formannskapet en orientering om hvordan virksomhetene hvor Sandefjord kommune har eierandeler har drevet sin virksomhet i 2022 hovedsakelig basert på egenrapportering, men også årsregnskap for å gi en oversikt over virksomhetenes overordnede økonomiske situasjon.

Året 2022 startet med nedstenging på grunn av koronapandemien, og fortsatte med en generell prisstigning, og særlig prisstigning på strøm. Dette preger de økonomiske resultatene for 2022. Den økonomiske oversikten viser at det generelt er tøffere for virksomhetene i 2022 enn årene før. Dette kan skyldes at støtteordningene fra pandemitiden er avsluttet og strømstøtteordningene for bedrifter først kom på høsten i 2022. Strømstøtteordningen var også mer begrenset enn det vi så av støtteordningene under pandemien.

Kommunedirektøren vil uttrykke en forventning om at virksomhetene er budsjettbevisste i tiden fremover og har moderasjon i fokus. Videre at opparbeidet egenkapital kan brukes til å holde eiertilskudd nede der det er mulig. Kommunene styrer etter strenge budsjettvilkår, og deri ligger en forventning om at virksomhetene er oppmerksomme på de økonomiske signaler kommunen både får og gir.

Kun en virksomhet har betalt ut utbytte for 2022. I Eierskapsmelding 2020 står det: *I selskaper der virksomheten har karakter av næringsvirksomhet vil kommunen stille de samme krav til avkastning på investert kapital, som det en privat eier vil gjøre.* Ser man kun på rene tall gjør likevel 3 av de 4 kommersielle virksomhetene det bedre i 2022 enn i 2021. Kommunen bør likevel videre ha fokus på hva den kan bidra med for at virksomhetene skal kunne oppnå bedre resultater i tiden fremover.

Gjennomgangen av virksomhetenes rapportering viser at kravene fastsatt i kommunens Eierskapsmelding 2020 i hovedsak blir fulgt. Det forventes at avvik mellom kommunens prinsipper for eierstyring og mottatte svar fra virksomhetene vurderes av virksomhetene selv

og eventuelt tas opp som egen sak i eierorganene, jf. kommunedirektørens forslag til vedtak punkt 2.

At antallet virksomheter som oppgir at de har forankret målsettinger og tiltak i FNs bærekraftsmål har nært tredoblet seg siden 2021 tyder på at en del av virksomhetene har forstått viktigheten av bærekraft og å se egen drift i et miljøperspektiv. Dette er en måte å møte forventningen fra kommunen om å kartlegge og synliggjøre hvordan virksomheten skal bidra til at Sandefjord kommune når FNs bærekraftsmål. Fokuset på miljø kan etter kommunedirektørens oppfatning fortsatt økes, og må ikke minst opprettholdes fremover. Kommunedirektøren forventer at de gjenstående virksomhetenes eierorganer fremover forankrer målsettinger og tiltak i FNs bærekraftsmål. Videre at flere søker å oppnå miljøsertifisering der det lar seg gjøre.

Kommunedirektøren vurderer at godtgjørelser til styrer i virksomhetene er på et moderat nivå, med unntak av Sandefjord Lufthavn. Kompleksiteten i selskapet tilsier at nivået likevel er innenfor det som må forventes og kan aksepteres. Styrenes ansvar, kompetanse og tidsbruk varierer. Fastsatt styrehonorar skal vurderes i det enkelte tilfelle, og noen forskjeller må forventes.

Andelen av virksomhetene som er tilsluttet Styrevervregisteret til KS for registrering av medlemmer bør bli høyere. I dag svarer kun 8 virksomheter bekreftende på at de er tilsluttet Styrevervregisteret.

Eierskapskoordinatorene har jevnlig minnet virksomhetene om å sende inn sakspapirer i god tid slik at formannskapet i kommunene rekker å behandle sakspapirene i forkant av generalforsamling eller representantskapsmøte. For Sandefjord kommunes del bærer dette nå frukter, og for sent innkomne sakspapirer har ikke vært et problem ved avholdelse av vårens generalforsamlinger og representantskapsmøter.

Det er imidlertid fortsatt stort forbedringspotensiale for utsending av valgkomiteens innstilling, denne blir fortsatt ofte ettersendt, eller utelatt, slik at folkevalgt behandling av innstillingen ikke kan gjennomføres. Det er eier som vedtar hvem som skal sitte i styrene i virksomhetene. Valgkomiteens vurdering av virksomhetens behov, kartlegging av kompetanse og anbefaling bør fremlegges de folkevalgte før valg foretas. Det vurderes at slike innstillinger vil bidra til mer kompetanse og gi eier større mulighet for god eierstyring. Kommunedirektøren har for øvrig ingen instruksjonsrett overfor virksomhetene. Kommunens representant i eierorganet bør sammen med øvrige eiere og virksomhetens styre vurdere behov for endringer og forbedringer der eierkravene ikke følges.

Alt i alt har virksomhetene stort sett god kontroll på drift og økonomi, og god kommunikasjon med eierskapsteamet i Sandefjord kommune.

Vedlegg i saken:

Vedlegg 1 - Figurer og kommentarer

Om dokumentet: Dette er styrets vedtatte strategi som forutsetter representantskapets vedtak på overordnet nivå.

Oppsummerende målformuleringer er merket og videreføres i forslag til «Mål og retningslinjer 2024 til 2027» for behandling i representantskapet.

Strategidokument 2024 - 2027 (2. utkast)

Innhold

1	SELSKAPETS RAMMER	2
1.1	Selskapets formål og virksomhet (Selskapsavtalens § 2)	2
1.2	Kommunenes eierskap	2
1.3	Juridiske handlingsrom og føringer	2
2	SELSKAPETS STRATEGI OG VISJONER	4
2.1	Selskapets visjoner	4
2.2	Miljøperspektiv	4
3	VIRKSOMHETENS TJENESTER I PLANPERIODEN	5
3.1	Levering og salg av tjenester	5
3.2	Personell og samarbeidspartnere	7
3.3	Kremasjonsteknikk og bygg	9

1 Selskapets rammer

Strategidokument 2024-2027 for Vestfold Krematorium (VK) er styrets strategi som ligger bak forslag til følgende saker som behandles av representantskapet:

Mål og retningslinjer 2024 til 2027

Budsjett- og økonomiplan 2024 til 2027

Eventuelle forslag til nye investeringsprosjekter

I dette dokumentet blir «Vestfold» brukt om kommunene Holmestrand, Horten, Færder, Tønsberg, Larvik og Sandefjord.

1.1 Selskapets formål og virksomhet (Selskapsavtalens § 2)

Selskapets formål er å anlegge, eie og drive et krematorium på vegne av deltakerkommunene.

Selskapet kan selge tjenester til kommuner utenfor eierkommunene.

Selskapet leverer tjenester knyttet til, og i samsvar med, gravplasslovens bestemmelser om kremasjon og urnegravferd.

Selskapet skal finansiere sin drift gjennom innbetalinger fra tjenestekjøperne.

Selskapet avgir regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper.

1.2 Kommunenes eierskap

Eierkommunenes strategi for eierskap er uttrykt i respektive eierskapsstrategier og i revisjon av disse.

[Tønsberg](#) 2021 – 2024

[Larvik](#) 2021 – 2021

[Sandefjord](#) 2020

[Horten](#) 2016 (2017)

Fra og med 2019 avholder selskapets ledelse og eierkommunenes ledelse regelmessige møter.

1.3 Juridiske handlingsrom og føringer

Vestfold krematorium IKS leverer tjenester knyttet til gravplasslovens *bestemmelser om kremasjon og urnegravferd*.¹

Kremasjon skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn.²

Ved valg av kremasjon blir disse involvert:

Innbyggeren

Det er den enkelte innbygger, med ansvar for en gravferd, som kan be om å få avdøde kremert i det krematoriet vedkommende måtte ønske.³

¹ Formålsparagrafens § 2, tredje ledd.

² Gravplassloven § 1, første ledd

³ [Gravplassloven § 10](#)

Kisten skal leveres til kremasjon senest 10 virkedager etter dødsfallet.

Kremasjon er et privat anliggende. Det er ingen individuell rett i dag til å bli kremert. Hvis det ikke velges askespredning i naturen, har man rett til å få gravlagt den avdøde i en grav; enten i urnegrav eller kistegrav på gravplassen i kommunen.

Når urnen er klar for gravlegging, vil krematoriet sørge for at urnen blir levert til den gravplassmyndigheten der urnen skal gravlegges. Urnen kan også utleveres til den som sørger for gravferden som selv bringer den til gravplassen.

Gravlegging av urne må skje før det har gått seks måneder etter dødsfallet.

Krematorium

Et godkjent krematorium må følge gravplasslovgivningens bestemmelser om krematorium.

Gravplassloven gir ingen føringer på hvem som kan eie eller drive et krematorium. Å drifte et krematorium er ikke en lovpålagt oppgave, hverken for kommune, gravplassmyndighet eller andre.

I et krematorium skal det bare kremes lik etter mennesker. Der forholdene ligger til rette for det, bør de etterlatte gis anledning til å være til stede under selve kremasjonen.⁴

Gravplassmyndighet

Gravplassmyndigheten har vanligvis blitt lagt til kirkelig fellesråd i kommunene. I Sandefjord ligger den hos kommunen selv. Etter søknad fra kommunen kan statsforvalteren fastsette at ansvaret som lokal gravplassmyndighet skal ligge til kommunen. Statsforvalteren kan overføre gravplassmyndigheten til kommunen.

Gravplassmyndigheten kan fravike fristene for kremasjon og gravlegging.

Gravplassmyndigheten forvalter gravplassene og gir tillatelse til åpning av grav for urnenedsettelse.

Kommunen

Kommunen kan kreve avgift for kremasjon av sine innbyggere.

Dersom etterlatte ikke blir enige om hvem som skal ta ansvar for gravleggingen avgjør kommunen dette. Avgjørelsen kan ikke påklages.

Dersom ingen tar ansvar for gravferd, skal kommunen hvor avdøde hadde bopel ved dødsfallet, ta dette ansvaret.

Kommunens myndighet og ansvar etter lov og forskrift kan ikke delegeres til gravplassmyndigheten.

Overordnet myndighet

Barne- og familiedepartementet er nærmeste godkjenningmyndighet for krematorium. Dette skiller seg fra gravplasser, der statsforvalteren er godkjenningmyndighet og klageorgan.

⁴ [Gravplassforskriften kapittel V](#)

Miljølovgivning

Det er statsforvalterens miljøvernavdeling som er regional myndighet overfor krematoriene med tanke på utslipp av miljøgifter og internkontrollsystem.⁵

Utslipp fra en krematorieovn er regulert av Forurensningsforskriftens kapittel 10. Denne skiller mellom to typer krematorier. De største krematoriene med mer enn 200 kremasjoner i året er pålagt filter for å få bort miljøfarlig utslipp som kvikksølv (Hg) og støv. Krematoriene kontrolleres også årlig for å sikre at det er kontroll på drift og forbrenningsmessige forhold. De små krematoriene, med færre enn 200 kremasjoner, er ikke pålagt å ha filter.

I tillegg til dette legger sentrale føringer stor vekt på å, ikke bare redusere utslipp av miljøgifter, men også på et krematoriums CO₂ – bidrag. Det gjelder bl.a. bruk av fornybar energi, energigjenvinning, transportbelastning, materialvalg i bygg osv.

Åpenhet

Selskapet er omfattet av Offentlighetsloven⁶ og tilstreber å utøve mest mulig åpenhet. I henhold til IKS-loven § 8 a.⁷ er representantskapets møter åpne for publikum. For å oppfylle eiernes prinsipper om mest mulig åpenhet, avholdes også styremøtene som åpne møter. Saksdokumenter blir publisert på hjemmesiden.

2 Selskapets strategi og visjoner

Selskapets strategi i planperioden vil bli beskrevet i følgende avsnitt:

- Levering og salg av tjenester.
- Personell og samarbeidspartnere
- Krematorieteknikk og bygg

2.1 Selskapets visjoner

Selskapet har i sin historie, både i planfasen og i driftsfasen, hatt noen underliggende verdier og visjoner i sin virksomhet:

- Vestfold krematorium vil legge til rette for en økning av kremasjonsandelen.
- Vestfold krematorium vil legge til rette for en sorgprosess som gjenspeiler menneskeverdet og imøtekomme identitetsbehovet fra ulike religioner og menneskesyn.
- Vestfold krematorium vil bidra til at kremasjon kan være en miljøvennlig gravferdsform.

2.2 Miljøperspektiv

Selskapet skal arbeide for en kontinuerlig reduksjon av miljøbelastningen. Det er foreløpig lite dokumentasjon på hva som gir minst miljøbelastning av kistegravlegging eller kremasjon. I Vestfold med korte kjøreavstander, og med et krematorium som har filterrensning, antar vi imidlertid at kremasjon er mer miljøvennlig.

⁵ [Forurensningsforskriften §10-11](#)

⁶ Offentleglova

⁷ Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) § 8a.

Representantskapet vedtok i *Mål og retningslinjer 2020-23* at virksomheten skal:

- Bidra til null utslipp av prioriterte miljøgifter.
- Redusere CO₂-fotavtrykk ved
 - å effektivisere forbrenningsteknikken og vurdere anskaffelse av mer miljøvennlig teknologi.
 - å vurdere å fase ut fossilt støttebrensel

Det er i 3.3. *Kremasjonsteknikk* beskrevet hva som er utført og hva som gjenstår for langt på vei å oppnå disse målene. Det ble i representantskapet i 2022 vedtatt å gå fra fossilt brennstoff (gass) til fornybar energi (elektrisk), dvs erstatte eksisterende ovner med en ny elektrisk. Den nye ovnen er planlagt operativ i slutten av andre kvartal 2024.

FNs bærekraftsmål

Klima og bærekraftarbeid er viktig for VK, og vi har derfor plukket ut de av FNs bærekraftsmål vi kan relatere oss til og jobbe for, blant annet gjennom prosjektene nevnt i avsnittet om kremasjonsteknikk og bygg.

7 Ren energi for alle

Å bytte ut fossilt støttebrensel til krematorieovnen med fornybar energi vil redusere CO₂ utslippene.

Å installere solcellepanel på taket vil redusere behovet for elkraft.

11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Å installere en teknikk med lang livsløpsstandard og med høy kapasitet bidrar til en robust og bærekraftig region med tanke på kremasjonskapasitet.

12 Ansvarlig forbruk og produksjon

Å installere teknikk som gjenbraker overskuddsenergien fra kremasjon vil redusere behov for annen energi til oppvarming av bygg.

En økning i antall kremasjoner vil redusere behovet for areal til kistegravplasser.

Det planlegges trimming av varmegjenvinningsanlegget i forlengelse av anskaffelsen av ny ovn.

Ovn med høy kapasitet bidrar til en mulig økning i antall kremasjoner som igjen vil redusere energiforbruket per kremasjon.

13 Stoppe klimaendringene

Vi filtrerer bort miljøgifter fra røyken under kremasjon, og dette reduserer miljøødeleggelsene.

3 Virksomhetens tjenester i planperioden

VK vil ivareta både eiernes prinsipper for eierstyring, og gravplasslovens faneparagraf om at gravlegging skal skje med *respekt for avdødes religion eller livssyn*. VK vil derfor legge til rette for en fleksibilitet innenfor gravferdsriten ved valg av kremasjon, som kan møte ulike individuelle, kulturelle og religiøse behov.

Den avdøde skal behandles med største respekt og verdighet.

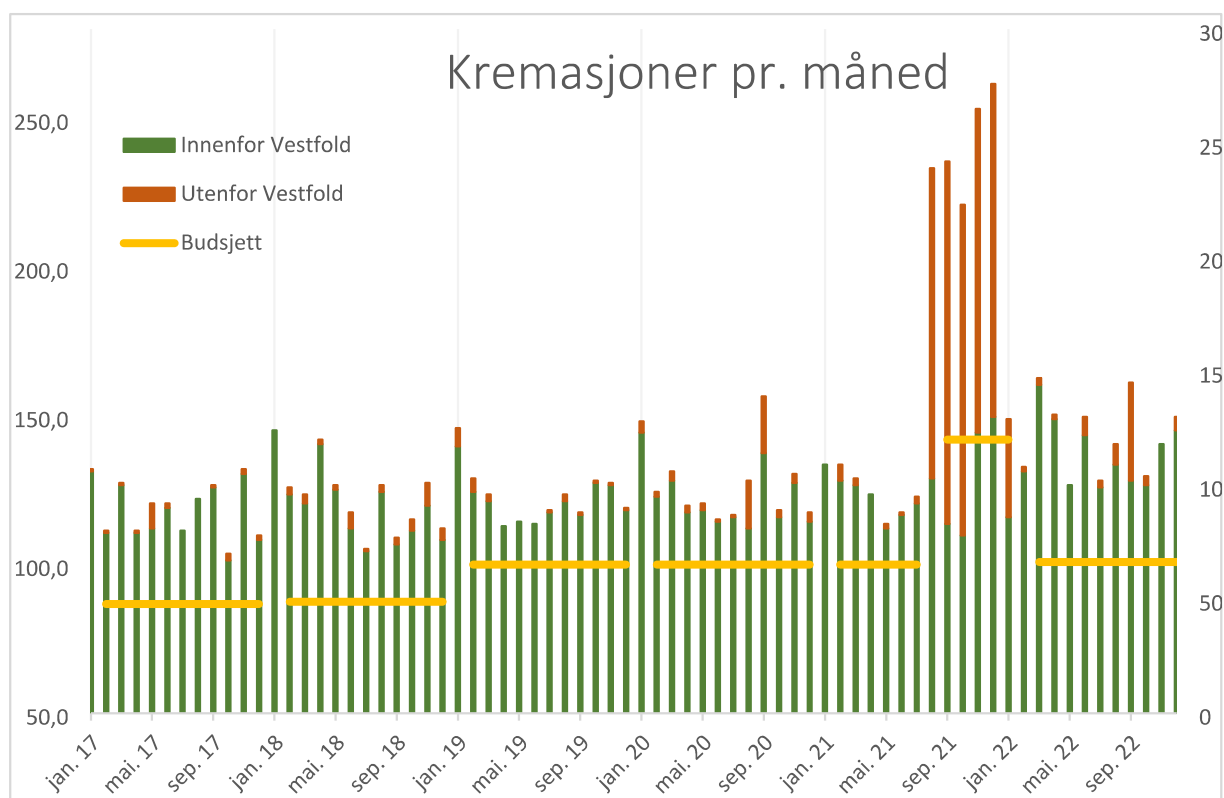
Dette vil oppnås på følgende måter:

3.1 Levering og salg av tjenester

Kremasjonstjenester

Det er et mål at kremasjon skal bli sett på som den naturlige gravferdsform for en enda større del av befolkningen, slik at kremasjonsandelen kan øke.

Nedenfor vises en oversikt over antall kremasjoner utført på Vestfold krematorium i perioden 2017 - 2023:

Figur 1 Endring i antall kremasjoner pr måned fra 2017 til 2023

Det ble estimert med 1220 kremasjoner i 2023. Per 1/9-2023 ser prognosen for Vestfold ut til å havne på ca. 1420. Økningen i 2023 i forhold til estimat antas å ha sammenheng med overdødelighet i etterkant av koronaepidemien.

På grunn av usikkerhet knyttet til dødeligheten i samfunnet ble det i forrige planperiode ikke lagt inn en større økning enn at antall kremasjoner fulgte forventet antall døde (SSB) med 56 % kremasjoner.

SSB's siste befolkningsframskriving (hovedalternativet) fra 2022 anslår for Vestfold 2044 (korrigert for Holmestrand) døde i snitt i perioden 2024-2027. I vår prognose forutsettes 2014 døde i Vestfold i 2024.

De siste årene har vist at faktisk antall kremasjoner har vært høyere enn beregnet. Ett snitt av antall kremasjoner de fire siste årene fulgt av forventet antall døde (SSB) gir et forventet kremasjonstall som vist i tabellen under.

	2020	2021	2022	2023 ⁸	2024	2025	2026	2027
Antall kremasjoner	1169	1343	1364	1420	1325	1340	1355	1370

Vi forventer at en endring i befolkningens holdninger til kremasjon vil ha en sterkere innvirkning på antall kremasjoner, enn en eventuell økning i antall døde. Når den eldste generasjonen blir borte, er det sannsynlig at vi vil se en økning i andelen kremasjoner. Denne generasjonen har historisk sett en sterkere tradisjon for kistebegravelse, spesielt på landet. Økende antall navnedde minnelunder bidrar også til at kremasjonsprosenten øker.

VK vil fortsette å tilegne seg mer kunnskap om hvilke faktorer som påvirker befolkningens holdning til kremasjon. Vi antar likevel at *åpenhet, fleksibilitet, miljøeffekt* og *kostnader* kan påvirke kremasjonsandelen. Utvidelsen av krematoriet med et nytt seremonibygg har bidratt til en god logistikk for de ansatte og en bedre opplevelse for de etterlatte som skal hente urne. Dette kan bidra til å øke kremasjonsandelen. Ny elektrisk ovn vil også bidra til dette når den kommer i drift.

Levering av øvrige tjenester

Andre tjenester knyttet til urnegravferd er bruk av seremonirom, observasjonsrom samt tilrettelegging for delaktighet i urnetransport. Seremonirom benyttes også til minnesamvær. I tillegg nevnes informasjonsvirksomhet og undervisning av skole- og studentklasser.

Utdrag fra egen statistikk viser:

	2014	2021	2022	Første halvår 2023
Bruk av seremonirom på VK	12	49	62	39
Etterlatte henter urnen selv på VK	98	215	232	115

Antall aktiviteter med etterlatte i forbindelse med dødsfall, enten det er seremoni eller urnegravferd, har økt siden oppstart og forventes å øke ytterligere i planperioden.

VK fortsetter samarbeidet med Fagskolen i Vestfold og Telemark om undervisningsopplegg innen helsefag.

VK har som mål å bidra mer i prosesser som kan stimulere til bredere forståelse av kremasjon som gravferdsform, og la andre aktører i bransjen kunne gjøre seg nytte

⁸ Tallene for årene 20-23 er antall kremasjoner de siste 12 mnd. pr 31/8.

av VKs kompetanse. Vi vil fortsatt levere rådgivningstjenester til andre virksomheter innenfor kremasjonsfeltet.

Vestfold krematorium skal:

- ☞ Drives profesjonelt og verdig, og tilpasse seg endringer i samfunnet og etterlattes behov.
- ☞ Formidle kunnskap om de mange veivalg man har ved valg av kremasjon
- ☞ Bidra til å minimere miljøbelastningen ved valg av kremasjon, slik at kremasjon oppfattes som et samfunnsmessig bedre valg enn kistegravlegging.
- ☞ Holde prisnivået for kremasjon så lavt som mulig.
- ☞ Økonomiforvaltningen skal holdes på et nivå som ivaretar verdighet og respekt.
- ☞ Være en pådriver i samfunnet for å videreutvikle kremasjon som en del av riten.
- ☞ Tilby sin kompetanse vedrørende kremasjon/ urnegravferd til andre aktører.

3.2 Personell og samarbeidspartnere

En forutsetning for å drifte VK i samsvar med formål, bestemmelser og verdier, er å ha god personalforvaltning og gode relasjoner til eksterne samarbeidspartnere.

Personell

Personalet er den viktigste ressursen. Ansattes arbeidsforhold, kompetanse og arbeidsmiljø settes derfor i første rekke, særlig på bakgrunn av virksomhetens egenart.

HMS

VK jobber kontinuerlig med gode og aktive HMS-rutiner. Dette er ivaretatt i HMS-instruks og beredskapsplan, som evalueres årlig.

Det understrekes nødvendigheten av at selskapets verdier forankres hos ansatte og videreutvikles gjennom medvirkning i selskapets virksomhet og verdiformidling.

Det er en styrke for arbeidsmiljøet at ansatte opplever at de gjør en meningsfull og nyttig jobb, både for og i møte med sine medmennesker. Det er særlig i møte med de ansatte at etterlatte og innbyggere blir presentert selskapets verdier. De ansatte skal møte alle med respekt og verdighet. Krematoriet har en åpen arkitektur, og et av arbeidsmålene er at alt som foregår skal kunne bli observert av mennesker i sorg.

Bemanningsnivå

Selskapet har per 01.09.2023 3,7 årsverk. Det benyttes i perioder innleid vikar.

Antall kremasjoner har økt fra 1019 i 2011 til over 1300 i 2022. Som nevnt tidligere er det på grunn av usikkerhet i samfunnsutviklingen vanskelig å si noe sikkert om hvor stor økning i planperioden vil bli, men det er uansett ikke forventet en nedgang. I

tillegg viser tallene over at øvrige møtepunkter med etterlatte og publikum i forbindelse med riten har økt. De dagene det er seremoni, observasjon eller minnesamvær kreves det mer bemanning enn det gjorde ved oppstarten.

Rådgiver er fortsatt innvilget 70% permisjon. Hovedfokus på VK i nær fremtid vil være intern kompetanseoverføring og utskifting av gamle ovner med en ny elektrisk. Det vurderes fortløpende om det er behov for ytterligere kompetanse når det gjelder teknisk side av driften.

Det er særlig to kompetanseområder det er viktig for virksomheten å inneha i framtiden:

- Den (miljø)tekniske utviklingen av ovn, styringssystem og filter fordrer god teknisk kompetanse.
- En stadig større forventning til fleksibilitet i riten, fordrer god kompetanse innenfor samfunnsfaglige områder.

Samarbeidspartnere

Virksomheten skal lytte til de aktører vi står i relasjon til, og gi god informasjon om VKs muligheter og tilbud.

VK vil bidra til et godt samarbeidsklima med eiere, eksterne aktører og samarbeidspartnere; gravferdsbyrå, gravplassmyndighet og ulike tros- og livssynssamfunn.

Eierkommuner

Virksomheten skal drives i henhold til eiernes forventninger formulert i eiermeldingene. Selskapets ledelse inviterer til møte med de fire eierne hvert år for å avklare forventninger mellom eiere og virksomhet.

Per nå foreligger det ingen planer fra eiernes side om utvidelse av eierskap, men det er vedtatt en felles strategi for eventuell utvidelse av eierskap dersom det er noen som viser interesse.

For å bidra til virksomhetens målsettinger vil vi ha følgende møtepunkter:

- Årlig møte med gravplassmyndighetene når det gjelder rutiner og gravlegging av urner
- Årlig møte med gravferdsbyråene for å drøfte rutiner.
- Søke møtepunkter for å komme i dialog med «minoritetsgrupper» som det vil være naturlig å ha dialog med om kremasjon som gravferdsform.

Vestfold krematorium skal:

☞ være en profesjonell arbeidsgiver slik at arbeidsforhold, kompetanse og arbeidsmiljø ivaretas på en god måte.

☞ bidra til at de fire eierne opplever et reelt eierskap til virksomheten.

☞ bidra til at våre samarbeidspartnere opplever at virksomheten bidrar til god dialog, at den drives profesjonelt og verdig, og evner å tilpasse seg endringer i samfunnet.

3.3 Kremasjonsteknikk og bygg

De bygningsmessige og krematorietekniske verdiene skal forvaltes slik at vi sikrer god holdbarhet, minimal slitasje og lave vedlikeholdskostnader.

Kremasjonsteknikk

For å nå målene beskrevet i 2.2. *Miljøperspektiv* ble Sweco i 2020 engasjert til å utarbeide en mulighetsstudie for reduksjon av energibehov og miljøbelastning, som konkluderte med å anbefale *at man erstatter en av de eksisterende ovnene med en ny elektrisk ovn. Den andre av ovnene kan beholdes som reserve ved driftsavbrudd og vedlikehold.*

For å utrede kostnadsbildet ytterligere, videreførte Sweco i 2021 mulighetsstudien, og redegjorde både for ny teknologi og eventuelt nødvendige ombygginger. Redegjørelsen skulle vurdere en forenklet versjon, og kost-nytte forhold, der én ovn ble reserveovn, mens den andre ble fornyet/renovert. Rapporten viste at Elektrisk og Bio-brensel var de alternativene som kom best ut.

Vestfold Krematorium IKS (VK) sendte i 2022 ut forespørsel på ny miljøvennlig krematorieovn ihht gjeldende regler for offentlige anskaffelser. VK mottok 3 tilbud, og det ble til slutt alternativet elektrisk kremasjonsovn som vant.

I forlengelse av anskaffelsesprosessen ble det vurdert at det var mer hensiktsmessig å erstatte begge de gamle ovnene med en ny med samme kapasitet som dagens to ovner. Den nye kan i perioder med høyere dødsfall ta flere kister.

Prosjektet starter høsten 2023, og ny ovn vil være operativ fra slutten av andre kvartal 2024. Det vil deretter utføres en evaluering av blant annet energiforbruk opp mot forventet gevinst og CO₂ avtrykk.

Solceller

Et enkelt mulighetsstudium for å installere solcellepanel på VK ble fremlagt for styret i 2022 som en del av miljøatsingen og stigende strømpriser. Mulighetsstudiet ble først spisset for å sammenligne bakkemontert med takmontert solcellepanel, mhp arealbruk og energiforbruk. Deretter ble takmontert anlegg utredet videre. Prosjektet ble satt på hold da installasjon av ny elektrisk ovn ikke lot seg forene med paneler på taket.

Etter at konkuransen på evaluering av energibruk etter installasjon av ny elektrisk ovn er gjennomført vil solceller bli vurdert på nytt.

Vestfold krematorium skal med tanke på krematorieteknikk

☞ Sikre at utstyret har

- høy grad av driftssikkerhet.
- gir godt og verdig arbeidsmiljø med tanke på støv, støy, varme og lukt.

☞ Bidra til null utslipp av prioriterte miljøgifter, ved bedre overvåkning av filteret.

☞ Redusere CO₂-fotavtrykk ved

- å fortsatt effektivisere forbrenningsteknikken

- å investere i mer miljøvennlige teknologi

Bygg

Vestfold krematorium ble bygget med materialer og byggemåte som har en lang livsløpssyklus. Vi vil opprettholde gode kontrollrutiner, og stadig videreutvikle og forbedre våre forvaltnings- drifts- og vedlikeholdsprogram.

VK var på mange måter et «foregangskrematorium», særlig med tanke på arkitektur og byggemåte, både i norsk og europeisk sammenheng.

Det er viktig at hverken driften, eller eventuelle endringer på anlegget, på noen måte forringer de kvaliteter bygget har.

Tilbygget har ikke blitt presentert for publikum, men det planlegges en åpning/ presentasjon når den nye ovnen er operativ.

Vestfold krematorium skal med tanke på bygg og eiendom

☞ Forvalte det slik at de arkitektoniske kvaliteter opprettholdes og at livsløpskostnadene holdes lave.

☞ Sikre at byggets nye funksjoner gjøres tilgjengelig for besøkende og etterlatte f.eks. i forbindelse med urnehenting, urneseremoni og andre aktiviteter

Økonomiplan 2024 - 2027 og årsbudsjett 2024

Forutsetninger for styrets fordeling av driftsrammen

Antall kremasjoner

Estimerte antall kremasjoner pr år er gjort på grunnlag av forventet antall døde (SSB) etterfulgt av ett snitt av antall kremasjoner de fire siste årene.

Antall kremasjoner i 2024 settes derfor til 1325.

I forhold til revidert budsjett nr 2 2023 er følgende endringer foreslått for 2024:

Personalkostnader

Prognosen for økning lønnskostnader, i henhold til kommunal deflator (KS), er 4,9 %. Bemanningen på 4 årsverk er uendret.

- Økningen i personalkostnader utgjør da kr 208 602,-

Generelle driftskostnader

Det er lagt inn en generell økning av driftskostnader utenom energikostnader med 4,2 %. Men siden utgifter til vedlikehold og service reduseres, vil vi få en nedgang totalt fra 2 901 796,- til 2 284 400,-.

- Nedgang i generelle driftskostnader utgjør kr 617 369,-.

Behovet for gass faller helt bort fra medio mars 2024. Kostnad for strøm antas å ligge lavere enn i 2023. Samlede energikostnader reduseres med 54 %; fra kr. 930 900,- til 504 000,-.

- Nedgang i energikostnader utgjør kr 426 900,-.

Kjøp av kremasjonstjeneste

Det vil i perioden mars til juli, i forbindelse med installasjon av ny ovn, ikke gjennomføres kremasjoner på VK. VK vil betjene innbyggere, gravferdsbyrå og gravplassmyndigheter som normalt i denne perioden. Men den tekniske kremasjon vil bli foretatt på Skien krematorium. VKs eget personell; både merkantilt og kremasjonsteknisk, vil styrke bemanningen der. De vil også bringe kister og urner fra og til VK.

Kommuner og gravplassmyndigheter vil faktureres med ordinær kremasjonspris i perioden. Ordningen medfører allikevel en ekstrakostnad.

- Ekstra kostnad med kremasjon på annet krematorium er beregnet til kr 2 302 820,-.

Finanskostnader

Kommunalbankens prognose for renter på eksisterende lån i 2024 (pr 7/9-23) er kr 2 790 372. Budsjetterte renter for eksisterende lån i 2023 var kr. 2 371 166,-. Avdrag eksisterende lån er uendret i forhold til 2023.

- Renteøkning på eksisterende lån utgjør kr 419 206,-.

Representantskapet har vedtatt en låneramme for finansiering av ny ovn på 10 602 828,-

- Renter og avdrag for lån til ny ovn utgjør en økning på kr 900 000,-

Pris pr kremasjon 2024

Oppsummert fra foregående avsnitt vil forutsetningen for driften i 2024 i forhold til revidert budsjett nr 2 2023, fordelt på 1325 kremasjoner og en pris på kr 10 000,-, være tilstrekkelig for inndekningsbehovet for kremasjonsdriften.

Pris pr kremasjon ble i 2023 økt fra kr 7 500,- til kr 10 000,-. Planen var at ny ovn skulle installeres i 2023 og prisen reduseres igjen i 2024 ettersom det da ville være redusert behov for energi (gass) og vedlikehold. Prosjektet ble imidlertid forskjøvet ut i 2024. Se avsnitt «Miljøvennlig kremasjonsteknikk». Prisen per kremasjon holdes uendret fra 2023 til 2024; kr 10 000,-.

Miljøvennlig kremasjonsteknikk

Prosjektering av "ny ovn" i 2023 ble utført med en euro-kurs på 10,00. I perioden fra start prosjektering til hovedkontrakten med ovnsleverandør ble signert, økte kursen betraktelig. Hele beløpet som skal utbetales i euro til ovnsleverandøren ble valutasikret med en snittkurs for alle delbetalinger, på 11,38 den 23/3-23. For første delbetaling i juni 2023 (40% av totalsum til ovnsleverandør) utgjorde sikringen en potensiell besparelse på kr. 200'.

Etter at forventede kostnader til bygningsarbeider, rivning etc. nå er kjent, er revidert kalkyle satt til kr. 24 202'. Dette er kr 1 222' høyere enn vedtatt i sak 5/2023.

Kostnadsøkningen foreslås tatt fra disposisjonsfond i 2024. Bruk av disposisjonsfond 2024 settes til kr 3 851'.

Det er undersøkt, men det er ikke mulig å få ENOVA støtte til prosjektet.

Det er inngått avtale om grønt lån ovn gjennom Kommunalbanken (0,1 pstp bedre rente).

Finansiering av ny ovn fordelt på 2023 og 2024 vist under:

	2023	2024	Sum
Disposisjonsfond	kr 9 748'	Kr 3 851'	kr 13 599'
Bruk av lån	kr 3 000'	Kr 7 603'	kr 10 603'
Totalt	kr 12 748'	Kr 11 454'	kr 24 202'

Margin

Med premissene i det ovenstående vil driftsbudsjett 2024 ha en margin på kr 445 512,-. Forventet overskudd budsjetteres som avsetning til disposisjonsfond.

Forutsetninger for styrets fordeling av budsjettrammen

Drift- og investeringsramme

Under forutsetning av representantskapets fastsettelse av foreslått budsjettramme (drift og investering, tabell 1 og 2) vil styret fordele denne på følgende måte (se tabell 3); fremstilt sammen med regnskap for de tre foregående år og prognose for neste tre år.

Tabell 1

Driftsbudsjett

14.08.2023 12:48

Vestfold Krematorium IKS

	Regnskap pr. 12-2022	Regulert budsjett nr 2	Budsjett 2024
Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	8 634 765	11 030 000	10 600 000
Salg av driftsmidler/fast eiendom	3 000 370	1 324 842	990 000
Refusjoner/overføringer	3 417 471	3 792 000	3 266 880
SUM DRIFTSINNEKTER	15 052 606	16 146 842	14 856 880
Lønn og sosiale utgifter	3 081 798	3 356 686	3 565 288
Kjøp av varer og tjenester	4 232 360	3 832 696	2 788 400
Kalkulatoriske avskrivninger	1 798 962	1 920 717	1 920 717
Refusjoner/overføringer	0	0	2 302 820
Refusjoner	918 712	952 000	516 880
SUM DRIFTSUTGIFTER	10 031 831	10 062 099	11 094 105
Brutto driftsresultat	5 020 775	6 084 743	3 762 775
Renteinntekter og utbytte	176 244	50 000	110 000
Renteutgifter og låneomkostn.	1 474 280	2 371 166	3 234 055
Avdrag på lån	1 665 218	1 678 834	2 113 925
NETTO FINANSINNEKTER/-UTGIFTER	-2 963 254	-4 000 000	-5 237 980
Motpost avskrivninger	-1 798 962	-1 920 717	-1 920 717
Netto driftsresultat	3 856 482	4 005 460	445 512
INTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER			
Bruk av disposisjonsfond	0	9 918 000	3 851 431
SUM BRUK AV AVSETNINGER	0	9 918 000	3 851 431
Avsatt til disposisjonsfond	1 285 772	4 005 460	445 512
Overført til investeringsregnskapet	2 570 711	9 918 000	3 851 431
SUM AVSETNINGER	3 856 482	13 923 460	4 296 943
Utregnet mindre-/merforbruk	0	0	0

Tabell 2
Investeringsbudsjett

14.08.2022 12:48

	Regnskap pr. 12-2022	Regulert budsjett nr 2	Budsjett 2024
Finansieringsbehov:			
Investeringer i anleggsmidler	16 243 994	14 527 955	16 029 869
Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l.	4 766	5 000	5 000
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	16 248 760	14 532 955	16 034 869
Finansiert slik:			
Refusjoner	3 142 049	1 535 955	4 575 610
Bruk av lånemidler	10 536 000	3 079 000	7 602 828
SUM EKSTERN FINANSIERING	13 678 049	4 614 955	12 178 438
Bruk av avsetninger	0	189 039	0
Overført fra driftsregnskapet	2 570 711	9 728 961	3 856 431
SUM INTERN FINANSIERING	2 570 711	9 918 000	3 856 431
SUM FINANSIERING	16 248 760	14 532 955	16 034 869
Utregnet udekket/udisponert	0	0	0

Tabell 3

Driftsbudsjett	Regnskap 20	Regnskap 21	Regnskap 22	Revidert budsje	Budsjett 24	Prognose 25	Prognose 26	Prognose 27
Inntekt kremasjon	8 699	13 910	11 034	13 700	13 250	12 328	12 466	12 604
Andre inntekter/ refusjoner	2 006	2 468	4 019	2 447	1 607	1 652	1 645	1 692
Sum driftsinntekter	10 705	16 378	15 053	16 147	14 857	13 980	14 111	14 296
Personalkostnader	3 013	3 174	3 082	3 357	3 565	3 701	3 841	3 987
Kjøp av varer og tjenester	2 963	4 315	4 232	3 833	2 788	2 866	2 935	3 006
Kjøp av andre	0	0	0	0	2 303	0	0	0
Avskrivninger og refusjoner	4 167	4 846	2 718	2 873	2 438	2 452	2 465	2 478
Sum driftsutgifter	10 143	12 335	10 032	10 062	11 094	9 019	9 241	9 471
Driftsresultat	562	4 043	5 021	6 085	3 763	4 961	4 870	4 825
Finansposter	-2 455	-2 325	-2 963	-4 000	-5 238	-5 782	-5 687	-5 581
Matpost avskrivninger	3 463	3 678	1 799	1 921	1 921	1 921	1 921	1 921
Ordinært resultat	1 570	5 396	3 856	4 005	446	1 099	1 104	1 165
	0	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere avsetninger/ disposisjonsfond	2 000	0	0	9 918	3 851	0	800	0
Avsatt til disposisjonsfond	1 570	4 847	1 286	4 005	446	1 099	1 104	1 165
Overført til kapitalregnskapet	2 000	549	2 571	9 918	3 851	0	800	0
Regnskapsmessig resultat	0	0	0	0	0	0	0	0
Kapitalbudsjett								
Investeringer								
Investeringer i varige driftsmidler	2 960	965	13 102	12 992	11 454	0	800	0
Merverdiavgift - utenfor mva-loven	734	138	3 142	1 536	4 576	0	200	0
Kjøp av aksjer og andeler	4	4	5	5	5	5	5	5
Sum investeringer	3 698	1 107	16 249	14 533	16 035	5	1 005	5
Finansiering								
Refusjoner (MVA)	734	138	3 142	1 536	4 576	0	200	0
Bruk av lån	964	421	10 536	3 079	7 603	0	0	0
Bidrag fra årets driftsbudsjett/-regnskap	2 000	549	2 571	9 918	3 856	5	805	5
Sum finansiering	3 698	1 107	16 249	14 533	16 035	5	1 005	5
Udekket/udisponert								
Disposisjonsfond UB	4 259	9 106	10 392	4 479	1 083	2 177	2 276	3 435

Enhetspriser 2024

Enhetspriser (ink. Mva) for 2023 med forslag til 2024

Tjeneste	2023	2024
Kremasjon	Kr 10 000	Kr 10 000
Forsendelse av urne ¹	Kr 1 060	kr 1 110
Forsendelse av urne ²	Kr 420	kr 440
Urnebytte	Kr 590	kr 615
Omvisning pr time	Kr 700	kr 730
Modifisering i hht. Gf-forskr. § 29	Kr 950	kr 990
Urne	Kr 720	kr 750
Leie av skap pr år	Kr 1 200	kr 1 250
Leie av konferanserom	Kr 540	kr 560
Opplæring pr time	Kr 540	kr 560
Gravferdstaler fra VK	Kr 3 000	kr 3 125
Rådgivning pr time	Kr 1 500	kr 1 560

¹ Gjelder avstander over 50 km, eller utenfor Vestfold

² Gjelder avstander innenfor Vestfold under 50 km